

Agustos
1966
Sayı 42

TÜRK-İŞ

parçalanmış insanlık

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

AYLIK DERGİ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

AĞUSTOS

1 9 6 6

YIL : 4

SAYI : 42

Fiatı : 250 Krş.

1 Yıllık 25.00 TL.

TÜRK-İŞ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Seyfi DEMİRİSOY

Genel Yayın Müdürü
Oktay POYRAZ

Yazı İşleri Müdürü
Önder AKER

İDARE ve YAZIŞMA ADRESİ

İşçi Sigortaları Hanı
Atatürk Bulvarı Kat 1/2
YENİŞEHİR — ANKARA

Telefon :

17 16 02 — 12 66 18

TÜRK - İŞ DERGİSİ BASIN AHLÂK YASASINA
UYMAYI KABUL ETMİŞTİR.

DİZİLDİĞİ VE BASILDIĞI YER

SİİK

SUNUS:

Saygı değer

Türk - İş Okuru

Temmuz ayı, Türk çalışma hayatı için olağanüstü bir önem taşır. Bir kere, Türk işçilerinin gerçek anlamda ve Batılı anlayışta teşkilatlanmalarının ve sendikacılığımızın bugünkü noktaya erişmesinin başlangıcı olan harekete 31 Temmuz 1952'de girilmiş, Türk - İş bu tarihte kurulmuştu.

İkinci olarak henüz üçüncü yılını doldurduğumuz, demokratik çalışma düzenimizi kaydetmek gerekir. Her yıl 24 Temmuz'da «İşçi Bayramı» nı kutluyoruz. Türk işçilerinin toplu iş sözleşmesi ve grev yapma hakkını elde ettikleri 24 Temmuz 1963'de, hür dünya sendikacılığı «barış, ekmek, hürriyet» savaşında yepyeni bir güç kazanmıştı. Aradan üç yıl gibi kısa bir zaman geçmiş olmasına rağmen, sendikacılığımız Orta Doğu'nun en kudretli işçi hareketi haline gelmiştir.

Nihayet 1966 yılının 20 Temmuz'u da, Türk Sendikacılık Tarihinin önemli günlerinden biri olarak daima hatırlanacaktır. 20 Temmuz 1966'da Türk - İş Sendikacılık Koleji ilk mezunlarını vermiş, Türk sendikacılığı, «işçi eğitimi» alanında önemli bir merhaleyi daha aşmıştır.

Yukarıda sıralanan olaylarla ilgili haber, makale ve resimleri dergimizin iç sayfalarında bulacaksınız.

Bu sayımızın kapağını, hür işçi hareketinin ilkeleri bakımından çok büyük önem taşıyan bir olaya ayırmış bulunuyoruz. Berlin'de «Utanç Duvarı» nın inşa edilmesinden bu yana tam beş yıl geçmiştir. Ve duvar hâlâ ayakta. Dünyada «Barış, ekmek, hürriyet» mücadelesi yapan hür sendikalar, Doğu Berlin'de uygulanan totaliter rejimin ve yüzlerce kişinin temel hak ve hürriyetlerine bir engel teşkil eden «duvarın, tel örgülerin», dünya sulhü için büyük bir tehlike olduğuna inanmaktadırlar. Dergimiz, bu konuda, hür sendikacılık hareketi tarafından girilen teşebbüsleri, 17 Haziran 1953'te Berlin'de patlak veren «işçi ayaklanması» nı ve Almanya'da iktidara gelmez yüzlerce sendikacıyı yok eden Hitler'e karşı yapılan mücadeleyi sunmaktadır.

Ağustos ayı da, Türk sendikacılık hareketi için çok önem taşıyacaktır. Bu ayda, işçi liderleri, yurt gezisine çıkacaklar, Türk - İş'in teşkilatlanma çalışmalarını hızlandırıcı tedbirler alacaklar, işçilerimizin ve sendikacılarımızın dert ve dileklerini mahallinde tesbit edeceklerdir. Türk - İş Dergisi, işçi liderleri gezisini önümüzdeki ay en geniş şekilde sizlere duyuracaktır.

Geçen ay'ın sevindirici olaylarının yanı sıra bazı üzücü olaylar da cereyan etmemiş değildir. Bunlardan birincisi Çorum Belediyesi'nin uyguladığı «kanunsuz lokavt» hareketidir. Genel - İş üyesi 73 işçinin âniden işlerine son verilmiş ve bu işçilerin Ankara'ya kadar yapacakları protesto yürüyüşünün başlangıcını Çorum Belediyesinde yetkililer, gülererek, eğlenerek seyretmişlerdir. Kanunsuzluğu protesto eden işçiler, bu satırlar yazıldığı sırada, «hak arama yürüyüşü» ne devam etmekteydiler. Dergimizin gelecek sayısında bu yürüyüşle ilgili geniş bilgi bulabileceksiniz.

Saygılarımızla

Türk - İş'in epeyce eski bir tarihteki Yönetim Kurulu toplantısında, zamanın büyük kısmını, Çalışma Bakanı ile Genel Sekreter çekişmesi sonundaki durumu görüşmekle geçirmiştik.

Genel Sekreterin sert ve politik telâkki edilen beyanatı karşısında Bakan küplere binmişti. Gazi Çiftliğindeki bir sendika kongresinde söz alarak «köylünün, memurun, halkın sendikası var mı sanki? Onların dertleriyle, meseleleriyle nasıl hükümet ilgileniyorsa işçilerin fert fert meseleleriyle de uğraşır halleder, sendikaları kenara atacağım» tehdidini hiddetlice savunmuştu.

Üstelik, Bakan, başsız kalan Konfederasyonun Genel Sekreterine Çalışma Bakanlığına ön kapıdan girmesini yasaklamıştı. Bu yasağa riayet edilemezdi tabii. Rahat rahat ön kapıdan girip çıkıldı.

Çiftlikte verdiği sert nufuktan sonra Bakanla bir görüşmemiz olmuştu.

«Mekanizmayı hazırladım, işçiye hitabedeceğim; Sendikalara lüzum kalmayacak» diye söze başladı. Güldüm. Bu sefer de kızdı. Yapacağım dedi. Yapamazsın dedim. Yapamadı. Hoş adamdır doğrusu. Bir ara, kalabalık bir sendikacılar grubu önünde «İşçi haklarının Anayasaya girmesi gereklidir» tezini savunmuşum. Hafif yollu münakaşa da etmiştik.

Neyse, gelelim Türk-İş — Bakan çatışmasına; Yönetim Kurulu soğukluğu gidermek bakımından Bakanı ziyaret etmeyi kararlaştırdı. Kabul edildik. Saatlerce de görüştük. Hiddetli, asık yüzlü Bakanımızı yumuşatmıştık. Bakan da, biz de memnunduk. Barışmanın verdiği tatlı havayı bir kez daha birlikte teneffüs için iki gün sonra bir öğle yemeğine davet edildik. Bakanın yanından böylece ayrıldık.

İnsan Ankaraya İstanbul'dan, İzmir'den, gelince dostlarını aramaz mı? Müsterek bir dostu var, eski sendikacıların. Sendikaların kuruluş hareketinde hizmeti geçmiştir bu zatın. Kendisini aradık, evinde toplanıp çay içmeye karar verdik. Tesadüfen ayrı ayrı gittik evine. Toplu da gidebilirdik. Tek tek gidişimizde bir art fikir yoktu. Öyle esti.

Dostumuzun evine girişte, sokakta evin önünde güya otomobil tamirciliğinde bulunan sivillerin hareketleri hepimizin dikkatini çekmişti. Kan ter içinde kalmışlardı garipeler yazın sıcağında. Epeyce kalmıştık evde. Havadan sudan, eski günlerden, doktorun çalınan arabasından bahsetmiştik.

Şimdi, Bakanın yemeğindeyiz. Yanında oturuyorum. Sıkıntısı var belli ediyor. Nefis mücadelesi içinde, söyleyeyim mi, söylemeyeyim mi diye. Sabredemedi, damdan düşüncesine «İyisiniz hoşsunuz ama dün akşam filânın evinde ne işiniz vardı?» demez mi. Otomobil tamircilerinin foyaları meydana çıkmıştı. Soğuk düş tesiri yapmıştı Bakanın bu açıklaması. Ne demek? Dostumuzun evine

gidişimiz suç sayılıyor, hakkımızda şüphe duyuluyordu. Olacak şey mi bu?

Toparlandık derhal. Cevabım şöyle olmuştu, «bahsettığınız evin sahibi kadim dostumuzdur. Evine gitmekten bizi kimse alakoyamaz. Sokakta da buluşuruz biz. Vefalı insanlarız. Demekki takip ediliyorsunuz, bundan da gam duymaz üzülmeyiz. Fakat vehim vesvese içinde olmanız sizin sağlam düşünmenize mani olur. Şüpheli olmanızı da bir yere kaçar makul buluruz. Ama ötesinde bulunmanız, ancak sizi rahatsız eder. Bir kahvenin kırk yıl hatırı vardır derler. Ya yediğimiz şimdiki yemeğin hatırı kaç yıldır? Yarın milletvekili olmayabilir, Bakanlıktan da düşebilirsiniz. Sizi yolda veya bir toplantıda görsek ve selâm vermesek hoşunuza gider mi?» «Hoşuma gitmez ama evime gelmeyin» demişti.

Yemekten çıkıyoruz. Karşı kaldırımda hepimizin eskiden tanıdığı muhalif bir milletvekili şapkasını çıkarıp selâm veriyordu bize. Arkadaşlara, «gelin de mukabele etmeyin» dedim.

Kader ağını ördü. Bakanımız milletvekili seçimini kaybetmiş. Bakanlıktan da düşmüştü. Zira, şimdiki gibi milletvekilinin dışındakilerin bakanlık mevkiine gelmelerine mevzuat mani idi. Bir de baktık, Bakan dostumuz İstanbul Valisi olmuş. Ziyaretine gittik kalabalık bir sendikacı grubu olarak. Resim çektiyecektik. Ayaktaydık, bana hitaben, «yanıma gel», «vaktiyle yemekte verdiğiniz ders kulaklarımda küpedir, yan yana olalım resimde» diyerek iltifatta bulunmuştu.

Bu zatla arasıra görüşüyordum karşılaştıkça. Elini ayağını politikadan çekmişe benziyen bu zat, ısrarla okula yemeğe de çağırılmaktadır. Gidemedim şimdiye kadar. Haai severiz birbirimizi, önceleri epeyce kadeh de kaldırdık karşı karşıya.

Neden yazdım bu geçmiş olayı? Zaman geldi de onun için. Bavul aramalar ve daha nice acı tatlı hatıralar var bende ve arkadaşlarımda. Evet zamanı geldi. Şöyle biçimsiz düşünceler hakim bazılarındaki: «Benim sevmediğim kim olursa olsun başkasile görüşmesinde bir art niyet, bir tertip vardır.»

Sitemler başladı. Dudak bukmeler oluyor. Hafif yollu dirsek çekmelere de şahidiz. Ne gam bunlardan?

Yok beyler yok. Biz herkesle konuşuruz. İmtiyaz vermedik kimseye. Kapılarımız isteyene ardına kadar açık.

Arkadan lafımız yok. Mertlikten saymayız. arkadan konuşmayı. Sendikacılık efesine de yakışmaz. Anlayan anlar.

İsteyen gelir, istenene de gideriz. Prensiplerimiz var. Kimse döndüremez bildiklerimizden. Sevdiklerimizden de hiçbir kuvvet ayıramaz bizi.

Vefalıyız. Kusur mu bu?

Seyfi Demirsoy

AND İÇTİLER — Çalışma hayatımızda demokrasiye girişimizin üçüncü yıldönümü dolayısı ile, Ankara'da Sosyal Sigortalar Kurumu salonunda düzenlenen törende, işçiler, Anayasa'ya, demokrasiye ve insan haklarına bağlılıklarını bir kere daha and içerek tekrarladılar.

Olaylar

İşçi Bayramı Kutlandı

Toplu sözleşme ve grev hakkını aldıkları günün üçüncü yıldönümünde bir araya gelen binlerce Türk işçisi, İşçi Bayramını yurdun dört bir yanında kutladılar. Çalışma hayatımızda demokrasiye girişimizin bu üçüncü yıldönümünde, işçilerimiz, Anayasaya, demokrasiye ve insan haklarına bağlılıklarını bir kere daha and içerek tekrarladılar.

24 Temmuz 1966 Pazar günü, Ankara'da ve yurdun yedi köşesine dağılmış Türk - İş temsilciliklerin-

de düzenlenen kutlama törenlerinde işçilerimiz bir araya geldiler.

ANKARA TÖRENİ

Ankara'da Sosyal Sigortalar Kurumu salonunda düzenlenen törende, Başbakan Süleyman Demirel, Devlet Bakanı Cihat Bilgehan, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, Gümrük ve Tekel Bakanı İbrahim Tekin, Ulaştırma Bakanı Seyfi Öztürk, Sanayi Bakanı Mehmet Turgut, eski Çalışma Bakanı Bülent Ecevit, bazı milletvekilleri, Ankara Üniversitesi öğretim üyele-

ri, Uluslararası Kalkınma Teşkilatı yetkilileri, İsrail Çalışma Ataşesi, kalabalık bir konuk ve gazeteci topluluğuyla Türk - İş'e üye hemen bütün kuruluşların yöneticileri hazır bulundu.

Türk - İş Genel Sekreter Yardımcısı Ethem Ezgü, Genel Sekreter Halil Tunç'un hastalığı dolayısıyla törende hazır bulunamadığını belirtti, tören Atatürk ve devrim şehitlerinin manevi huzularında yapılan saygı duruşuyla açıldı.

DEMİRSOY KONUŞUYOR

Saygı duruşundan sonra, Türk - İş Başkanı Seyfi Demirsoy kürsüye gelerek, salону dolduranlar tarafından alkışlarla karşılanan konuşmasını yaptı. Demirsoy, konuşmasında şunları söyledi :

Sayın Başkan,

Değerli Konuklar,

Sendikacı: İşçi Kardeşlerim,

Temel işçi haklarından başlıcaları olan hür sendika hareketi toplu iş sözleşmesi grev haklarının işçiye tanındığı 24 Temmuz gününü bir işçiler bayramı olarak ilân etmiş-tik.

Bugün böyle sade bir törenle

AĞUSTOS 1966 TÜRK -İŞ

İşçi Bayramının üçüncü senesini kutlamak üzere toplanmış bulunuyoruz.

Şeref verdiğinizden dolayı hepimize en derin saygılarımı sunarım.

Hür Sendika hareketi sadece demokrasi rejiminin olduğu ülkelerde vardır. Onun dışındaki sendikacılık, güdümlüdür. Eşe dosta karşı işte «bizde de işçi hareketi vardır» densin diyerdir.

Vaktiyle bir politikamızın demokrasinin beşiği İngiltereden gelen heyete, «demokrasimizi beğendiniz mi?» sorusuna tek cümle ile cevap verilmişti. «Sendikalarımız hür ise, demokrasi vardır diyebiliriz»

İşte, 274 sayılı Sendikalar Kanunu sendikalara geniş hürriyetler tanıdı. Sendikalar hükümet müsaadesi olmadan Uluslararası teşkilâtlara serbestçe üye olabilmektedir.

Aidat tesbitinde tavan hat kaldırılmış yetki sendika genel kurullarına bırakılmıştır.

Hükümetlerin sendika idaresinde ve hesaplarında hiç bir şekilde sözü ve müdahalesi asla mevzubahis değildir.

Sendikalar, işçi yararına, toplum yararına, olan her konuda söz sahibi olmuştur. Bazan en sert şekilde hükümetleri tenkit etmiş ve fakat hiç bir sendikamızın kapısı na kilit asılmamıştır.

SÖZLEŞME HAKKININ ANLAMI

Hür sendika hareketi beraberinde toplu iş sözleşmesi yapma ve grev haklarını taşırsa kıymet taşır. O taktirde fonksiyonunu ifa eder hale gelir.

İşte 275 sayılı kanun, toplu iş sözleşme yapma, grev yapma haklarını sendikalara tanımıştır. Biz sendikacılar uzun müddet işçi ücret politikasında hükümetlerin müdahaleci durumunda değil, nazım rolde olmasını savunmuştuk. Toplu sözleşme düzeni işçi ücret politikasında hükümetleri müdahalecilik durumundan çıkarmıştır.

Devlet yönetenlerin ücret politikasında belli başlı bir vazifesi vardır. O da sosyal ücret dediğimiz,

SEYFİ DEMİRSOY — «Sosyal adalet yolunda emin adımlarla yürümeye devam ediyoruz. İşçi Bayramı'nın, millete, işçi arkadaşlarıma daima mutluluklar getirmesini dilerim.»

bir insanın insanca yaşamasını sağlayacak asgari ücreti tesbittir.

Önceleri muhtelif işkollarında tesbit edilen asgari ücretler bilâhare yapılan toplu iş sözleşmeleri ile limit aşılmıştır. Memnuniyetle müşahade ettiğimiz bir hususu bu bayram gününde belirtmek isterim. O da şudur :

«Çalışma Bakanlığı asgari ücreti bütün işkollarında yeniden tesbit etme çabası içindedir. Temennimiz yeni iş kanununun bir an önce yürürlüğe girmesidir. Bu suretle sendikalar asgari ücret tesbitinde daha da fazla söz sahibi olma durumuna girmiş olacaklardır.

SENDİKACILAR SORUMLULUKLARINI BİLİR

Toplu sözleşme düzenine girerken muhtelif mehafilde ve bu arada batı sendikacılığında endişeler, hakların tanındığı günlerde, «düzen mihrakında yürümüycek, senelelerin ızdırabını birden dindirme hevesi, Türkiye'yi müşkül duruma sokacaktır», diye düşünenler vardı.

27 Mayıs öncelerinde sendika hareketlerimizde grev hakkını savunurken Türkiye'nin batacağını iddia edenler çıkmıştır. Grevi umacı gibi göstermeye, cılız sendikacılığımızı bu suretle doğarken boğmağa çalışmış zavallıların rakkamı

bir hayli yüksekti.

Nasıl da sendikacılar bu hakları kullanamıyacak, yüzlerine gözlerine bulaştıracaklardır, bu suretle de verilmiş haklar ellerinden geri alınır, diye de düşünenler vardı. Türk sendikacılığının sorunlarından biri olarak, toplu iş sözleşmelerine başlandığı günlerin heyecanını şimdi de duyuyor gibiyim.

İtirafa mecburum. Meslektaşlarımızın bu konuda iyi yetişmelerine rağmen falsolu ve hissi hareketleri olacaktır diye benim de endişelerim vardı. Bunun için de, daha işin başında, kendi bünyemizde ciddi tedbirler almıştık. Hemen hergün hesap tutarak kamuoyuna imzalanan toplu sözleşme sayısını duyuruyduk. Bugün bunun peşini bıraktık. Şimdi size imzalanan sözleşme sayısını söylemeyi dahi zait addediyorum. Gaye; düzenin mihrakında seyretmesi idi. Bu sağlanmıştır. Ama bu demek değildir ki, grev hadiseleri olmayacaktır. Nitekim bugün ufacak, 50 kişilik bir grevimiz var. Müessese kazanıyor, somun her gün büyültülüyor. 35 kuruşa aldığı ağaç kökünü basit bir ameliyeden sonra 20 liraya müşteriye sat, çalışana iyi hayat hakkı tanıma olur mu bu!

Haklar gerektiğinde kullanılmak için alınır veya verilir. Raf-

larda Resmi Gazeteler veya kitaplar arasında kalsın diye değil. Dikkat edilecek husus hareketin haklılık derecesidir.

Bana, arkadaşlarıma mânâ. mânâlı, «ne oluyor bu grevler» diye sözler söylenmiştir. Bakışları da bir tuhaf. Hanj «karışmam sonra» gibilerden.

Sendikacılar hakların beraberlerinde ilik - düğme misali, sorumluluklar getirdiklerini gayet iyi bilmektedirler. Sorumluluk hissi duymadan, hangi hareket olursa olsun, uygulanma sonunda hakkın özüne zarar getireceğini de biliyoruz.

Kimden gelirse gelsin, meselelerin derinliğini haklılık derecesi bilmeden, yapacağı gözdağı ve tehditlere bu sebeple değer vermeyiz.

İŞVERENLERE BİR TAVSİYE

Saygı değer konuklar,

Toplu sözleşme, grev düzeni hükümet müdahalesini gerektirmeyen bir düzendir. Belki de düzenin yolunda yürümesini arzulamadan mütevellit, iyi niyetlerle yormağa çalıştığım bazı hükümet müdahaleleri olmuştur. «Grevleri erteleme gibi».

Fakat zamanla bundan sakındığını tespit ettim. Bu memnuniyeti mucip bir haldir.

Düzenin mihrakında yürümesinde, işyerinde iş barışının teessüsünde işçi kadar işverenlere de sorumluluklar düşmektedir.

Sarı sendika hareketlerine bazı işverenler iltifat ettiği müddetçe, manen huzur içinde olmalarına imkân var mıdır?

Bu sebeple bu bayram gününde işverenlere sarı sendika hareketlerine iltifat etmemelerini tavsiye edeceğim. Hele naylon sendika üyesi kaydettirme çabalarına, asla iltifat etmemelerini de söyleyeceğim.

Orman birgün baltadan şikâyet ediyormuş beni kesiyorsun diye Baltanın cevabı; «sapı senden» olmuştur. Demokratik müesseselerde seçmek veya seçilmemek normaldir. Bunu düşünmeyenler cemiyet hayatına girmemelidirler. «Benden sonra tufan olsun» diyenlere toplumun ihtiyacı yoktur.

Seçimi, işçinin itimadını kaybeden bazı meslektaşlarımızın hareketleri hiç de hoş değildir. İstanbul'daki referandumlar işçiyi zorla

yanlarında tutamayacaklarını göstermiştir. Yapacakları tek şey: Dürüstçe, yeniden işçinin itimadını kazanmak olmalıdır.

İŞSİZLİĞİ YOK ETMEĞE MECBURUZ

Aziz Arkadaşlar,

Milletçe büyük hamleler yapmak zorundayız. Bunun başında, işsizlik denilen afeti yok etmek veya asgariye indirmek gelir. Bunun da yolu sanayileşmektir. Yeni yeni iş sahalarının açılışında herkesten çok biz sendikacılar sevinmekteyiz. Milli geliri artırıcı davranışları destekleyerek yardımcı olacağız.

Ancak, bu suretle «geri kalmış ülke» yaftasını arkamızdan atacak, büyük Atatürk'ün gösterdiği muasır medeniyet hedefine ulaşacağız. Tarafımızdan havanda su dövme yolu iltifat rağbet görmeyecektir. Sen, ben kavgaları millete ne fayda sağlar sanki?

Sendikacılar zamanı ve hadiseleri iyi değerlendirmesini bilirler. Hür sendikacılığa, toplu sözleşme grev haklarına ulaşmada meslektaşlarımızın sabırlarını ve hizmetlerini ifadeden müstesna bir zevk duymaktayım.

Bir hususu burada belirtmek isterim. Bundan alınacak elbette dersler de var. Biz sendikacılar şüpheciyiz. Hadiseler bizi şüpheli olmaya sevk etmiştir. İşte temel işçi haklarını bu sebeple Anayasaya koyan Milli Birlik ve Kurucu Meclis üyelerine teşekkürlerimizi sunarım.

Zira, siyasi teşekküllerimiz işçiye bu hakları vermede kıskançlık edeceklerdi. Belki de hakları almadaki, istenmeden, garbın geçtiği kanlı, karanlık yollardan geçmek icabe edecek idi.

GAFİLLER KADERLERİYLE BAŞBAŞADIR

Muhterem arkadaşlarım,

Türkiye'yi, gözlerindeki kara gözlükle, işlerine öyle geldiği için temaşa edenler: 24 Temmuz gününü «matem günü» ilân eden gafil-ler de çıktı.

Davaya inanmayanlardan, işçiyi istismar etmek, sendikaları patentleri altına almak iştihasında olan

İŞÇİLER TOPLANTIDA — Toplantıda, İşçi Bayramı'nın anlam ve değerini ortaya koyan konuşmalar, işçiler, işverenler, bakanlar ve konuklar tarafından dikkatle izlendi.

İşçi Bayramı

Yazan :

Ali Naili ERDEM
ÇALIŞMA BAKANI

Dördüncü yılına giriyoruz; Grev - Lokavt'ın. Endişelerini hüküm halinde tescil ettirenleri yanıltıp; mahçup eden, kendilerine inananları da doğrulayıp kıvançlı kılan üç yıl.

Bin yıllık devlet nizamının köklü terbiyesiyle yetişmiş büyük Türk Milletinin bu, belli bir kalifikasyondan geçmemiş amma tevarüs ettiği meziyetleri ile mükemmel olan evlâtları bu imtihandan da muvaffak çıktı; hem de örnek alınan Batıya örnek olarak.

Sağduyu ve basiretleri ile Türk Sendikacıları sosyal ve ekonomik hayatımıza güç kazandırdılar. Kendileri ile müftehiriz.

Batı Sendikacısının kan ve can pahasına aldığı hakları Türk Sendikacısı medenî mücadele ile kazandı. Tatlı - sert, hakkı hâkim kı-

lan, insanca yaşamayı amaç edinen bir mücadele ile.

Demokratik nizamı bütünü ile var etmede ve yaşatmada gaye birliğine varmış Türk işçisi ve işvereni bu hakların kullanılmasında şu geçen üç yıl içinde kanun ölçülerini esas almış ve Sosyal Adaleti gerçekleştirmede aynı hassasiyeti göstermiştir.

Zaman zaman bu ölçülerin dışına taşan davranışlar görülmüş veya hissedilmiştir. Ancak, bu davranışlar hiç bir zaman iltifat görmemiş ve bizzat işçi - işveren bünyelerinde kendi kaderine terk edilmiştir.

Bu itibarla, geçen üç yıl, yarınki günlerin daha mükemmel olacağını ve Sosyal Adaletin, Sosyal Güvenliğin rayına oturduğunu müjdeleyen üç yıldır.

lardan başka türlü bir davranış beklenemezdi. Biz, onları kaderleri ile başbaşa bırakıyor, Sosyal adalet yolunda emin adımlarla yürüm devam ediyoruz.

İşçi Bayramının; millete, işçi arkadaşlarıma daima mutluluklar getirmesini diler hepimizi selâmlar tekrar saygılarımı sunarım.

Teşekkür ederim.»

ÇALIŞMA BAKANI KONUŞUYOR

Türk - İş Başkanı Seyfi Demirsöy'un büyük tezahüratla karşılanan konuşmasından sonra Türk - İş Genel Sekreter Yardımcısı Ethem Ezgü, Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem'i kürsüye davet etti.

«Plânlı kalkınma devresinde müşterek anlayışa varmış işçi - işveren, bugün el ele, gönül gönüle olmanın sevinci içindeyiz.» diyerek sözlerine başlayan Çalışma Bakanı, özetle şunları söyledi :

«... Demokratik nizamı bütün cepheleriyle var etme ve bu yolla mâmur ve müreffeh Türkiye ideali-

ni gerçekleştirme, siyasi demokrasi ile birlikte sosyal ve ekonomik demokrasiyi de gerçekleştirmeyi gerekli kılmıştır. Bu itibarla, kutladığımız bu günün sosyal ve ekonomik demokrasinin gerçekleşmesinde münasab bir yeri vardır. Üç yıllık tatbikatı içerisinde iyi örneklerine şahit olduğumuz işçi - işveren ilişkileriyle milletimiz müftehirdir. Zaman zaman, bu münasebetlerin, bir anlaşmazlık şeklinde ortaya çıkması, bazı çevreleri endişelere sevk etmiş olabilir. Hükümet olarak kanaatimiz odur ki, bu endişeler yersizdir ve işçi - işveren münasebetleri, Batıya örnek olacak derecede mükemeldir.»

EMEK VE SERMAYENİN MENFAATLERİ MÜSTEREKTİR

Toplu sözleşme düzeni içinde emek ve sermayenin menfaatlerinin müşterek olduğunu belirten Ali Naili Erdem, bu konuda şunları söyledi:

«... Şunu belirtmek isteriz ki,

emek ve sermayenin menfaatleri müşterektir. Ne emeksiz sermayeyi, ne de sermayesiz emeği düşünmeğe imkân vardır. Sermayenin nemalanması emeğe, emeğin değerlendirilmesi sermayeye muhtahtır.

Bir vakiadır ki, toplu sözleşme pazarlık esprisine istinat eder. Bu itibarla emek biraz daha fazla alma, sermaye biraz daha az vermek gayreti içindedir. Böylece toplu sözleşmelerde objektif ölçüler, zaman yerini sübjektif ölçülere terkeder.»

Çalışma Bakanı daha sonra üç yıllık toplu sözleşme uygulanması sırasında - ücret ve sosyal hakların görüşülmesinde - uzlaştırılmaya gidildiğini, buna da «emek ve sermayenin iş üzerindeki mükellefiyet derecesinin ölçülmemiş olmasının» sebebiyet verdiğini ileri sürdü. Bakan, «İşte sermayenin veya emeğin derecesinin lâıky ile tesbit edilmesinde, görev standardizasyonu ile iş değerlendirmesi» ne gidilmesinin gerektiğini anlatarak, bu konu-

Cumhurbaşkanı Sunay'ın işçilere mesajı

İşçi Bayramının üçüncü yıldönümü dolayısı ile, Ankara'da düzenlenen törene, İstanbul'da olduğu için, katılamayan Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Türk - İş'e gönderdiği mesajda bütün işçilerin mutlu olmaları dileği ile «İşçi Bayramı» nı kutlamıştır. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay'ın mesajını aynen yayınlıyoruz.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu
Genel Başkanlığına
Ankara

Üçüncü yıldönümüne erdiğimiz 24 Temmuz İşçi Bayramını en iyi duygularıyla kutlarım. İstanbul'da bulunduğum için, bu münasebetle tertip ettiğiniz törene katılamadım. Davetinize teşekkürlerimi sunar, bütün işçilerimize mutlu olmaları hakkındaki samimi temennilerimin duyurulmasını rica ederim.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının koyduğu çalışma hakları ve ödevi ilkelerini rejimimizin niteliklerine uygun olarak tatbik mevkiine koymak için çıkarılan Sendikalar Kanunu ile Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanunlarının üç sene evvel bu gün yürürlüğe konması, milletimize, gerçekten kutlanmaya değer yeni bir bayram kazandırmıştır. Belirttiğim bu kanunlar :

- İş hayatında hukuki dengenin kurulması,
- Sermaye, teşebbüs ve emek unsurları arasındaki karşılıklı münasebetlerin toplum yararına, sosyal ve iktisadi adalet esaslarına uygun şekilde düzenlenmesi,
- Toplu iş uyuşmazlıklarında taraflar arasında uzlaştırma yoluyla anlaşmanın kolaylaştırılması,
- Grev ve lokavt haklarının kullanılma şekil ve şartlarıyla istisnalarının tesbiti,

bakımlarından milletimize çalışma huzuru ve güveni ile refah ümidi vermiştir.

Sendika hürriyeti ile grev ve lokavt haklarının, diğer bütün hürriyet ve sosyal haklar için olduğu gibi, ancak sosyal zaruretlere çerçevesinde ve toplum ile kişi yararları arasında bulunması gereken denge açısından mütalâa edilmeleri ve isabetle kullanılmaları gerekir kanaatindeyim.

Bu vesileyle ve memnuniyetle kaydetmek isterim ki; Özellikle grev ve lokavt hakları, Türk işçisi ve Türk işvereni tarafından şimdiye kadar olgun bir şekilde uygulanmıştır. Bu müşahademi takdirle ifade etmek isterim.

Memleket kalkınmasında önemli sorumluluklar taşıyan ve büyük çabalar gösteren fedakâr işçi ve işveren vatandaşlarımızı içten sevgilerle selâmlar ve başarılar dilerim.

CEVDET SUNAY
Cumhurbaşkanı

OLAYLAR

da Milli Produktivite Merkezi'ne önemli görevler düşeceğine işaret etti.

BAYRAMI MATEM GÖSTERENLER

Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem daha sonra, 24 Temmuz İşçi Bayramını bazı çevrelerin «matem günü» olarak adlandırdıklarını belirterek, şunları söyledi :

«... Evvelâ belirtmek isterim ki, bu bayram günü bazı şahısların ve çevrelerin söylediği gibi bir matem günü değildir. Bu bayram gününü, «Matem günü» olarak adlandıranlar, her güzel şeyi, her iyiyi, toplum yararına olan her çalışmayı karanlık gösterme itiyadında olan kimselerdir.»

Ali Naili Erdem «grev müessesesi» hakkında da şunları söyledi :

«... Grev, asil ve barışsever Türk işçilerinin elinde kötü maksatlar için kullanılan bir vasıta değildir. Türk işçisi, haklarının ve sorumluluklarının idraki içindedir. Bu itibarla grev, iktidarları devirmek için kullanılan işçi eğitim ekolü veya üniversitesi değildir. Grev, işçinin iktisadi ve sosyal haklarını koruma ve düzeltmede kullanılan bir vasıta. Türk işçisi, tahripkâr sınıf mücadelelerini reddeden bir anlayışın içersindedir ve bu anlayışla grevi toplum kalkınmamıza vasıta itihaz etmiştir. Çalışanlarla çalışanlar arasındaki münasebetlerin memleket yararına ahenkleştirilmesi vazifesini üzerine alan Bakanlığımız, bu güne kadar gerek işverenden ve gerekse işçiden büyük müzaheret görmüştür.»

DEVLETİN FEDAKAR MÜCAHİTLERİ

Çalışma Bakanı konuşmasını şu sözlerle bitirdi :

«... temelinde insan sevgisi, gayesinde de insan mutluluğu olan sendikalar, refah devletinin vefakâr ve fedakâr mücahitleridir. Demokratik nizamı nesilden nesile devredilecek bir meş'ale haline getirmiş-

ALİ NAILİ ERDEM — Çalışma Bakanı, «... temelinde insan sevgisi, gayesinde de insan mutluluğu olan sendikalar, refah devletinin vefakâr ve fedakâr mücahitleridir.» diyerek, işçilerin bayramını kutladı.

tir. Bu meşale, sendikacının demokratik hürriyet meşalesidir. Bayramınızı kutlar, mutluluklar dilerim.»

Ali Naili Erdemin alkışlarla karşılanan konuşmasından sonra kürsiye, Zonguldak Milletvekili ve eski Çalışma Bakanı Bülent Ecevit geldi. Ecevit konuşmasında «demokratik çalışma düzeninin daha da iyi işlemesi için baş vurulabilecek bazı tedbirlere ve demokratik Türk işçi hareketinin topluma daha da yararlı olabilmesi için yapılmasını dilettiği hamlelere» değindi. Eski Çalışma Bakanı Bülent ECEVİT'in konuşmasının tam metnini diğer sütunlarımızda bulacaksınız.

BASBAKAN KONUŞUYOR

Eski Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'in tezahüratla karşılanan konuşmasından sonra kürsiye, Başbakan Süleyman Demirel geldi. 24 Temmuz günü işçiler arasında bulunmaktan duyduğu bahtiyarlığı belirten Başbakan, «... sizleri ve bütün Türk işçilerini muhabbet ve sevgi ile selâmlarım» dedi ve sözlerine şöyle devam etti :

«Milletçe girişmiş bulduğumuz kalkınma ve ilerleme mücadelemizde, Türk işçisi, temel unsurlardan biridir. Onun alın teri ve emeği, mâmur ve müreffeh Türki-

ye'nin yapısındaki harçtır. Türk işçisi vatanperver, memleket menfaatlerini takdirde idrak sahibi ve yüksek bir millî şuura sahiptir.

Millî bütünlüğümüz ve beraberliğimizi muhafazada, hürriyet düzeninin korunmasında ve demokratik hayatımızın gelişmesinde Türk işçisinin gösterdiği uyanıklık her türlü övgünün üstündedir.

İşçi, işveren münasebetlerindeki medenî, mes'uliyetli ve anlayışlı tutum ise yine takdire şayandır.

BÜLENT ECEVİT — Eski Çalışma Bakanı, konuşmasında, demokratik çalışma düzeninin daha da iyi işlemesi için başvurulacak tedbirlere değindi.

Türk işçisi, işyeri ve işveren olmadıkça, iş ve işçi de olmayacağını bilir. Türk müteşebbisi de işçi olmadıkça, iş ve işyeri olmayacağını bilir.

İşçi ve işveren birbirinin ayrılmaz iki cüzüdür.

Birbirlerini korumağa, yaşatmağa ve böylece beraber yaşamak için azamî itina gösterme durumundadırlar. Kısa mazisine rağmen Türk sendikacılığı büyük bir inkişaf kaydetmiş sendikacılarımız hem temsil ettikleri işçinin menfaatlerini hem de millî menfaatlerimizi geniş bir açıdan mütalâa etmeyi becerebilmişlerdir.

Türk işçisinin memleket imkânları nisbetinde daha iyi şartlara kavuşabilmesi, gayretlerimizin en önemlilerinden biridir.

Şurasını belirtmek isterim ki, memleketimiz büyük bir sanayileşme hamlesinin henüz başlangıcındadır. Bu hamle önümüzdeki yıllarda artan bir hızla devam edecektir. Bugün tarımda çalışan çok sayıda vatandaşımız yarın endüstrimizin muhtelif kollarında iş sahibi olacaktır. Bugün endüstrimizin muhtelif kollarında çalışan işçilerimizin müteşebbis olanları, yarın kendi işlerinin sahipleri yani işveren olacaklardır.

Büyük, güçlü ve kuvvetli Türkiye'nin meydana gelmesine karışmış ve karışacak olan alın terine, el emeğine, fikre ve her türlü gayrete şükranlarını sunarım.

İşçi Bayramının bütün işçilerimize hayırlı, uğurlu olmasını temenni ederim.»

TELGRAFLAR

Başbakan Süleyman Demirel'in uzun uzun alkışlanan konuşmasından sonra, töreni yöneten Türk İş Genel Sekreter Yardımcısı Ethem Ezgü, törene davetli oldukları halde çeşitli sebeplerle hazır bulunamayanların yurdun çeşitli köşelerinden çekmiş oldukları telgrafları okudu.

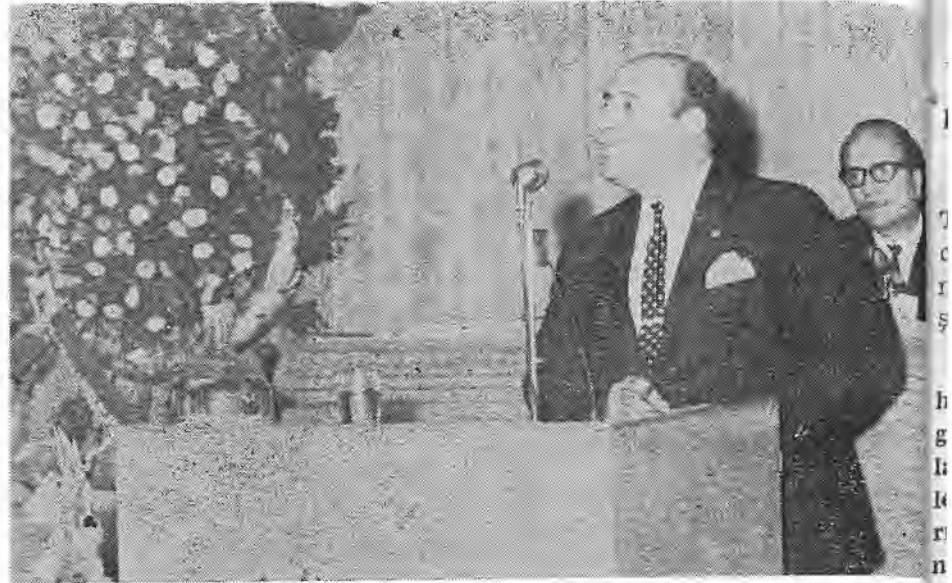
Bu arada, İç İşleri Bakanı Faruk Sükan, Milli Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu, Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İsmet İnönü, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, İsrail İşçi Sendikaları Konfederasyonu, Çimse - İş Başkanı, İstanbul Basın - İş Sendikası Başkanı, Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu Genel Sekreteri Necati Taşkın, ve İşveren Sendikaları Konfederasyonu tarafından gönderilen telgraflar okundu. Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu Genel Sekreteri Necati Taşkın'ın telgrafı aynen şöyledi :

«Kıbrıs Türk işçileri ve Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu adına şahsınızda, Anavatan işçilerinin 24 Temmuz Bayramını candan kutlar, mutluluk ve sonsuz başarılar dilerim.»

İNÖNÜ'NÜN TELGRAFI

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı İsmet İnönü'nün telgrafı ise şöyledi :

«Türk işçilerinin ileri demokratik haklara kavuştukları 24 Temmuz 1963 gününün yıldönümünde, sizi ve sizin aracılığınızla değerli sendikacı ve işçi arkadaşlarımızı yürekten kutlarım. Bu haklarla, Türkiye'de demokrasi daha sağlam temellere kavuşmuştur. Bu hakların sağladığı demokratik çalışma düzeni, işçilerle işverenler arasındaki ilişkileri daha verimli ve ahenkli duruma ge-

SÜLEYMAN DEMİREL — Büyük, güçlü ve kuvvetli Türkiye'nin meydana gelmesine karışmış ve karışacak olan alın terine, el emeğine fikre ve her türlü gayrete şükranlarını sunan Başbakan, bütün işçilere İşçi Bayramının hayırlı ve uğurlu olmasını diledi.

tirmiş, iktisadi gelişmemizin sosyal barış ve adalet içinde yürümesini sağlamıştır. Bu hakların kullanılmasında gösterilen olgunluk, başarı ve yurtseverlik bütün Türk ulusu için öğünme konusudur.

Mutlu Bayramınız vesilesiyle, kalkınmamızın öncü unsurları olan işçi ve işverenlere el ele çalışmalarında barış ve başarı dilerim.

SENDİKACILARIN KONUŞMALARI

Telgrafların okunmasından sonra sıra Federasyon ve Millî Sendika yöneticilerinin konuşmalarına gelmişti. İlk olarak söz alan Türkiye Karayolu Yapım, Bakım ve Onarım İşçi Sendikaları Federasyonu (YOL - İŞ) Genel Sekreteri Rafet Altun, 24 Temmuzun önemini belirtti, «serbest irade rejiminde tarafların anlaşarak, işgücünü ve sermayeyi harekete geçirmeleri; ekonomik, teknolojik ve kültürel gelişmeyi maksimum bir seviyeye çıkarmakta, totaliter rejimlerde ise zorlanan çalışma gücü büyük çapta istihsal düşüklükleri göstermektedir.» diyerek sözlerine şöyle devam etti :

«...geri kalmış ülkelerde, bilinçlenmemiş insanlar, sendikaları hakkı hüviyetleri ile tanıyamadıkları için bu müesseselerin karşısına çıkmışlardır. Fert hürriyetinin sen-

dika hürriyeti ile aynı paralelde yürüyebileceğinden bihaber olan bu eğitilmemiş zümreyi eğitmek ve demokrasinin önderliğini yapmak 24 Temmuzun sendikalara verdiği bir renktir.»

Dünyanın hızla gelişen teknolojisine ayak uydurabilmek için yapılan çalışmalarda eğitimin ve sendika özgürlüğünün önemini belirterek sözlerine son veren Rafet Altun'dan sonra kürsüye, Tarım ve Tarım Sanayii İşçileri Sendikası Başkanı Kamil Yıldırım geldi. Kamil Yıldırım konuşmasında Tarım işçilerinin kötü çalışma şartlarına dikkati çekti, «bu kanunların Tarım işçileri için yeter garanti teşkil etmediği mutlaka bilinmelidir.» dedi. Tarım - İş Başkanı daha sonra şunları söyledi :

«...Yaz aylarının şu sıcak günlerinde toprağa bağlanmış milyonların hak ve hürriyetlerinin teminat altına alınabilmesi için her şeyden önce, bu işkolunda istikrar sağlayacak olan Tarım İş Kanunu'nun yürürlüğe girmesi lazımdır. Tarım işçileri, Tarım İş Kanunu çıktıktan sonra yurt kalkınmasına büyük ölçüde yardımcı olacaklardır. Yardım edebilmek için asgarî yaşama şartlarından yoksun insanlara, bu insanların dertlerine eğilmek şarttır.»

DİĞER KONUŞMALAR

Tarım - İş Başkanı'ndan sonra, TEKSİF Genel Başkan Yardımcısı Tefik Erdem söz aldı 24 Temmuzun önemini beirterek, özetle şunları söyledi :

«...memleket idaresinde söz sahibi bulunanlar bilmelidirler ki, hangi siyasî görüşün mensubu bulunurlarsa bulunsunlar, sendika yöneticileri olan bizler, bu hakların kaldırılması şöyle dursun, kısıtlanması na dahi müsamaha etmeyeceğimizi, şu mutlu günümüzde, şeref sözü olarak yansıtmak isteriz.»

Tefik Erdem daha sonra kanunların boşluklarından istifade ederek «sarı sendika» kurmaya, kurdurmaya çalışanlara şiddetle çatı, «kişisel çıkar sahibi» olarak nitelediği bu şahıslar hakkında şunları söyledi :

«...davasına inanan insanların temsilcileri olarak bizler, kişisel çıkarların peşinde olanlarla yılmadan mücadele edeceğimizi bildirmek isteriz.»

Teksif Genel Başkan Yardımcısı konuşmasını şu sözlerle bitirdi :

«...millet menfaatlerini her şeyin üstünde gören Türk işçisi; anayasamızın getirdiği ve sosyal adalet ilkelerine dayanan eşit haklar, plân-şık ve hızlı kalkınma, insanca yaşama hürriyetlerimizin koruyucusu,

demokrasinin bekçisi olacaktır.»

ÇIKMASI GEREKLİ KANUNLAR

Tefik Erdem'in Konuşmasından sonra kürsüye Maden İşçileri Federasyonu Başkan Vekili Mehmet Şahin geldi. Mehmet Şahin, «Türk işçilerinin 274 ve 275 sayılı kanunlarda ifadesini bulan hak ve hürriyetlerini kullanmada ne kadar mahir ve sorumluluk duygusu ile dolu olduklarının ispat edildiğinin belirterek sözlerine başladı, çalışma hayatımızın gelişmesi ve ahenge kavuşması için kısa bir zaman içinde yürürlüğe girmesini zaruri gördüğü kanunları şu şekilde sıraladı :

- İşsizlik sigortası
- İş Kanunu
- Yurdumuzun şartlarına ve milli menfaatlerimize uygun «Maden Kanunu»
- Tarım İş Kanunu.

Mehmet Şahin'den sonra Türkiye Otel, Lokanta ve Eğlence Yeri İşçi Sendikaları Federasyonu Başkanı Nusret Aydın söz aldı. 24 Temmuz, «Türk işçisinin medeni dünyadaki yerini almasının yıl dönümü» olarak niteleyen Aydın, Türk Sendikacılık Hareketi'nin 1947'den bu yana kaydettiği gelişmeyi anlattı, kanunların boşluklarından söz ederek, «işçilere işverenler tarafından baskı yapıldığını» ileri sürdü.

Nusret Aydın, «kanunların inilen şekle getirilmesi için yeniden

hep birlikte mücadele edilmesi gerektiğini» belirterek sözlerine son verdi.

İŞÇİ ANDI

Bu konuşmadan sonra Türk-İş Genel Sekreter Yardımcısı Ethem Ezgü, sendikacı ve konukları ayağa kalkmağa davet etti. İşçi Andı okunacaktı. Salonu dolduran sendikacılar, Başbakan, Bakan, konuk ve gazeteciler ayağa kalktılar, Türk-İş Genel Sekreter Yardımcısı tarafından okunan andı, işçiler gür sesle tekrarladılar.

Türk işçisi, Anayasa'ya demokrasiye ve sosyal adalet ilkesine bağlılığını, dünya ve tarih önünde, bir kere daha and içerek tekrarladı. Tören bitmişti.

İŞÇİ BAYRAMI DİĞER İLLERDE KUTLANDI

İşçi Bayramı Ankara dışında bir çok illerde ve özellikle Türk-İş Bölge Temsilciliklerinin bulunduğu 7 ilimizde büyük törenlerle kutlanmıştır.

İstanbul, Eskişehir, İzmir, Adana, Sivas, Samsun ve Diyarbakır'da yapılan törenlere çok sayıda sendikacı ve işçi katılmış, Türk - İş Temsilcileri ve Bölge Eğitim Müdürleri ile sendikacılar, 24 Temmuz İşçi Bayramı'nın önemini belirten konuşmalar yapmışlardır. Ayrıca Türk İş'e bağlı kuruluşların bulunduğu her ilimizde, işçiler 24 Temmuz İşçi Bayramı'nı büyük bir sevinç ve coşkunlukla kutlamışlardır.

DEMİRSOY VE BAKANLAR

Toplantı sırasında, kısa da olsa Türk - İş ve Hükümet Başkanı ve bakanlar arasında görüşme fırsatı buldular.

Ekmek Barış Özgürlük Savaşında Türk İşçi Hareketi

24 Temmuz günü Türk işçilerinin toplu pazarlık ve grev hakkını elde etmeleri, yurdumuzda olduğu kadar Batı ülkelerinde ve uluslararası hür sendikacılık alanında büyük bir sevinç ve takdirle karşılandı. Türkiye'de bu hakkın tanınması ile hür dünya işçilerinin «barış, ekmek, hürriyet» mücadelesine yepyeni bir güç katılıyordu : **Türk işçileri...** Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu ile Sendikalar Kanununun yürürlüğe girmesini takiben, Türk - İş'in bağlı olduğu Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Türk - İş'e aşağıdaki mesajı gönderdi :

«... bu kanunların kabulü için sarfettiğiniz çaba, yaptığınız uzun, meşakkatli ve sabır dolu mücadele için en candan tebriklerimizi sunarız. Bu kanunların kabulüyle memleketinizde sendika hukuku ve toplu pazarlık hakkı kesinlikle yerleşmektedir... aşılın merhale son derece sevindirici ve takdire şayandır.»

Bu mesajın gönderilmesinden tam 1 yıl sonra, 24 Temmuz 1964 İşçi Bayramında, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Türk - İş Başkanı Seyfi Demirsoy'a şu mesajı gönderiyordu :

«... Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Türk sendikacılık hareketini ve işçi haklarını tanzim eden kanunların yürürlüğe giriş ve Türk işçisinin bayram gününde sizleri selamlar. Bugüne kadar aşılın merhale için

Türk işçi hareketi reformcudur

Tarih boyunca hür ve bağımsız yaşamış bir millet, insan haklarına, demokrasi ve sosyal adalet ilkelerine, Atatürk ideallerine, fakirlik ve sefaletin barış ve ilerlemenin başlıca engeli olduğuna inanmış evlatları, biz Türk İşçileri, Anayasa rejimimizin nereden gelirse gelsin, her türlü yıkıcı hareketlere karşı korumak uğrunda hiçbir fedakârlıktan çekilmeyeceğimizi andırırız» diye, her yıl 24 Temmuz'ta bütün dünyaya haykırın Türk İşçileri İşçi Bayramını dördüncü kez kutlayacaklar. Kaynağını 1961 Anayasasındaki «Sosyal Hukuk Devleti», Çalışma ve Sözleşme Özgürlüğü», «Sendika kurma Hakkı», «Grev hakkı», «Ücrette Adaletin Sağlanması ve «Sosyal Güvenlik Hakkı», gibi temel prensiplerden alan gelişmelerle, geride bıraktığımız üç yıl içinde sosyal hayatımız, Anayasamızda öngörülen sosyal hakların uygulanması ile ilgili yasaların geliştirilmesi yönünden küçümsenmeyecek kadar hareketli geçmiştir.

1946 yılında, çok partili hayata geçiş hazırlıkları sırasında, Cemiyetler Kanununun «Sınıf esasına dayanan cemiyetlerin kurulmasını yasaklayıcı hükümlerinin kaldırılmasından sonra 20 Şubat 1947 tarihinde 5018 sayılı «İşçi ve İşveren Sendikaları ve Sendika Birlikleri Kanunu» nun yürürlüğe girmesinden 1963 yılına kadar, bir iki ufak değişiklik yasa hariç, çalışma hayatını ilgilendiren hiçbir yasanın çıkmadığını gözönüne alırsak, son üç yılın hareketini daha iyi anlayabileceğiz.

Türk-İş İcra Kurulunun deyimi ile «geri ve sönürücü zihniyetin politika esnafı» tarafından, Türk İşçisinin henüz olgunlaşmadığı ve servet düşmanlığı, komünist cereyanları körükleyeceği gerekçeyle

en sıcak ve candan tebriklerini sunar. Bugün, kanunların yürürlüğe girişinin birinci yıldönümü, yurdumuzda barış, ekmek, hürriyet mücadelesinde yapılanlar ise başdördür. Türk işçilerinin sendikacılık şevki sizin kudretli teşkilâtlandırma çabanız ile birleşmiş bulunuyor. Türk - İş'i işçinin çalışma şartlarını yurdumuzda ve uluslararası alanda geliştirecek bir kudret haline getireceğinize ümidimiz tamdır. İstikbaldeki başarılarınız için en iyi dileklerimizi sunarız.»

Aynı gün diğer Uluslararası ku-

ruluşlardan ve kardeş işçi teşkilatlarından gönderilen mesajlar okundu. Türk işçisinin bayram gününü kutlayan teşkilatlar arasında şunlar yer alıyordu :

«Uluslararası Petrol ve Kimya sanayii İşçileri Federasyonu, Uluslararası Genel Hizmetler Federasyonu, Uluslararası Tarım İşçileri Federasyonu, Uluslararası Yapı ve İnşaat İşçileri Federasyonu, Ağaç Sanayii İşçileri Federasyonu, Uluslararası Ticari, Büro ve Teknik İşler İşçileri Federasyonu, Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu, Uluslararası Maden İşçileri

Yazan :

Oktaay POYRAZ

leri ile uzun yıllar çalışanlardan esirgenen «Sözleşme Özgürlüğü» ve «Grev Hakkı» bugün geride kalan üç yıl içinde, bu peşin hükümleri toptan iflâs ettiren başarılı bir uygulamanın temeli olmuştur.

Çıkışını bayram şenlikleri ile kutladığımız Top-çekişme Sözleşme, Grev ve Lokavt ile Sendikalar Yasala- rının getirdiği hakların elde edilişi, batı ülkelerinin- deki örneklerine oranla kansız bir ihtilâl gibi ol- muştur. Birçok batı ülkelerinde, aynı hakları veren, Çahbelkide aynı isimdeki toplu çalışma düzeni yasala- Harı, yıllar önce yüzlerce, binlerce işçinin kanı paha- masına elde edilmiştir. Batıda, sınıf farkını yumuşatıp enişçalışanlarla çalıştıranlar arasındaki çatışmaları ön- iç çileyen, ihtilâlcı komünizmin kehanetlerini yanlış çı- örtükartıp «Sosyal Hukuk Devleti» düzeni yoluyla kitle- n geleri mutluluğa yönelten en büyük aşama, toplu ça- kadışma içinde «sendikalizm» ve «Toplu Sözleşme, Grev Hakkı» olmuştur.

24 Temmuz günü mutlu oluşumuzu, şölenler na yapmamızı, 274 ve 275 sayılı yasaların çıkışını kut- ikünlamaktan çok, toplu çalışma düzeninde haklarımızı tatikileleri mutluluğa yöneltecek şekilde kullanmakla, rı Türk İşçi hareketine bir yön verişimizin başlangıç girmektası olarak kabul ediyoruz.

Bir işçi hareketi düşünün ki;

— Reformun, mevcut ve müesses nizamı de-ğiş- tirmek ve islah etmek olduğunu bilmek istemeyen bir zihniyetin sahiplerine soruyoruz.

— Gerçekten ulusumuzu ortaçağ karanlıklarına sürüklemeye çalışan gerici ve sömürücü zihniyet, reform fikrini daha doğmadan öldürmek için her

cepheden taaruza geçmiştir.

— Geri ve sömürücü zihniyet, ülkemizin kaderi üzerinde, ancak palitika esnafının söz sahibi oldu- ğunu iddiaya kalkışmakta ve sendikaları meşru ol- mayan tazyik grupları şeklinde göstermeye çalışma- tadır.

— Suyu bulandırmaya kalkışan geri ve sömürü- cü zihniyetin emrindeki kuklaların maskelerini dü- sürmeyi görev sayacağız.

diyebiliyor, o işçi hareketi hürdür, yönünü bul- muştur, reformisttir ve haklarını, kitleleri mutluluğa yöneltecek şekilde kullanmaktadır. Bu işçi hareketi Türk İşçi hareketidir ve Türk işçi hareketi adına bunları söyleyen Türk - İş Konfederasyonudur.

Bir işçi hareketi düşünün ki;

— Petroller millileştirilmelidir.

— Madenler konusunda da, en emîn yolun mil- lileştirme olduğu inancındayız.

— Ne varki, belli çıkar çevreleri, kalkınma ve sosyal adaletin gerçekleştirilmesi bakımından zorun- lu olan Dış Ticaretin devletleştirilmesine karşı koy- maktâ ve şimdilik başarı sağlamaktadır. Dış Ticare- tin Devletleştirilmesi mücadelemize, başarıya ulaşın- caya kadar devam edeceğiz.

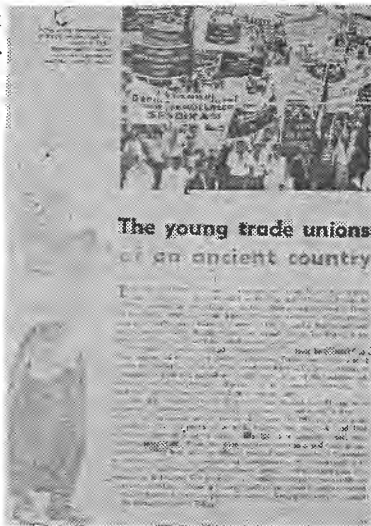
— Hükümetler, Türk işçisinin sesine kulak ver- dikleri ve onun aktif desteğini sağladıkları ölçüde plânı başarıyla ulaştırabilecekleridir.

diyebiliyor, o işçi hareketi belirlediği yönde iler- lemektedir, reformisttir ve Sosyal Hukuk Devleti dü- zeninin gerekli bir parçasıdır. Bu işçi hareketi de Türk İşçi Hareketidir ve Türk işçi hareketi adına bunları söyleyen de Türk - İş Konfederasyonudur.

İşte biz bunun için, 24 Temmuz İşçi Bayramında mutluyuz. Her yıl düzenlenen törenlerde, insanca yaşama hakkının kotarılmasını sağlayan Anayasa- nın, gereğinde kanla, canla korunacağına, yüzbinlerce işçi ile beraber bunun için and içiyoruz

Federasyonu, İsrail İşçi Sendikaları Federasyonu, Uluslararası Gazete- ciler Federasyonu, Uluslararası Gı- şıda ve Yardımcı İşkolları İşçiler Federasyonu»

24 Temmuz 1965 tarihinde yu- larda sıralanan teşkilâtlardan baş- dır diğer ülkelerin kardeş işçi teşki- lâtlarının Türk işçisinin bayram gü- müne mesajlarıyla da olsa katılma- ları, Türk Sendikacılık Hareketinin 1963'ten bu yana Uluslararası alan- da nasıl büyük bir güç haline geldi- ğini ortaya koyuyordu.

TÜRK - İŞ VE TÜRK İŞÇİ HAREKETİ YA- BANCİ BASINDA — Türk işçilerinin toplu

pazarlık ve grev hakkını elde etmeleri bütün dünyanın dikkatini Türkiye üzerinde topladı. Uluslararası Hür İşçi Alemi yepyeni bir güç ka- zanıyordu. Bundan böyle «barış, ekmek, hürri- yet» mücadelesinde Türk işçileri de Batı demok- rasilerinin diğer işçileri ile bir arada savaşıcak- lardı. karıda Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun resmi organı «Free Labo- ur World» un Türk-İş'i ve sendikacılık hareketi- mizi anlatan bir kısmı görülmektedir. Makale, Batı ülkelerinin sendikalarının, Türk işçilerinden ve Türk - İş'ten, işçi sorunlarını çözümlenme- sinde ço kşey beklediklerini belirterek son bul- maktadır.

24 Temmuz İşçi Bayramı töreninde Zonguldak Milletvekili ve eski Çalışma Bakanı Bülent Ecevit bir konuşma yapmıştır. Ecevit'in konuşmasını aynen yayımlıyoruz

İşçilerimizle ne kadar öğünsek yeridir

Bülent ECEVİT

Demokratik çalışma düzeninin Türkiye'de kuruluşu üstünden üç yıl geçti.

Bu düzenin getirdiği hak ve özgürlükler, ancak bağımsız bir ülkede bulunabilir; ve her türlü hak ve özgürlükler ancak basın özgür olduğu bir toplumda korunabilir.

Mutlu bir rastlantıyla, bugün, yalnız demokratik çalışma düzeninin değil, bağımsızlık belgemiz olan Lozan Andlaşmasının da, basın özgürlüğünün de yıldönümüdür.

Birbirleriyle sıkı sıkıya bağlantılı bu üç Bayram, Türk işçilerine, Türk gazetecilerine ve tümüyle Türk Ulusuna kutlu olsun!

İşçilerine tanıdığı ileri haklarla, Türkiye, hür sendikacılık âleminde hayranlık uyandırmıştır. Fakat bir toplum için asıl olgunluk ölçüsü, böyle ileri hakları kullanmadaki başarısıdır. Türk işçilerinin bu bakımdan gösterdikleri başarı da, hür sendikacılık âleminde, Türkiye'nin şeref ve itibarını arttırmıştır.

Onun için, işçilerimizle ne kadar öğünsek yeridir.

Birçok işverenlerimizin de, bu hakları, demokrasinin gereği olarak karşıladıklarını, ve yeni çalışma düzenine uymak, bu düzenin verimli ve barışçı bir yolda işlemesine yardımcı olmak üzere gösterdikleri anlayış ve çabayı takdirle belirtmek gerekir.

Sayın arkadaşlarım :

Konuşmamda, demokratik çalışma düzeninin daha da iyi işlemesi için baş vurulabilecek bazı tedbirlere, ve demokratik Türk işçi hareketinin topluma daha da yararlı olabilmesi için yapılmasını dilediğim bazı hamlelere kısaca değinmek isterim.

EĞİTİM

Demokratik çalışma düzeninin daha iyi işlemesi için, en çok üzerinde durulması gerekli tedbir, işçinin, gerek kendi hakları konusunda gerek sosyal ve ekonomik konularda eğitilmesidir.

Türk - İş'in kurduğu ve bu yıl çalışmaya başlayan, ilk mezunlarını da bir kaç gün önce veren Sendikacılık Kolejinde yetişen ve yetişecek değerli sendikacılar, bütün

yurtta, bu anlamdaki işçi eğitiminin öncülüğünü ve öğretmenliğini yapabilirler.

Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun işçiler için yayınlamaya başladığı eğitici programlar da, yurt ölçüsünde işçi eğitime hız katacaktır.

Bir toplu sözleşme, yalnız o sözleşmenin kapsamına giren işçileri ve çalıştıkları iş yerini değil, ülkenin sosyal ve ekonomik düzenini de yakından etkiler. Onun için işçiler, sosyal ve ekonomik sorunlarla ne kadar ilgili ve bu sorunlar üzerinde ne kadar bilgili olurlarsa, yapacakları toplu sözleşmeler kendilerine ve topluma o kadar yararlı olur.

Öte yandan, toplu sözleşme ile elde edilecek ücret artışları, ancak fiyat artışlarının üzerine çıkabilirse bir yandan başka sosyal adalet tedbirleriyle, bir yandan da iktisadî gelişmeyi hızlandırıcı hamlelerle desteklenebilirse değer taşır. Bilgili, bilinçli ve örgütlü olarak sosyal ve ekonomik sorunlarla ilgilenebilen işçiler, bu şartların sağlanmasına yardımcı olabilirler; demokrasinin tabii ve zarurî bir unsuru olan siyasal baskı güçlerini, bu şartların sağlanması yolunda kullanabilirler.

İşçinin eğitilmesi bu bakımlardan büyük önem taşır.

ÜÇLÜ KURUL

İşçilerin sosyal ve ekonomik memleket sorunlarıyla ilgilerini teşvik etmek ve değerlendirmek üzere, onları, bu sorunlar üzerinde daha geniş ölçüde sorumlu kılmak; onların, devlet ve toplum yönetiminde sorumluluğa daha geniş ölçüde katılmalarını sağlamak gerekir.

Bu amaçla, bundan iki buçuk yıl önce, Dördüncü Çalışma Meclisinde, o zamanki Hükümetin sözünü ettiği üçlü kurul bir an önce kurulmalıdır. Hükümetin, işçiler ve işverenlerin temsil edilecekleri böyle bir kurul, toplu sözleşme düzeni ile plân arasında uyum sağlamağa, ücret artışlarıyla verimlilik artışı arasında bağlantı kurmağa ve adil bir gelir politikası uygulamağa yardımcı olacaktır.

Yurdunu seven, ve yurdun yararı ile kendi meşru hakkı arasındaki bağlantıyı kavrayan hiç bir işçi, hiç bir sendikacı, memleket ekonomisine bile bile zarar vermez. Yeter ki ona, böyle zararları önleme fırsatı verilsin...

ter ki ona, memleketin ekonomik gidişini, kaptan köşkün-
den, devlet yöneticileriyle ve işverenlerle birlikte izleme
fırsatı verilsin... Bu fırsat verilmedikçe, bu fırsatı işçilere
verecek üçlü kurul kurulmadıkça bazı toplu sözleşmelerin
memleket ekonomisine zarar verdiğini iddia edebilecek her
hangi bir kimse, bu yüzden işçileri, sendikacıları suçlaya-
maz. Suçlarsa haklı sayılamaz.

Toplu sözleşme düzenine geçen hemen bütün ülkeler,
hükümetle işçileri ve işverenleri bir araya getirecek böyle
birer kurul kurma mecburiyetini duymuşlardır. Bu mecbu-
riyet bugün Türkiye'de de vardır. Daha çok zaman yitiril-
meden, bu mecburiyete uyulmasını dilerim.

O zaman, sendikaların Plan konusunda daha yetkili
ve etkili olma istekleri de kendiliğinden yerine gelmiş ola-
caktır. O zaman işçilerin, Kalkınma Planına herkesden
çok sahip çıktıkları, ve Planın daha büyük bir sadakat ve
başarıyla izlenip uygulandığı görülecektir.

YÖNETİME VE KÂRA KATILMA

Işçileri, çalıştıkları işyerinin kaderiyle de daha ya-
kından ve daha yetkili olarak ilgilendirmek gerekir. Bu
nün için işçiler, işyerinin yönetimine ve kârına katılma-
lıdır. Bu, işyerlerinin verimini ve kârını arttıracaktır.
İşyerinin verimini ve kârını arttırmada, işçileri, işverenin
en yakın müttefiki durumuna getirecektir. Üstelik, demok-
rasiyi, işçilerin günlük çalışma hayatına sokacaktır.

Bir işletmede, insan gücünün en az para kadar, ser-
maye kadar değeri olduğunu bilmek, işçileri yönetime ve
kâra iştirak ettirmenin haklılığını ve gerekliliğini kabul et-
meğe yeter sanırım.

Kaldı ki, işyerlerinde böyle bir sistem kurulmadıkça,
işçilerin ancak beden gücünden yararlanılmış, fakat onla-
rın kafa gücünden yararlanılmamış olur. Oysa, kafa gü-
cü, düşünme yeteneği, insanı insan yapan etkidir. Bu
etkeni değerlendirmeyen bir işyeri, çalıştırdığı insanların,
makinarya olan üstünlüğünden istifade etmiyor demektir.
Bu, bir işyeri için büyük kayıptır.

Özellikle, devlete ait işyerlerinde, işçilerin yönetime
ve kâra katılmalarının büyük faydaları vardır. Çünkü,
kendi içinde demokratik bir denetleme mekanizması ku-
rulmazsa, bir devlet işletmesi, kolaylıkla bir partizanlık
aracı hâline, bir baskı veya rüşvet aracı hâline gelebilir.
Bu yüzden o işyerinin verimi ve kârı düşebilir. Bundan da,
bütün memleket ekonomisi, bütün halk ve bütün işçiler
zarar görür.

1964'de yürürlüğe giren 440 sayılı kanunun, Devlet
kesiminde işçileri yönetime ve kâra iştirak ettirecek, ve-
rim artışından pay almalarını sağlayacak hükümleriyle il-
gili tüzük, sevinerek öğreniyoruz ki, nihayet Danıştayca
onaylanmıştır. Bir an önce yürürlüğe konmasını dilerim.

Ancak, sistemin yaygın olarak uygulanabilmesi ve
gerçekten yararlı olabilmesi için bazı şartlara uyulmalı-
dır.

Örneğin, yönetime ve kâra katılma sistemi, kamu ke-
siminde, ne kadar küçük olursa olsun, hakim niteliği istih-
sal ve imalât olan bütün işyerlerine eşit ölçülerle uygulan-
malıdır.

Ayrıca, işçilerin yönetime katılması, yalnız yönetim
kurul veya komitelerinde birer işçi temsilcisi bulundurulma-
sına inhisar etmemeli, en küçük atölyelere kadar, işyerleri-
nin bütün ünitelerinde kurulacak karma komitelerle, yö-
netime katılma, aşağıdan yukarıya doğru, zincirleme iş-

lemelidir. Ancak bu yola gidilirse, işçiler, yönetim ve de-
netimde gerçekten yetkili olduklarının ve sorumlulukları-
nın bilincine varabilirler. Bu yola gidilmez de, işçilerin yö-
netime ve denetime katılması, en üst kademedeki bir tem-
silci bulundurmaktan ibaret kalırsa, o temsilci, ne kadar
iyiniyetli olursa olsun, zamanla, herhangi bir işletmeciyi ka-
dar, bir işveren kadar, işçiden kopabilir.

Batı Almanya'da bu sistem, kanunla, özel kesimdeki
birçok işyerlerine de uygulanıyor. Almanya'da bu uygula-
manın kapsadığı alan, şimdi, daha da genişletilmek üzere-
dir.

Bizde bu sistemi, özel kesime, demokratik Batı Al-
manya'daki gibi kanunla benimsetmek gerekemeyebilir. Ben
inanıyorum ki, gereği gibi uygulanırsa, bu sistemden dev-
let kesiminde sağlanacak büyük faydalar, özel kesimdeki
birçok sağduyulu işvereni de, kendiliklerinden aynı yola
yöneltecektir.

Benim intibaim o ki, özel kesimde bu sisteme karşı
direnış, genellikle, sermayedarlardan çok, kendileri de ya-
rı işçi durumunda olan işletmecilerden, beyaz yakalı işçi-
lerden gelmektedir. Bu kimseler, mavi yakalı işçilerin yö-
netime katılmalarını, çizmeden yukarıya çıkış gibi, kendi
yetkilerine bir tecavüz gibi görmektedirler.

İşçilerimiz, sistemin devlet kesiminde uygulanışında
gösterecekleri başarı ve olgunlukla, özel kesimdeki bu yer-
siz direnişi de yenebilirler.

HALK TEŞEBBÜSÜ

Son olarak, işçilerin, ekonomik gelişmemize, yalnız
işçi olarak değil, yatırımcı olarak da katkıda bu-
lunmaları dileğimi takdirlerinize sunmak isterim.

Türkiye'de ekonomik hayat, devlet teşebbüsü alanı
ile ferdî teşebbüs alanı olarak ikiye bölünmüş durumdur.
İkisinin arasında, artık bir de halk teşebbüsü alanı
kurulmalıdır.

Bunun hem iktisadî, hem sosyal, hem de siyasal bü-
yük faydaları olacaktır.

İktisadî faydası şudur :

Türkiye'nin kalkınmasını hızlandırmak için, ferdî ta-
sarrufu mümkün olduğu kadar arttırmak, ve ferdî gelir
fazlalığını tüketimden çok verimli yatırımlara yönlendirmek
gerekir. Bir işçinin ücretinde toplu sözleşmeyle sağlanacak
artış, ne kadar çok olursa olsun, onun tek başına yatırım
yapmasına yetmez. Yatırıma yetmiyeceği için de, işçi, ge-
lir artışının tamamını tüketim harcamalarına yöneltebilir.
Fakat işçiler, toplu sözleşme düzeni içinde zamanla arta-
cak olan gelir fazlalıklarını, gönüllü olarak, kendi rızala-
rıyla, ortaklaşa yatırımlara yönlendirmek fırsatını bulurlarsa,
pek çok işçinin bu fırsattan yararlanacağını sanırım. Böy-
lelikle, ekonomimiz geniş bir yatırım kaynağına kavuşmuş
olacaktır; ve işçiler, işsizler için çalışma alanları açılma-
sına da yardım etmiş olacaklardır.

Bunun sosyal faydası da şudur :

Zamanla, bu şekildeki ortaklaşa işçi yatırımlarıyla
kurulacak halk teşebbüsü alanı genişledikçe, işçi - sermaye-
yedar ayırımı eriyecek, sınıflaşma eğilimi zayıflayacak,
ve halkın büyük çoğunluğunun hem işçi hem sermayedar
durumunda olacağı sınıfsız bir toplum düzeni ortaya çı-
kacaktır.

Böyle bir düzen, hem sosyal adaleti, dengeli gelir da-
ğılımını, en geniş ölçüde sağlayan, hem de komünizmi ke-

sinlikle önleyen bir toplum düzeni olacaktır.

Siyasal faydasına gelince :

Ekonominin daha çok özel teşebbüs alanı olarak gelişmesi hâlinde, - geçenlerde bir milletvekilimizin, Tunceli Milletvekili sayın Hasan Ünlü'nün, bir vesileyle kullandığı pek yerinde bir deyimle - memlekette bir «servet diktatörlüğü» tehlikesi doğabilir. Yok, eğer, devlet teşebbüsü alanı bir ölçünün üstünde genişlerse, o zaman da, devlet diktatörlüğü tehlikesi ortaya çıkabilir. Servet diktatörlüğünü de devlet diktatörlüğünü de önlemenin en güvenilir yolu, halk teşebbüsü alanını, zamanla, memleket ekonomisinde hâkim alan hâline getirmektir.

Buna TÜRK - İŞ önderlik edebilir. Yeni Sendikalar Kanunu bu imkânı vermektedir. Örneğin, TÜRK - İŞ'in

desteğiyle kurulacak bir büyük yatırım ortaklığı veya işçi yatırım bankası, böyle bir halk teşebbüsü alanını atle geliştirebilir.

Almanya'daki işçilerimiz bu yolda ilk adımı atmışlardır. Bir yatırım ortaklığı için, bir hamlede 15 milyar lira toplamışlardır. TÜRK - İŞ, Türkiye'deki işçilerin bu hamleye katılmalarını sağlayabilirse, Türk ekonomisi de halkçı bir çığır şimdiden güçlü bir hâlde açılmış olur.

Sözlerimi bağlarken, yurt içinde kendisine tanınan hakları kullanmada gösterdiği olgunluk ve başarı yurt dışında da, ileri Batı ülkelerinin çalışma hızına, yaşama şartlarına uymada gösterdiği üstünlükle, bütün dünyanın hayranlığını çeken, aziz Türk işçilerine, işçi saygılarımı ve sevgilerimi sunarım.

ICFTU'nun İşçi Bayramı Mesajı

ICFTU'NUN İŞÇİ BAYRAMI MESAJI

ICFTU (Uluslararası Hür İşçi Sendikalar Konfederasyonu) nun «İşçi Bayramı» münasabıyla yayımlayarak üye kuruluşlara gönderdiği mesajı aşağıda sunuyoruz.

Bizi geçmiş zaferlere ulaştıran öncülerimizi hatırladığımız, geleceğe bakıp da önümüzdeki mücadelelere kendimizi hazırladığımız, işçilerin öz bayramı, bu büyük dayanışma günümüzde Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu size en samimi selâmlarını göndermeyi vazife sayar.

Hür sendikaların bitmez tükenmez mücadeleleri sayesinde, birçok memlekette tam istihdamın ve kıymetlerin daha âdilâne dağıtımının sağlanmasında geçtiğimiz yıl yine ileri adımlara şahit olmuştur.

Ancak açlık bugün dahi dünya nüfusunun yarısından fazlasını tehdit eden bir tehlikedir. Varlıklı ile varlıksız memleketler arasındaki uçurum bugün daha da genişlemiş olup acil tedbirler alınmadığı takdirde gün geçtikçe daha da genişleyecektir.

Sömürgeciliğin Portekiz müstemlekeleri, Rodezya ve Güney Afrika gibi tabyaları dışında millî egemenlik mücadeleleri hakikatte başarıya ulaşmıştır. Ne yazık ki dünyanın aç milyonlarını ekonomik yönden geliştirecek vasıtalar bulunmadıkça bu başarılar mana-

sız birer zaferden ileri gidemeyecektir.

Bu konuya bilhassa genç memleketler hassasiyetle eğilmelidirler. Bu memleketler kendi çabalarıyla ve gerekirse sosyal reformlarla özenen iktisadi ve sosyal gelişmeyi gerçekleştirecek şartları hazırlamalıdır. Ancak bu hususta varlıklı memleketlerin yardımlarından da istifade etmek gereklidir. Sosyal adalet kavramı uluslararası alanda gerçekleşene kadar ICFTU milletlerarası yardımlaşma ve ticaretle bağımsızlık konularındaki ısrarından vazgeçmeyecektir.

Bağımsızlıklarına yeni kavuşan milletlerin teşkilatlanmış işçileri, ülkelerinin yükselmesi yolunda kendilerine düşen görevi yerine getirecek durumda ve hevestedir. Ancak bu görevi sadece bağımsız sendikaların sayesinde ve hür insanlar olarak yerine getirebilirler.

ICFTU kalkınan memleketlerin genç işçi hareketlerine her türlü yardımda bulunmayı kendisi için vazife addetmektedir. Liderlerin eğitilmesinde, teşkilatlanmada, sosyal bakımdan istifade- li her türlü projede ICFTU bu genç işçi hareketlerinin daima yanında olacak

ve onların hürriyet ve bağımsızlıklarına karşı girişilen her türlü harekete karşı koyacaktır.

Eskiden olduğu gibi, bugün ICFTU, işçilerin kendi karar ve istekleriyle sendika kurma, sendikalara olma ve sendikal faaliyetlerde bulunma haklarını savunmağa hazırdır. Zaman olduğu gibi bu haklar karşısında kim olursa olsun daima ICFTU tarafından müdafaa edilecektir.

Bugün, sosyal gelişmelerin uluslararası sulh ve sükûna bağlı olduğu hür sendikalar tarafından bilinmelidir. Fikir ayrılıkları konferans masalarında çözümlenmelidir. Uluslararası kontrol ile silâksızlanma kabul edilebilir. Böylece açlık savaşına tahsis olabilecek fonlar da artırılma imkânına ulaşacaktır.

Dünya işçileri, hür sendikalarını kuvvetlendirin. Kuvvetlendirin ki, kuvvetiniz sosyal adaletin gerçekleşmesini temin ile hürriyet ve barışın müdafaa olsun.

İlerleyelim, ICFTU'nun her yerde bütün işçiler için ekmek, barış ve hürriyet prensibiyle.

Türk - İş Sendikacılık Koleji'nin «Yüksek Sendikacılık İlerleme Eğitimi» ni bitiren sendikacılar, Kolej kapısı önünde toplu halde. 20 kursiyerden 6'sı pek iyi, 14'ü iyi derece ile mezun oldular.

Türk-iş Koleji ilk mezunlarını verdi

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Sendikacılık Koleji 20 Temmuz günü ilk mezunlarını vermiştir. Üç ay önce Türk işçilerinin hizmetine giren kolejin birinci dönemini başarıyla bitiren 20 sendikacı, 20 Temmuz günü yapılan bir törenle diplomalarını aldılar. Kolejde «Yüksek Sendikacılık İlerleme Eğitimi» gören sendikacılara diplomaları, Türk - İş Genel Sekreteri Ömer Ergün tarafından verilmiş, Türk - İş Başkanı Seyfi Demirsoy İstanbul'da, Genel Sekreter Halil Tunç hasta olduğundan törene katılamamışlardır. Türk İş Genel Sekreter Yardımcısı Et-

hem Ezgü'nün de hazır bulunduğu törende, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Profesörlerinden Prof. Dr. Hicri Fişek ve Prof. Dr. Turhan Esener birer konuşma yapmışlardır. Törene Kolej Müdürü Orhan Alpakın'ın konuşmasıyla başlamıştır.

ALPAKIN'IN SÖZLERİ

Türk - İş İcra Kurulu üyelerine, Kolej öğretim kadrosuna ve Uluslararası Kalkınma Teşkilatı Çalışma Dairesi'ne teşekkürlerini sunarak sözlerine başlayan Orhan Alpakın, İstanbul'da bulunan Türk - İş Başkanı Seyfi Demirsoy ile hastalanan Türk - İş Genel Sekreteri

Halil Tunç'un «selâm, sevgi, takdir ve tebrikleri» ni arzemiş, şöyle demiştir :

«... hayatta sendikacının görevi bence şudur : Sendikacı; yurdunun müşküllerini arayıp, bulan, çözümlemeye çalışan ve bulunduğu hal şekillerini yurt çıkarlarına uygun bir şekilde kullanan kişidir. Bu 3 aylık devrede edindiğiniz bilgilerle, yurt sorunlarının çözülmesinde daha kuvvetli bir durumda olacağınıza bütün kalbimle inanıyorum.»

Orhan Alpakın daha sonra, 3 aylık devre sırasında, kursa katılan tüm sendikacıların kendisine yardımcı olduklarını belirtmiş, Yol - İş

ORHAN ALPAKIN — Türk - İş Sendikacılık Koleji Müdürü Alpakin, diploma töreninde konuşurken. Alpakin, «mücadelede muzaffer oldunuz» dedi.

Federasyonu Mali Sekreteri Mesut Kahratlı'ya, mümessil olarak yaptığı yardımlardan ötürü teşekkür etmiştir. Orhan Alpakin sözlerine şöyle devam etmiştir :

«... Kolej sizin, unutulmaz yardımlarınıza daima muhtaçtır. Tahtaya, sizden sonra gelecekler başarı dileklerinizi yazmışsınız, bu inceliğiniz beni son derece mütehasşıs etti; başarı dileklerinizi, ben, ileride daima Koleje yardımcı olacağınız anlamında kabul ediyorum. Derslerimiz, yurdumuzun en değerli öğretmenleri tarafından yürütülmüştür. Türk - İş İcra Kurulu tarafından tesbit edilen ders programının uygulanmasında, bu kıymetli öğretmenlerimiz büyük çaba sarfetmişlerdir. Kendilerine huzurunuzda bir kere daha teşekkür etmek isterim. Büyük mücadele verdiniz, muzaffer oldunuz. Sizlere en derin tebrik ve takdirlerimi bir kere daha duyurmak ihtiyacındayım.»

Kolejin birinci dönem çalışmasının başlangıç tarihi olan 20 Nisan gününün Türk Sendikacılık Tarihinde önemli bir yer işgal edeceğini sözlerine ekleyen Türk - İş Sendikacılık Koleji Müdürü konuşmasını şöyle bitirmiştir :

«... Bu çetin görevde beni takviye eden iki şey vardır. Bunlardan

birincisi inançlarınızdır. Ben inançlarınıza inandım ve aldanmadığımı gördüm. İkincisi ise öğretim üyelerinin beni daima cesaretlendirecek mahiyetteki sözleridir. Asıl görev şimdi başlamaktadır. Teşkilatlarınızda başarılı insanlar olduğunuz için buraya gönderildiniz. Şimdi tekrar görev başına dönüyorsunuz. Orada sizlerden çok şey bekleniyor. Türk sendikacılık hareketinin her alanında rehber vazifesi göreceğinize; bilgilerinizden, bu hareket içinde, herkesin istifade edeceğine inanıyorum tamdır. Arkadaşlarım, vazifelerinizin icrasında hedefiniz Büyük Atatürk'ün şu sözlerinde yatmaktadır: Korkmamak, çekinmemek için insan haysiyetinin ve milli izzetinesin tecavüze uğrayamayacağı muhit ve şartlar içinde bulunmak lâzımdır. Buna ehemmiyet vermeyenlerin, zaten bir insan için içtinabı gayri kabül en büyük gayei namus olan mukaddesat hakkında dahi çoktan lâubali ve gayri hassas olduklarına

hükmetmekte hata yoktur...»

Orhan Alpakin daha sonra Koleji bitiren 20 sendikacıdan 6 sınıf «Pek iyi», 14'ünün ise «iyi» derece ile mezun olduklarını belirtmiş. Türk - İş Mali Sekreteri Ömer Ergün'ü kürsüye davet etmiştir.

ÖMER ERGÜN KONUŞUYOR

Türk - İş Mali Sekreteri Ömer Ergün, Kolejin birinci dönem mezunlarının diploma törenine katılmaktan büyük memnurluk duyduğunu belirterek sözlerine başlamış. Kolejin amacı hakkında şunu söylemiştir :

«... Türk - İş Sendikacılık Koleji'nin amacı, Türk sendika yöneticilerinin bilgilerine yeni bilgiler katmaktır.»

Aralıksız üç ay devam eden birinci dönemin üstün başarılarla dolu olarak geçtiğini, bununla Türk - İş'in ıftihar ettiğini söyleyerek sözlerine devam eden Türk - İş Mali Sekreteri, vazifelerinde gösterdik

ÖMER ERGÜN — Türk - İş Mali Sekreteri Senatör Ergün diplomaları dağıttı sendikacılara Koleje yardımlarından ötürü teşekkür etti. Ergün sözlerini şöyle bitirdi: «... burada öğrendiklerinizle yetinmeyin, daha çok çalışın, sendikacılığımız sizlere büyük ümit bağlamıştır.»

leri başarıdan dolayı Kolej İdaresi-
ni ve öğretim üyelerini de tebrik et-
miş, Türk - İş adına teşekkürlerinin
kabulünü istemiştir. Ömer Ergün
sözlerine şöyle devam etmiştir :

«... Bunun yanı sıra, Türk - İş
Sendikacılık Kolejinin ilk mezunu
olma şerefini taşıyan siz değerli ar-
kadaşlarımın, büyük bir dikkat ve
hevesle, derslere ve öğretmenlere
karşı gösterdiğiniz alâkaya, idare
hizmetlerinin kolaylıkla ve intizam
içinde yürütülmesindeki yardımla-
rınıza teşekkür ederiz. Bu müşterek
münasebetlerin ortaya çıkardığı eş-
siz örnekler, daha iyi ve güzeli
yapmak hususunda bizleri teşvik e-
decektir. Kolejin bu dönemi, ileride
fazlasıyla faydalanacağımız bir kay-
nak olacaktır. Türk - İş eğitim ça-
lışmaları, Sendikacılık Koleji ile da-
ha verimli ve olumlu bir devreye
girmiştir. Bilgi insanların, hataları-
nı azaltır, muhitine ve işine daha
faydalı hale getirir. Yurdumuzda
daha iyisini ve daha güzelini an-
cak bu sayede yapabiliriz. Bunun
başka yolu yoktur. İnsan beşikten
mezara kadar öğrenmeye mecbur-
dur.»

Mali Sekreter Ömer Ergün da-
ha sonra yurdumuzun içinde bulun-
duğu durum karşısında sendikacıla-
ra düşen görevleri şöyle özetlemiştir :

«... yurdumuzda milyonlarca
işsiz var. Yarı aç yarı tok yaşayan-
lar çoğunlukta. Prodüktivitenin,
milli gelirin artmasını ve yeni iş
sahalarının açılmasını beklemek de-
ğil, çabuklaştırmak için, biz sendi-
ka yöneticileri bütün gücümüzle ça-
lışmalıyız, Vatanını, milletini seven
her insan gibi başkalarını düşün-
meğe ve dünden çok çalışmağa mec-
buruz, Fedakârlık yapmasını bilme-
yenler başkalarından fedakârlık isteyemezler.»

«... burada öğrendiklerinizi
yetinmeyin, yaşınız ne olursa ol-
sun bilginize yenilerini katmaya
hâkin. Bildiklerinizi başkalarına
da öğretin; öğrettikçe daha çok
öğrenmek ihtiyacını duyacaksınız.»
Böylece sözlerine devam eden Türk
İş Mali Sekreteri Ömer Ergün
konuşmasını şöyle bitirmiştir :

«... Türk - İş İcra Kurulu adı-
na sizlere hayat boyu başarı diler,
en samimi tebriklerimizin kabulünü
rica ederim.»

TURHAN ESENER İNTİBALARINI ANLATTI

Türk - İş Sendikacılık Koleji
öğretim üyelerinden Ankara Hukuk
Fakültesi İş Hukuku Profesörü Tur-
han Esener, 3 aylık devre içinde
kolej öğrencisi sendikacıların gös-
terdiği gayreti övmüş, özetle şöyle
demiştir :

«... Günler geçer, dünya döner,
hayat daima akar. Biz öğretmen-
lerin kaderi budur. Her bir devre
sonunda bir arada çalıştığımız ar-
kadaşlar aramızdan ayrırlar yer-
lerine yenileri gelir. Ortak çalış-
malarımız sonunda, kalplerimizde
biri hatıra bırakabilmişsek ne
mutlu. Hayatımda ilk defa olarak
çok sevdiğim iki bayrak önünde
konuşuyorum. Bunlardan birincisi:
ulu Türk bayrağı, diğeri Türkiye İş-
çi Sendikaları Konfederasyonu'nun
bayrağı. Türk - İş'in daima iyiye ve
daha ileriye gitmesi için müstere-

ken görev almış ve bunu yerine ge-
tirmeğe çalışan insanlarız.»

Profesör Dr. Turhan Esener,
«... pratiği bu derece kuvvetli şalış-
lar önünde öğretim yapmanın heyecan
verici olduğunu» belirterek söz-
lerine devam etmiş, İş Hukukunun
bir ilim kolu olduğunu, yurdumu-
zun yavaş yavaş yerli bir iş hukuku
ilmine kavuştuğunu anlatmıştır.

Türk - İş Genel Sekreteri Halil
Tunç'u, hastahaneye yatmadan gör-
düğünü ve kendisinin diploma tö-
renine katılamamaktan dolayı son
derece üzgün olduğunu sözlerine
ekleyen Turhan Esener, «Halil
Tunç'u Kolejin açılış günü görmüş-
tüm. Ne kadar heyecanlıydı. Dün
ziyaret ettiğimde onu aynı heyecan
içinde gördüm. Üzgündü fakat heyecan-
dan gözlerinin içi parlıyordu.»
demiştir.

Başarılar dileyerek sözlerine son
veren Profesör Dr. Turhan Esener-
den sonra Ankara Hukuk Fakültesi
Devletler Hususi Hukuku Profesö-
rü ve Sendikacılık Koleji öğretim
üyesi Hicri Fişek konuşmuştur.

Kanat çırpması

İlgilileri uyarıyoruz...

Avrupa'daki İşçilerimizin Hasta
Olduğu İleri Sürülüyor!..

Avusturya Basını son günlerde yabancı işçilere ve
bu arada özellikle Türk işçilerine karşı adeta bir kam-
panyaya girişmiş gibidir. Gazetelerde bir kaç gündür,
büyük başlıklarla «... Yabancı İşçiler Avusturya'ya Ve-
rem Getiriyorlar» şeklinde yayınlar yapılmaktadır.

Halen Avusturya'da 8250 Türk işçisi çalışmakta
olup, bunların 4273'ü yapı sanayiinde, 1790'ı maden ve
makina sanayiinde veya çamaşırhanelerde, 406'sı plâstik
ve kimya endüstrisinde, geri kalanları da kâğıt, tahta,
gıda ve ormancılık işlerinde çalışmaktadır. Avusturya'da
Türk işçilerden başka bir de Yugoslavlar vardır.

İş ve İşçi Bulma Kurumu tarafından gayet sıkı sıh
hi muayeneye tabi tutularak yurt dışına gönderilen işçi-
lerimizi de hedef tutan bu neşriyat üzüntüyle karşılan-
mıştır.

HİCRİ FİŞEK : VERDİĞİNİ GERİ ALDIM

Konuşmasına Kolejdeki dersinin kendisi için bir «alış veriş» olduğunu ileri sürerek başlayan Profesör Fişek, «dersimde verdiklerimi geri aldım, müzakerelerde sizlerden çok şeyler öğrendim, bir defa sizleri öğrendim, ikincisi toplum sorunlarını değerlendirdi ve ele alış şeklinizi öğrendim. Bunu herhangi bir kitaptan öğrenmek mümkün değildir.» demiştir. Hicri Fişek ko-

nuşmasına şöyle devam etmiştir :

«... Yeni bir mektebe 3 ay kalmak kolay bir şey değildir. Ancak sizler, ilme inanmış insanların rahatlığı ve azmi içinde vazifeye geldiniz. Asıl problem şimdi başlamaktadır. Teşkilâtlarımız sizlerden görev bekliyor. Şunu bilmenizi isterim ki, bizler, burada daimi olarak, problemlerinizi için müracaat edeceğimiz insanlar olarak kalacağız. Bu bize itimadımızı da gösterecektir.»

Profesör Dr. Hicri Fişek daha

sonra mezun olan sendikacılar, kolej eğitimi hakkındaki tenkit, tavsiye ve tekliflerini de belirtmelerini istemiş, «bu sizden sonra buraya geleceklerin daha verimli bir eğitim görmelerinde müessir olacaktır.» demiştir. Hicri Fişek konuşmasını, Türk - İş İcra Kurulu'na, Kolej idaresine ve öğrencilere teşekkür ederek bitirmiştir.

Profesör Hicri Fişek'in yaptığı kısa konuşmadan sonra Uluslararası Kalkınma Teşkilatı Çalışma Dai-

Neler dediler ?

Türk - İş Dergisi, 20 Temmuz günü Türk - İş Sendikacılık Koleji'ni ziyaret ederek, aynı gün kolejın «Yüksek Sendikacılık İlerleme Eğitimi» ni başarıyla tamamlayan ve kolejın ilk mezunları olan 20 sendika yöneticisine iki soru sordu. Türk - İş dergisinin her şeyden önce öğrenmek istediği şeydu : «Kolejden mezun olduğunuz şu an ne düşünüyorsunuz. Her hangi bir plânınız var mı?» Sendika yöneticilerinin hemen hepsi, «temsil ettikleri kitleye nasıl yararlı olabileceklerini ve kolejde edindikleri bilgileri arkadaşlarına ne şekilde nakledeceklerini» düşündüklerini belirttiler. İkinci soru ise, «3 aylık eğitim programı hakkındaki düşünceleri» ydi. Türk - İş Sendikacılık Koleji'nin ilk mezunları, bu soruya da, sözleşmiş gibi, Sendikacılık Kolejının kendileri ve Türk Sendikacılığı için son derece faydalı olduğunu ileri sürerek cevaplandırdılar. Aşağıda, Türk - İş Sendikacılık Koleji'nin ilk mezunları'nın, diplomalarını aldıktan sonra neler söylediklerini bulacaksınız. Türk - İş dergisi, sendikacılık kolejının ilk mezunlarını verdiği gün neler düşündüklerini, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş Hukuku Profesörü ve Sendikacılık Koleji öğretim üyesi Turhan Esener'den ve Kolej Müdürü Orhan Alpakin'dan da sordu.

KÂZIM METİN

— Deniz İskolundaki arkadaşlarıma, burada edindiğim bilgileri iletebilirim ne mutlu bana.

— Bu Kolej, Türk sendikacılığına yön verecektir.

ALİ DEMİRKAN

— Sendikacılık Kolejının geleceğe ışık tutacağına ve Türk - İşin maddi ve manevi yardımları ile daha olumlu çalışacağımıza inanıyorum.

— Türk Sendikacılığı, çok yararlı ve baha biçilmez bir hazineye kavuşmuştur.

İSMET ERCAN

— Çalışma hayatımızda, sendikacılık hareketi içinde pratik olarak edindiğimiz bilgileri, bilimsel açıdan değerlendirmeyi ve bir sistem içinde incelemeyi öğrendik.

— Sendikacılık Koleji, Türk işçi hareketi içinde yeni bir dönemin başlangıcıdır ve Türk sendikacılığının geleceğini teminat altında saymak fazla bir iyimserlik olmaz.

ERTUĞRUL ALTAY

— Sendika üyelerimize daha yararlı olmak için gerekli bilgileri burada elde etmek fırsatını bulduk.

— Kolej çok yararlı olmuştur, devamı gereklidir.

ALİ AFŞAROĞLU

— Türk - İş yöneticilerinin, bu kolejde toplumsal bilgilerle yetiştirdiği bizlere, okuldan sonraki çalışmalarımızda da yardımcı olmalarını dileriz.

— Sendikacılık Kolejının, faydalarını ve yararlarını ne kadar söylesem anlatamam.

resi Başkanı Einar Edwards kürsüye gelmiştir.

EINAR EDWARDS KONUŞUYOR

Uluslararası Kalkınma Teşkilatı Çalışma Dairesi Başkanı Einar Edwards, Türk - İş Sendikacılık Koleji'nin başarılı olduğunu görmekle büyük memnurluk duyduğunu belirterek sözlerine başlamış, şöyle demiştir :

«... hayatı, sendikacılık hareketine hizmetle geçen bir arkadaşı-

nız olarak şu an duyduğum memnuniyet sonsuzdur. Ekonomik ve sosyal kalkınmanın gerçekleştirilmesi; Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonunca formüle edildiği şekliyle «barış, ekmek, hürriyet» mücadelesinde başarı, hür işçi hareketinin mevcudiyetine bağlıdır. Hür sendikacılık ilkesini benimsemiş sendikaların olduğu yerlerde işçinin hayat standardı yüksek; Güdümlü sendikacılığın olduğu yerlerde ise hayat standardı son

derece düşüktür. Türkiye'deki hür ve demokratik işçi hareketinin mümessilleri olan sizler, öyle inaniyorum ki, hem Türk işçi hareketine hizmet edecek, dolayısıyla Türkiye'nin meselelerine çare bulacaksınız. Türk - İş hür sendikacılık alemi ile el ele çalışarak, dünyada sulhün tesisine, yerleşmesinde etkili olacaktır.»

MESUT KAHRATLI'NIN KONUŞMASI

Çalışma Dairesi Başkanı Einar

ESENER SINAĞDA — Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi İş Hukuku Profesörü ve Türk - İş Sendikacılık Koleji öğretim üyesi Prof. Dr. Turhan Esener, Kolejin birinci dönemine katılan sendikacıları sözlü sınav yaparken.

ABUZER UÇAR

— Sendikacılık Koleji, yarının bilgili ve sorumluluğunu müdrük sendikacıların yetişmesinde büyük önem taşımaktadır.

— Kolej, Türk sendikacılık tarihinde önemli bir yer işgal edecektir.

MEHMET ÇAKIR

— Genç bir sendikacı olarak yeni bir hayat başlıyor benim için.

— Sendikacılık Kolejinin sendikal hayattaki boşluğu doldurduğuna inanıyorum.

GAZİ ATEŞ

— Kolej, Türkiye'de bilinçli ve ilmi sendikacı yetiştirmek üzere sosyal davalara gönül veren eğitimcilerle beraber eğitimi tamamlamıştır.

— Birinci dönem, deneme olmasına rağmen çok verimli ve başarılı olmuştur.

MESUT İBRAHİM KAHRATLI

— Diplomanın değerini toplumumuza iade edebilecek miyim? Faydalı olabilecek miyim. Bunu düşünüyorum.

— Son derece yararlı oldu. Bizlere okuma, araştırma, öğrenme zevki aşıladı desem yeridir. Kooperatifçilik konusu da işlenmiş yerinde olur kanaatindeyim.

HALİL YİĞİT

— Türk sendikacılığına yararlı olup olamayacağımı düşünüyorum.

— Üç aylık devre benim için son derece faydalı oldu. Türk - İş hayırlı bir projeyi gerçekleştirmiştir. İşçi sağlığı, koperatifçilik gibi konular da ders programına dahil edilirse, öyle inaniyorum ki, bizden sonra gelecekler için daha istifadeli olacaktır.

İSMAİL ER

— Mensubu olduğumu kuruluşa ve sendikacılığımıza faydalı olup olamayacağımı düşünüyorum. Kanaatimce bu üç aylık devrede görülen aksaklıklar, Türk - İş'e mutlaka bildirilmelidir. Kolej Türk işçisinin eseridir.

— Son derece istifade ettim. Kolej'de okumak, eğitim seminerlerinden oldukça farklı. Mutlaka çok çalışmak lâzım. Tahsil farkları dikkate alınır, kolejin daha da istifadeli olacağına inanıyorum.

MEHMET YURTSEVER

— Temsil ettiğim arkadaşlarıma nasıl faydalı olabileirim işte şu anda onu düşünüyorum. Düne kadar bildiğimizle, bugün arasında dağlar kadar fark olduğunu sözlerime ekleyeyim.

— Ders programı bir sendikacının bilmesi gerekli hemen herşeyi ihtiva etmiştir. Ancak Türkçe ve İngilizce gibi derslerin saatlerinin arttırılmasında fayda

Edwards'dan sonra birinci dönem öğrencileri adına, mümessilleri, Yol - İş Federasyonu Mali Sekreteri Mesut İbrahim Kahratlı konuşmuştur. Kahratlı konuşmasında özette şöyle demiştir:

«... 20 Nisan'dan beri devam etmekte olan Türk - İş Sendikacılık Koleji birinci dönemi bugün sona ermiş bulunuyor. Böyle bir Kolejin öğrencisi bulunmanın ve ilk devre mezunu olmanın şeref ve gururu nu taşıyoruz.. Hayatta geriye bira-

kacağımız en şerefli miras bu olacaktır. Sendikacılık alanındaki tecrübelerimize, pratik davranışlarımıza, bir de teoriyi eklemiş bulunuyoruz. Bundan böyle olayları yeni bir açıdan görüp, değerlendireceğiz. İmkân elde ettiğimiz ve imkân verildiği nisbette Türk işçisine hizmet edeceğiz. Bu müesseseye sadece Sendikacılık Koleji demek کافی değildir. Bu ifade Kolejin hüviyetini aksettirmekten çok uzaktır. Bu mukaddes çatı bir kültür mabe-

dirdir. Gayesi; yalnız sendikacılığa değil, bütünü ile Türk kültürüne hizmet etmektir.»

Mesut İbrahim Kahratlı daha sonra Türk - İş İcra Kurulu üyelerine, öğretim üyelerine, Kolej idaresine, birinci dönem mezunları adına teşekkür etmiş, sözlerini şöyle bitirmiştir :

«... Şu anda yeni arkadaşlar edindiğimiz ve tatlı hatıralarla dolu olduğumuz bu yuvadan mezun olmanın sevinci ve buradan ayrılma-

ne dediler ?

DEVAM

HAŞİM DELATİOĞLU

— Şu an kendimi fakülte bitirmiş gibi hissediyorum.

— Üç aylık eğitim kanaatimce az. Biraz daha uzatılmaz mı? Türk - İş Sendikacılık Koleji gerçekten faydalı olmuştur.

ŞEVKİ ÖZBEK

— Arkadaşlarıma nasıl yardımcı olabileceğim, başta gelen düşüncelerim arasında.

— Türk - İş bu koleji açmakla Türk işçilerine önder yetiştirecek bir müessese kurmuştur. Üç aylık müddetin az olduğunu belirtiyim. Öğleden sonra ders yapılması da mahzurlu bence. Öğleden sonralarını çalışmaya tahsisi daha faydalı olacaktır.

ŞUAYİP ÇALKIN

— Üç ay zarfında öğrendiklerimi arkadaşlarıma nakletmeyi düşünüyorum.

— Bence kursun müddeti 6 ay olmalı. Sık sık müzakere yapılmak suretiyle, öğrenci çalışmaya zorlanmalı. Öğleden sonra mütalâa yapılırsa daha faydalı olur.

ADEM GEDİK

— 50 bin maden işçisini temsilen Sendikacılık Kolejinde bulunuyorum. Kursu başarıyla bitirdik. Şimdi bütün mesele arkadaşlarıma nasıl yararlı olabileceğidir. İşte bunu düşünüyorum.

— Kolej son derece faydalı olmuştur. İşçi - İşveren ilişkilerini geliştirmede riayeti gerekli unsurlar da işlenilse faydalı olur kanaatindeyim.

ABDULLAH OĞUZ

— Diplomayı aldığım şu an en büyük arzum ve gayem, Türk işçisine ve milletime faydalı olabilmektir. İşin, bence önemli yönü budur.

— Dersler beni fazlasıyla tatmin etmiştir. Türk - İş yöneticilerine ve Kolej idarecilerine teşekkür ederim.

PROF. TURHAN ESENER

— Şahsen, bu kadar mutlu bir teşebbüs görmedim. Sendikacılar gibi işçileri ellerinde tutan kimselerin yetişmesi çok önemli.

İyi yetişmiş sendikacıların çokluğu, o ülkenin ilerlemesine o kadar yardım edecektir. Kalkınmada, işçi baş rolü oynuyor. Eğitilmiş, kaliteli işçi ve sendikacıları bulunan ülkeler dev adımlarla ilerliyor.

Kolej'den ben de istifade ettim. Çünkü, öğrenciler, fiilen problemlerini ve görüşlerini ortaya atarak, henüz çok yeni olan tatbikat aksaklıklarını bana gösterdiler.

İş hukuku bakımından öğretim çok zevkli ve faydalı oldu. Ümidim, bu törenle diploma alan ve ilerde alacak arkadaşlarla, iş hukuku son zamanlardaki gelişmenin en üstüne varacak ve diğer ülkelerin bu yeni Türk İş Hukuku sisteminden örnek alma zamanı gelecektir.

Karakterli ve bilgili sendikacılarımızla iftihar ediyoruz.

— İlk üç aylık dönem bir tecrübedir. Kanaatimce dereceler çok iyidir. Belki ilerde edindiğimiz tecrübelerle ders programı değiştirilebilir. Üç aylık zaman, biraz az gibi görünüyor. İş hukuku yönünden, öğrenciler, tatbikatçı olduklarından sonuçlar çok iyi oldu.

Dürüstlük ve bilgi beraber olduğu zaman, toplumumuzun varamıyacağı sonuç yoktur. Bu iki hususu, Kolej'e katılan öğrencilerde görmekle bahtiyarım.

ORHAN ALPAKIN

Türk - İş Sendikacılık Koleji üç aylık, çok yorucu 1 nci eğitim döneminde 20 sendika yöneticisini 20 Temmuz günü mezun etti. Bence Türk Sendikacılığı böyle bir eğitim müessesesi kurmakla en önemli merhalelerden birini daha aşmıştır. Türk sendikacılığı bir an önce ilmi esaslara oturtulmalı ve uluslararası sistemlere sahip olmalıdır. Bu gayretle, Türkiye kalkınma hedefine hızla kavuşacaktır. Anladığıma göre, milletin hakiki servetlerinden birisi de sendikacılık ruhu olmuştur; geleceğine ümitle bakmaktayız.

sin üzüntüsüyle doluyuz. Başarılar dilerim.»

Kahratlı'nın yaptığı konuşma-
dan sonra, Kolej Müdürü Orhan
Alpakın, Türk - İş Mali Sekreteri
Ömer Ergün'ü diplomaları dağıt-
mak üzere kürsüye davet etmiştir.
İlk diploma, 3 aylık eğitim dönemi-
ni birincilikle bitiren Maden - İş
Sendikası Ankara Şube Başkanı İs-
met Ercan'a verilmiş, onu; ikinci
Yol - İş Federasyonu Mali Sekre-
teri Mesut İbrahim Kahratlı ve
üçüncü, Kimya - İş Sendikası'ndan
Ertuğrul Altay takip etmiştir. Diplo-
malar Ömer Ergün'den başka, öğ-
retim üyeleri ve Uluslararası Kal-
kınma Teşkilâtı mensupları tarafın-
dan dağıtılmıştır.

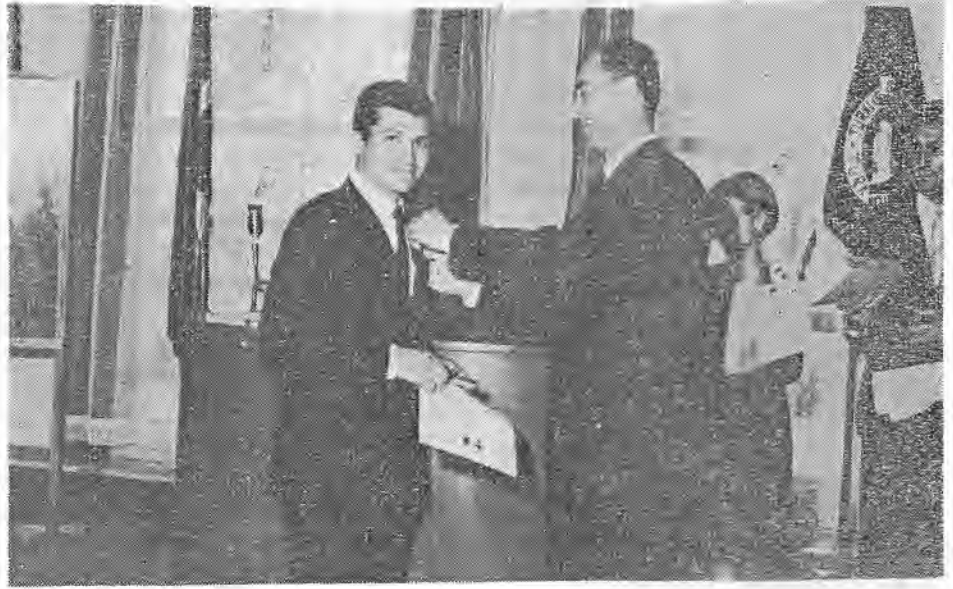
BİRİNCİSİ NE DEDİ?

20 Nisan - 20 Temmuz tarihleri
arasında yapılan birinci dönem
«Yüksek Sendikacılık İlerleme Eği-
timi» ni birincilikle bitiren İsmet
Ercan, diplomasını aldıktan sonra,
Türk - İş Dergisine şunları söyle-
miştir :

«20 Nisan 1966 günü Türk sen-
dikacılık hareketi yeni bir döneme
girdi: Bilimsel sendikacılık... Türk
- İş; Sendikacılık Koleji'ni açmak-
la, geleceğin Türk işçi hareketi ve
Türk işçilerine unutulmaz bir hiz-
metin ilk adımını atmıştır. Sendika-
cılık Koleji 20 Nisan 1966'dan sonra
Türk İşçi Hareketi üzerine bir gün
ışığı aydınlığı getirmiştir. Getirme-
ge devam edecektir. İlk döneme ka-
tılan 20 sendikacının pratik bilgile-
rini bilimsel açıdan değerlendirerek
Türk işçi hareketine hizmette başa-
rılı olacaklarına inanıyorum. Türk
İş'e, öğretmenlerimize ve Kolej ida-
resine teşekkürü bir borç biliirim.»

ERTUĞRUL ALTAI'IN SÖZLERİ

Dönem ikincisi Mesut İbrahim
Kahratlı'nın «... ben, hissiyatımı,
demin arkadaşlarım adına yaptığım
konuşmada açıkladım, teşekkür e-
derim» demesini takiben Türk - İş

ERGÜN VE ERCAN — Türk - İş Sendikacılık Koleji'nin ilk üç aylık «Yüksek Sendikacılık İlerleme Eğitimi» ni birincilikle bitiren Maden - İş Sendikası An-
kara Şube Başkanı İsmet Ercan'a, Türk - İş Mali Sekreteri Ömer Ergün rozet takarken.

Dergisi dönem üçüncüsü Ertuğrul
Altay'la konuşmuştur. Ertuğrul Al-
tay, şunları söylemiştir :

«... Ben, Kimya - İş Sendikası
mensubu olarak, Kolejin başarılı
bir çalışma ve iyi bir dayanışma
örneği meydana getirdiğine inanıyo-
rum. Bütün hocalarımıza, arkadaş
larımıza, Okul İdaresine ve emek-
leri inkâr edilmez olan Türk - İş
İcra Kurulu üyelerine teşekkür e-
derim.»

YENİ DÖNEM 21 TEMMUZDA ÇALIŞMALARINA BAŞLADI

Türk - İş Sendikacılık Koleji
ikinci dönem çalışmalarına 21 Tem-
muz günü başlanılmıştır. 20 sendi-
kacının katıldığı ikinci dönem 1 ay
sürecek, verilen derslerin büyük bir
kısmı «İş Hukuku» na tahsis edile-
cektir. 21 Temmuzda başlayacak
olan ikinci dönem sendikacı eğitimi
kursuna katılacaklar, Ankara'ya ge-
lerek, koleje yerleşmişlerdir.

İLK ÜÇ — Türk - İş Sendikacılık Koleji «Yüksek Sendikacılık İlerleme Eğiti-
mi» ni bitiren sendikacılardan üçü birarada. Soldan sağa doğru, kurs üçüncüsü;
Kimya - İş Sendikası'ndan Ertuğrul Altay, ikinci; Yol - İş Federasyonu Mali
Sekreteri Mesut İ. Kahratlı ve birinci İsmet Ercan.

Budaklar grevi devam ediyor

Adapazarı'nın Budaklar köyünde kurulu bir pipo fabrikasında çalışan 50 işçi 23 Mayıs günü başladıkları greve, bütün taz-yiklere göğüs gererek devam etmektedirler.

Ağaç-İş Sendikası tarafından ilan edilen ve Türk-İş tarafından da desteklenen grevin sebebi, işveren, işçileri o bölgedeki asgari ücretin de altında çalıştırmak istemesi ve sosyal güvenlik haklarını kabul etmeye yanaşmamasıdır.

ADAPAZARIN'DA AĞAÇ - İŞ GREVİ — Adapazarı'nın Budaklar Köyündeki pipo fabrikasında greve giden işçilere baskı yapılmaya çalışılmaktadır. Resimde grevçiler, fabrika kapısı önünde.

YABANCI SERMAYE

Orman Sanayii Anonim Şirketine ait bulunan fabrikanın en büyük hissedarı Otto Brown adında bir Alman'dır. Raul de Paulini adında bir Macar ile kardeşi ve çok küçük hisselerle sahip üç kişi şirketin kurucularıdır.

Pipo fabrikası 1965 Mayıs ayında kurulmuştur. Bölgede yeti-

şen ve bol miktarda bulunan bir ağacın kökleri pipo yapımına çok elverişli bulunmuştur. Fabrika bu köklerin kilosunu, köylülerden 35 kuruşa almaktadır. Fabrikada, kök-ler kaba olarak işlenmekte ve tanesi bir dolardan (yaklaşık olarak 10 lira) Şirketin en büyük hissedarı Otto Brown'un Avrupa'nın çeşitli yerlerinde kurulu 16 pipo

genç işçiler kongresi

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Avrupa Bölgesel Teşkilâtı (ERO)'nın dördüncü «Avrupa İşçi Hareketi Genç İşçiler Kongresi» geçen ay içinde İtalya'nın Floransa şehrinde yapılmıştır. Genç işçiler kongresine Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nu temsilen Türk - İş Eğitim Merkezi Müdürü Ferit Azkara katılmıştır.

Kongrede, Avrupa'daki genç işçilerin sorunları, Avrupa ülkeleri arasında genç işçi mübadelesi, ICFTU Avrupa Bölgesel Teşkilâtı'nın genç işçilerin problemleriyle ilgili çalışmaları ve ICFTU'ya bağlı millî merkezlerin genç işçileri ilgilendiren konulardaki çalışmaları ele alınmıştır. Kongrede bir konuşma yapan Türk - İş Eğitim Müdürü, Türk Sendikacılık Hareketi'nin son yıllar içindeki gelişimini anlatmış, hür-sendikacılık hareketindeki mevkimizin önemini belirtmiştir. Türk - İş temsilcisi yaptığı konuşmada özetle şunları söylemiştir:

«... Türk işçilerinin toplu pazarlık hakkını ve

grev hürriyetini elde etmelerinden bu yana yurdu-muzda, işçi hak ve menfaatlerinin korunması alanında büyük gelişmeler olmuştur. Türkiye'de işçi, sendikal hareketlere büyük bir şevk ve azimle katılmakta, sendikacılarımız «barış, ekmek, hürriyet» mücadelesinde üzerlerine düşen görev eksiksiz yerine getirmeğe çalışmaktadırlar. Bugün Yurdu-muzda

çalışma hayatını düzenleyen 1000'den fazla toplu sözleşme bu sözlerini tey'ed eden canlı vesikalar-dır. Türk - İş genç işçilerin problemlerine de önem vermektedir. Mart ayı içinde Ankara'da yapılan Altıncı Genel Kurul'da genç işçilerimizin problemleri de ele alınmış, karar tasarıları kabul edilmiştir. Türk Sendikacılık Hareketi, kısa bir zaman sonra hür dünyanın genç işçilerini ilgilendiren konularda da üzerine düşeni yapabilecek duruma gelecektir.»

Avrupa İşçi Hareketi Genç İşçiler Kongresine Türk - İş'ten başka Alman, Avusturya, Finlandiya, İtalya, Lük-

fabrikasına sevkedilmektedir. Bu rakarlarda torna edilen ve cilalanan pipolar 9 - 15 dolardan (90 - 150 lira) piyasaya sürülmektedir.

Bu suretle kilosu 35 kuruş olan kökten yapılan ve maliyeti bir lirayı dahi bulmayan yarı mamul pipo 10 liraya yurt dışına çıkarılmakta, burada da bir miktar işleme tabi tutularak değeri 100 - 150 liraya yükseltilmektedir.

Budak köyünde kurulu fabrika Türkiye'ye fazla bir kazanç sağlamamaktadır. Gerçi şirket, burada hazırlanan yarı mamul beher pipodan astronomik kazanç (% 800) sağlamaktadır. Ama asıl büyük kazanç Türkiye sınırları dışında sağlanmakta ve bu kazanç astronomik kelimesiyle dahi ifade edilemeyecek kadar yüksek bulunmaktadır.

BUNA RAĞMEN ZARAR MI?

Şirket bu kadar büyük kazanç elde etmesine rağmen, işçilerin sigorta primlerini ödememektedir. 1965 yılında 130 bin lira zarar ettiği iddiasındadır. Bu astronomik kazançla rağmen, zarar ettiği iddia-

ısıyla vergi de ödememiş olması muhtemeldir.

Bütün bunların yanı sıra fabrikada iki İtalyan ve bir Rum usta 350 lira yevmiye ile çalıştırılmaktadır. Bu şahıslar çalışma müsaadeleri olmadığı için kaçak çalıştırılmakta ve her 45 günde bir, yurt dışına çıkıp gene dönmektedirler.

ASGARİ ÜCRET UYGULAMASI

Bu işkolunda Adapazarında tesbit edilmiş asgari ücretlerin 10,5 lira olmasına rağmen, işçiler 7 lira gündelikle çalıştırılmaktadırlar. Kanuni hiçbir hak (Pazar ve bayram yevmiyeleri gibi) verilmemekte, işçiler her türlü sosyal güvenlik tedbirlerinden yoksun bulunmaktadır. Oysa, işlenen ağaç çok sert olduğu için sık sık kaza olmakta, işçilerin parmakları kesilmektedir. Bu fabrikada çalışanlardan çoğunun parmakları eksik veya koptur.

JANDARMANIN TUTUMU

Asayiş sağlama görevli jandarma maalesef, işçilere grevi bi-

rakmaları için baskı yapmaktadır. Grevcilerden biri jandarma karakolunda feci şekilde dövülmüştür. Karakol kumandanı, fabrikaya girerek, sık sık durumu kontrol etmekte ve iddia edildiğine göre işverene rapor vermektedir. Köy muhtarı işverenle temas halindedir, işçilere grevi bırakmaları için tazyik yapmaktadır. Hatta grev mahalline gelen Türk - İş eğitim aracının yayın yapıp, film göstermesine dahi muhtar tarafından engel olunmak istenilmiştir.

Bütün bunlara rağmen, grev normal şekilde yürütülmüş, ancak, 14 Temmuz gecesi, saat 22.00 de, muhtarın tahrikleri ile köylü, grevci işçilere sopa ve silâhlarla saldırmıştır. Kargaşalık sırasında Ağaç - İş Adapazarı Şube başkanı tabanca ile ayağından yaralanmıştır.

GREV DEVAM EDECEK

Ağaç - İş Sendikası bu haklı greve devamda kararlıdır. Grev, işçilerin hakları kabul edilinceye kadar devam edecektir.

semburg, Malta, Hollanda, Norveç, İsviçre, Belçika, Tunus, Libya, Lübnan, İsrail işçi hareketlerini temsilen delegeler katılmışlardır.

AVRUPA ENTEGRASYONU SEMİNERİ

Gençlik Kongresinin bitiminden sonra Kongreye katılan delegeler ile Uluslararası İşkolu Federasyonları (ITS) nin temsilcileri, birarada Avrupa Entegrasyonu Seminerine katılmışlardır.

Seminerde, «Avrupa Bütünlüğü ve Ortak Pazar» ele alınmış, kıta Avrupasının ülkeleri, ortak pazar faaliyetleri üzerinde fikir teatisinde bulunulmuştur.

Seminerde işlenen konular şunlardır:

- Avrupa entegrasyonu fikrinin tarihi gelişimi, bu alanda hükümetlerarası kuruluşların çalışmaları.
- Ortak Pazar'ın gelişimi, karşılaştığı sosyal ve ekonomik sorunlar.
- Avrupa Serbest Ticaret Birliği (E. F. T. A.) nin gelişimi, karşılaştığı ekonomik ve sosyal sorunlar.

— Avrupa entegrasyonunun politik, ekonomik, sosyal cephesi.

— «Nasıl Bir Avrupa?» konusunda panel müzakere.

— Ortak Pazar ve Avrupa İşçi Hareketi.

— Ortak Pazar ülkeleri arasındaki sosyal ilişkilerin ahenkli hale sokulması, bu ülkelerdeki genç işçilerin sorunlarının ele alınmasında ortak politika.

Avrupa Entegrasyonu Semineri'ne de konfederasyonumuzu temsilen katılan Türk - İş Eğitim Müdürü Ferit Azkara, seminer çalışmaları hakkında özetle şunları söylemiştir:

«... Avrupa Sendikacılık Hareketi; birleşmiş, sulh ve sükun içinde bir arada yaşayacak ülkelerden meydana gelen bir Avrupa yaratılması için ciddi gayretler içindedir. Bu alanda en büyük potansiyel Avrupalı genç işçilerdir. Nazi Almanyası'nın, genç işçileri ve özellikle Avrupa'daki gençlik hareketini, İkinci Dünya Savaşı'ndan önce, bir ideolojinin nasıl aleti haline getirdiği bilinmektedir. İşte gençleri, özellikle genç işçileri «barış, ekme, hürriyet» ilkesi etrafında toplayabilmek, onların omuzlarında sulh ve sükun içinde yükselecek bir Avrupa yaratmak, genç işçilerin eğitimine özel bir önem vermekle mümkün olacaktır. Seminer; bu konuya büyük önem vermiştir.»

işçiler

yürüyecek

Çorum'da Lokavt

Çorum Belediyesi, Genel - İş üyesi 72 işçinin iş akitlerini feshederek, kanunsuz lokavta teşebbüs etmiştir. Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası ile Çorum Belediyesi arasında yapılan toplu sözleşme görüşmelerinde patlak veern uyumsuzluk, Sendikanın işyerlerinde grev ilânını takiben, işverenin haklı işçi isteklerini kabule yanaşması ile önlenmiş, taraflar arasında toplu iş sözleşmesi imzalanmıştı. Anlaşmanın yapılmasından önce, Sendikanın Çorum Şubesinde toplanan temizlik, fen ve park - bahçe işçilerinden Belediyece teşhis edilenlerin cezalandırılması için harekete geçen Çorum Belediyesi, Sosyal Sigortalar Kurumuna tâbi bu işçilerin, ücret indirimi suretiyle Emekli Sandığına devredilmesine çalışmış, 300 - 350 liralık ücret almaktayken 250 liralık kadrolara devredilmelerine itiraz eden 72 işçinin işine son vermiştir. Çorum Belediye Başkanının, ilân edilen fakat uygulanmasına mahal kalmadan kaldırılan grevden duyduğu muğberliğin sonucu olarak 72 aileyi sefalete itmesi, muhitte derin bir üzüntü yaratmıştır. Genel - İş Sendikası, kanunsuz lokavt niteliği taşıyan bu toplu işçi çıkarma olayı üzerine derhal harekete geçerek, çıkarılan işçilerin kanuni tazminatlarının, kıdem ve ihbar ödeneklerinin alınması için Çorum İş Mahkemesine müracaat etmiştir. Ayrıca mevcut kanunları ihlâl eden Çorum Belediye Başkanı Kemal Demirel hakkında sendika ve işçiler ayrı ayrı mahkemeye başvur-

Bu oyun bitmeli

Pamuk ihracatı işçiden çalınarak geliştirilemez

“Afi, afi,, diye bağırıyor uzun uzun, «çakal soluğu» zamanıydı. Eme almış gibi kazmaları yere bırakıverdi işçiler. Soluk solaydılar. «Mübarek hava, amma da sıcak yahu...» diyordu biri. Tarlada bir tek ağaç yoktu ki, gölgesine sığınsınlar. İkinci vaktinin beş dakikalık «çakal soluğu» molasında kimi küçük aptest bozmaya koştu. Mola olmadı aptest bozma da olmazdı; kızırıyordu bir kere herif! On - onbir saat devam çalışmak lâzımdı. On - onbir saat çalışacaktın ki, 6 - 7 lira gündeliğine hak kazanasın!... Alınlarındaki ter kurumadan tekrar kazmalara sarıldılar... Şimdi akşam vaktinin «afi» sine kadar çalışılacaktı...

Bir yanda 6 lira kazanmak için kızgın güneş altında kazma sallayan yurdun «efendileri» ter dökerken, Adana'nın bir salonunda bir başka şahıs ter döküyordu. Biri alın teri döküyor, karşılığını alamıyordu. Beriki terliyordu ama karşılığını da alıyordu. Biri kazma sallıyordu; almıştı; gündelik 10 lira aldığına dair imzayı atmıştı da şimdi alın teri dökerek kendisine yitileceği bildirilen 6 lirayı alacaktı.. bunun için çalışıyordu. Beriki de sallıyordu. Hoş o kazma sallamıyordu, pamuk da çalamamıştı, ama çapalayanın emeğinin hakkının ne olması lâzımgeldiğini anlatıyordu... Biri sosyal adalet dedi işte onu bilmiyordu, bilse böyle mi olurdu! Beriki, sosyal adalet ne değildir onu biliyor, hissediyordu. Bilmeseydi, hissetmeseydi, böyle mi konuşurdu!... Beriki ki bakın neler söylüyordu :

«... pamuk maliyeti üzerine etki yapan faktörler içinde işçilik çok önemlidir... Yurdumuzda işçi yevmiyelerinin yükseltilmesi hususunda girişilen ve yetkililerce de desteklenen yarışma, bir gün pamuğumuzu ihracatını imkânsız kılacak, istihsalimizi kökünden sarsacaktır...»

muşlardır. Belediye aleyhine açılan maddi tazminat davasının yekünü 2 milyon lirayı bulmaktadır.

Genel Başkan Abdullah Baştürk imzası ile Başbakan Süleyman Demirel'e gönderilen telgraf şöyledir :

«Sayın Süleyman Demirel
Başbakan
Ankara

Demokratik düzenin ve hukuka bağlı devlet anlayışının varlık sebeplerinden biri olan işçilerin sendika kurma ve toplu sözleşme yapma hakları Anayasanın 46 ve 47. maddeleri ile güvenlik altına

alınmışken, seçimle iş başına gelmiş bazı şahsiyetler işçilerin haklarını ihlâl ve insanca yaşama isteklerini inkâr etmek yolunda dırlar.

Bundan bir süre önce Çorum Belediyesi ile yapılan Toplu sözleşme sırasında anlaşmaya varılmaması ile sendikamız grev kararı almış ve son anda varılan anlaşma ile grev kararı kaldırılmıştı. Greve gidileceği sırada işçiye karşı olan düşmanca tutumunu ortaya koymaktan bir sakınca görmeyen Çorum Belediye Başkanı Kemal Demirel, bu sefer, ortada mevcut

Yazan:

Önder
AKER

Beriki terliyor, terliyor, dinleyenlerin bir kısmı da «prüfösör doğru konuşuyor... Ne dersin A... ağa!...» diye birbirlerini, gizli gizli dürtüklüyorlardı.

Profesör devam ediyor, anlatıyordu :

«... bu fasit daireye kendini kaptıran ülkelerin ekonomileri büyük sarsıntılar geçirmiştir. Tehlikeyi önlemenin iki yolu vardır : Pamuk fiyatları yükseldiği nisbette işçilik ücretinin arttırılması; pamuğun istihsal masraflarındaki işçilik ücreti payını azaltacak her türlü teknik ve ekonomik tedbirleri, pamuk ziraatine uygulamak..»

Profesör ikinci tedbir zaman ister diyordu. Akıl veriyordu. İşçi ücretleri artmamalı diyordu. «Yoksa pamuk ihracatı elden gider, ihracatçı bir şey kazanamaz» diye de gözdağı veriyordu.

Biri kazma sallamaya devam ediyordu.. 10 liradan kâğıt imzalamış, 6 lira alacaktı. Profesör konuştuğu, salonda ellerini uğuştururlar artıyordu. Profesör söyledikçe, Mister sırtıyor, bağımsız ihracatçı düşünüyor, yerli komisyoncu Mister'e bakıp, bakıp göz kırpyordu. İlim adamı anlatıyordu, memleketin âli menfaatlerini ilgilendiren konulardan söylüyordu. «Aman» diyordu, «Amelenin (!) 10 lirası 11 olmasın, sonra tufan olur... Pamuk batır, dünya piyasası bu, Türkiye'nin imkânları şu. Beş yıllık kalkınma plânı, kalkınma hızı, konsorsiyum, arz, talep, rekabet, maliyet, teknik, yüzde 6, yüzde 7, dört sent»

Oysa birisi 10 liraya imzanın, 6 lira ettiği bir tarlada alın teri döküyordu. 6 lira alan aldığına «Allah bereket versin..» diyor, ele karışmıyordu.

Beriki, on kere on'un 30 mislini - resmi olarak - alıyordu da, 10 alan 11 almasın diyordu. Besbelli beriki servet düşmanlığı yapıyordu. Profesördü; hoş insanoglu vezir de olabilirdi... İlim adamıydı ama «sosyal adalet olmasın, ne çıkar» diyordu... Ata'nın «efendi» dediği, «aman 11 lira almasın» diyordu...

Yazıklar olsun!...

bir sözleşmenin varlığına rağmen daha önce greve katılmayı kabullemiş olan Çorum Belediyesi Park Bahçe, Fen işleri ve Temizlik İşlerinde çalışan 72 üyemizi hiçbir hukuki sebebe dayanmaksızın, işçiyi köle olarak gören bir zihniyeti sürmek amacı ile ve Anayasanın 40, 42, 46 ve 47. maddelerine ve 6311 sayılı kanunun geçici 90 ıncı maddesine aykırı olarak, 250 lira aylıkla T.C. Emekli Sandığına geçmeyi kabule zorlamış ve bunu kabul etmeyen üyelerimizi işlerinden çıkarmıştır.

İnsan haklarına ve çalışma güvenliğine karşı girişilmiş olacağına venliğine karşı girişimiş bu suikastin ileride önemli olaylara sebep olacağına dikkatinizi çekerek, gerekli tedbirlerin alınmasını rica ederiz.

İlgililer bu konuda kendilerine düşen sorumluluğu yerine getirmedikleri takdirde sendikamız yetkilileri işlerinden atılan 72 işçi ile birlikte Çorum'dan Ankara'ya bir protesto yürüyüşü yapacak ve konuyu Türk Kamu oyuna duyuracaktır.»

TARIM İŞÇİLERİYLE İLGİLİ
YEPYENİ BİR TEKLİF!
PROFESÖR TARIMAN,
«İŞÇİ ÜCRETLERİ
İNDİRİLMELİ» DİYOR.

Pamuk semineri yapıldı

22 Haziran 1966 tarihinde Adana'da yapılan «Pamuk Semineri» nde bir konferans veren «Türkiye Bilimsel Araştırma Enstitüsü» üyelerinden Profesör Celâl TARIMAN'ın konferansının özellikle «işçi ücretlerinin fazlalığından» bahseden kısmı Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun dördüncü bölgesindeki illerde büyük bir tepki ile karşılanmıştır. Bir ilim adamının «sosyal adaletsizliği teşvik eder mahiyette» konuşması, tarım işçilerinin problemlerine hiç yer vermeksizin belirli çevrelerin çıkarlarına uygun akıllar vermesi ve bu faaliyetini «pamuk istihsal ve ihracatının yarımını ilgilendiren tedbirlerle» kamufle etmeğe uğraşması dördüncü bölgemizde üzüntüyle karşılanmıştır. Profesör Tarıman, pamuk işçilerinin ücretleri hakkında şunları söylemiştir :

«... Pamuk maliyeti üzerine etki yapan faktörler içinde işçilik çok önemlidir. Birleşik Amerika gibi her türlü teknik imkânlarını pamuk istihsalının emrinde kullanabilen bir memlekette istihsal edilen pamuğun beher kilosunda 20 dakikalık bir işçiliğin bulunduğu hesap edilmektedir. Türkiye'de istihsal edilen pamuğun beher kilosuna için bu işçiliğin en aşağı beş misli kabul edilmek gerekirse de,

ihtiyatlı bir davranışla, bunu üç misli tahmin etsek, bir saat eder. Ortalama sekiz lira yevmiye üzerinden hesaplandığı takdirde, Türkiye'de istihsal edilen beher kilo pamuğun istihsal masraflarına işçilik, asgari bir lira ile katılmaktadır.

Daha ciddi bir inceleme ile bunun iki liraya kadar yükselebileceği söylenebilir. İstihsal masraflarına etki yapan faktörler arasında bilhassa işçiliğin muazzam etkisini belirtmenin sebebi, son zamanlarda milyonlarca işsiz, devletin ve milletin sırtına ağır bir yük olarak çöktüğü yurdumuzda, işçi yevmiyelerinin yükseltilmesi hususunda girişilen ve yetkili taraflarca da desteklenen yarışmanın, bir gün pamuğumuzun ihracatını imkânsız kılacak ve netice itibarıyla de pamuk istihsalimizi kökünden sarsacak bir tehlikeye dik katimizi çekmek içindir. Bu fasit daireye kendini kaptırmış olan memleketlerin ekonomileri büyük sarsıntılar geçirmiştir. Bu tehlikeyi önlemenin iki yolu vardır: (1) pamuk fiyatları yükseldiği nisbette işçilik ücretini arttırmalıdır; (2) pamuğun istihsal masraflarındaki işçilik ücreti payını azaltacak her türlü teknik ve ekonomik tedbirleri, pamuk ziraatine uygulamaktır. İkinci yol üzerinde yatan göçlülüklerin yenilebilmesi için çok uzun zamana ihtiyaç olduğunu kolaylıkla söyleyebiliriz.»

Türk - İş dördüncü bölge sendikacıları, işsizlik deyip, ilim adamı sıfatıyla bunun nasıl giderilebileceğini açıklamayan, pamuk ihracatının tehlikede olduğunu haykırpıp, sosyal adaletsizliği teşvik eden Profesör Tarıman'a, Çukurova'da tarım işçilerinin hangi şartlar altında çalıştığını, bunların sosyal ve ekonomik sorunlarının neler olduğunu, güney'de işçinin nasıl sömürüldüğünü öğrenmesi için, Türk - İş yayınlarından «Tarım İşçilerinin Sosyal ve Ekonomik Problemleri» adlı eserin gönderilmesinin faydalı olacağını belirtmişlerdir.

ILO

KARAR TASARILARI

Çalışmalarını ve yapılan konuşmaları geçen sayımızda verdiğimiz ILO Uluslararası Çalışma Teşkilâtı Genel Kurulunda «Karar Tasarıları Komisyonuna» 12 karar tasarısı verilmiş ve bunlardan bir tanesi balıkçılarla ilgili olduğu için özel olarak bu konuyu incelemek üzere kurulan «Balıkçılar Komitesi» ne havale edilmiştir. Geriye kalan 11 karar tasarısı ise, ILO Ana Tüzüğü çerçevesinde grupların gizli reyleri ile önem sırasına dizilmiş ve bu tasarıların ancak 6 tanesi Genel Kurulda müzakere edilerek kabul edilmiş, diğerleri gereği yapılmak üzere Yönetim Kuruluna havale edilmiştir.

Komisyonunda, tümü ittifakla kabul edilen ve Genel Kurulda da aynen onaylanan karar tasarıları şunlardır :

1 — SANAYİLEŞME

Bu karar tasarısı ile zaten ILO 50. Genel Kurulunun Ana fikrini teşkil eden ve Genel Müdürün raporunda da belirtilmiş olan «Sanayileşme» çabasının hangi esaslara göre yürütüleceği tesbit edilmiştir.

Sanayileşme çabasında Milletlerin kendi bünyelerine göre bir sistem ihdas etmeleri öngörülmüş ve kalkınma çabası içinde bulunan ülkelere «Plânlı Kalkınma» fikri savunulmuştur. Aynı karar tasarısı ile daha evvelce ILO tarafından kabul edilen ve gelişmiş ülkelerin yıllık genel bütçelerinin % 1 ini, az gelişmiş ülkelere yardım olarak verme kararı bir kere daha belirtilmiştir.

Karar tasarısının diğer önemli bir noktasını da 48 inci ILO Genel Kurulunda iştirak eden Türk - İş Genel Sekreteri Halil Tunç'un verdiği ve «Plânlama ve programlama faaliyetlerinde demokratik karar alma usulü» başlığı altında kabul edilen ve plânlama faaliyetlerine işçi ve işveren teşekküllerinin fiili iştirakini ön gören karar tasarısı teşkil etmektedir.

Sonuç olarak ILO'nun sanayileşme konusunda dünya üzerindeki çeşitli uygulamayı etüd etmesi ve hazırlayacağı raporları üye devletlere göndererek, bu alanda onlara ışık tutması ve ayrıca sanayileşme konusunda görevlendireceği uzmanlar ile gelişen ülkelere yardımcı olması kabul edilmiştir.

2 — ILO'NUN 1968 İNSAN HAKLARI YILINA İŞTİRAKI

İşçi grubu tarafından verilen bu ka-

rar tasarısı ile Birleşmiş Milletlerce İnsan Hakları Yılı olarak kabul ve ilân edilen 1968 senesinde ILO'nun yapacağı faaliyet gösterilmiştir.

Buna göre insan haklarının devamlı savunucusu olan ILO üye devletlerdeki işçi - işveren - hükümet üçlüsü ile İnsan Hakları Yılına en geniş şekilde katılacaktır.

Sonuç olarak, karar tasarısı, ILO'nun kabul ettiği İnsan Hakları konusundaki karar ve tavsiyeleri şimdiye kadar tasdik etmemiş devletlerden bu ILO kararlarının onaylanmasını talep etmektedir.

3 — BEŞERİ KAYNAKLARIN GELİŞTİRİLMESİ

Bu karar tasarısı, «sanayileşme» karar tasarısı ile birleştirilmiştir. Zira sanayileşme ve kalkınma çabasında en önemli yatırımın «beşeri kaynaklara» yapılması öngören bu karar tasarısı bu kaynakların geliştirilmesi için ILO'nun şimdiye kadar elde etmiş olduğu tecrübelerden bütün üye devletlerin faydalandırılmasını istemektedir.

Sonuç olarak; karar tasarısı ILO İdare Heyeti ve Genel Müdürüne beşeri kaynakların geliştirilmesi konusunda ki ILO faaliyetlerinin arttırılmasını tavsiye etmektedir.

4 — ÇALIŞMA HAYATI İLE İLGİLİ KAMU KURULLARININ GELİŞTİRİLMESİ

Bu karar tasarısı son yıllar içinde dünyanın birçok ülkelerinde sendikacılığın ve işveren teşekküllerinin gelişme-

İŞİN KARŞILIĞI

I
Dar anlamda ücret
ve
sosyal ücret

Yazan: Orhan APAYDIN

İnsanın başka bir insana tâbi olarak işgücünü harcamaya ve yarattığı değeri hesabına çalıştığı kimseye bırakmaya başladığından beri, bir ücret problemi var olmuştur. İşgücü ticarî bir meta olarak telâkki edildiği takdirde ekonomik bakımdan fiyatı ne şekilde belirlenecek, bir akdın konusunu teşkil ettiği halde ise, ücret edimi (prestation) nin hukukî mahiyeti ne olacaktır? Problemin önemi, ticarî bir meta da işgücünün, duyan, düşünen, çeşitli maddî ve manavî ihtiyaçları bulunan insanın fizik ve moral varlığından çıkması ve bu varlığa bağlı olmasıdır. Ücret, işçinin fizik ve moral varlığını devam ettirmesi için gerekli geçim vasıtalarının tek kaynağıdır. İşgücünün karşılığı bu gerekli geçim araçlarının değerinin altına düştüğü takdirde işçinin hayatını idame ettirmek imkânı kalmaz. Şu halde cansız eşyanın fiyatından farklı olarak, işgücünün karşılığının yani ücretin fizikî bir alt sınırı vardır. Bu fizikî yahut fizyolojik alt sınırın aşılması, açık çıplaklık şeklinde beşerî sefalet veya yoksulluk **paupérisme** tabloları yaratır. Problemin sosyal ve politik yönü özellikle bu bakımdan daima önemli olmuş, tarih boyunca toplumları derin buhranlara ve sarsıntılara sürüklemiştir. Ücretin fizyolojik alt sınırdan kalması da problemi halletmemektedir. Zira insanın hayvanlardan farkı, düşünen, fikrî ve moral ihtiyaçları olan bir yaratık olmasıdır. İşçinin bizzat kendisinin yarattığı, moral ve entellektüel ihtiyaçları karşılayan, medenî araçlara da sahip olması, işgücünün karşılığını alması mümkündür. Nihayet işçi, tabiatın kanunlarına uyarak üremek, çocuk yetiştirmek durumundadır. Şu halde, kendisinden başkalarının da geçimini ücretle sağlayacaktır.

Bu dar anlamı ile ücret probemi, tarih boyunca farklı şekillerde hal tarzlarına bağlanmış ve düzenlenmiştir. Eski Roma, işçilik ile köleliği bir tutmuş, işçi-köle'yi alınıp satılan kiraya verilen bir metâ olaraak kabul etmiştir. Şüphesiz ki bu telâkkide, ücret genellikle aynı şekilde ödenmekte ve fizyolojik alt sınırdan tutulmaktadır. Kölelik müessesesinin yanında, Roma Hukuku, işveren - işçi münasebetini, bir nev'î kira akdi ile düzenlemiştir. Eşya kirası **Locatio rei** gibi, işgücünün kirası da **Location conductio operarum** ile düzenlenmiş ve ücret, bu akidde kiralayan durumundaki işçiye ödenen bir edim **prestation** şeklinde tavsif edilmiştir.

19 uncu asrın burjuvası, Eski Roma'nın bu işveren - işçi anlayışını, kendi çıkarına işleyen bir hürriyet telâkkisiyle bağdaştırarak kabullenmiş, iş kirası **louage de service** Avrupa hususî hukukunun halâ ayakta tutulmaya çalışılan (1) bir müessesesi olmuştur. (Fransız Medenî Kanunu «Napolyon kodu» m. 1779). Cumhuriyet inkılabına kadarki devrede hâkim düzende, memleketimizde de işçi, adeta bir köle durumunda anlaşılmıştır. Mecelle'ye göre (m.562) ücret, **icarei ademî** nin yani adam kirası nın bir karşılığıdır: **Ecir**, nefsin kiraya veren kimsedir (2)

MODERN İŞ HUKUKUNDA ÜCRET :

19 ncu asrın, işçiyi köle menzilesine indiren açlık ve sefalet içinde bırakan rejimi, işçilerin sınıf şuuru etrafında birleşmeleri ve çok sert mücadelelere girişmeleri sonucunu hasıl etmiştir. «Adaletli bir işgünü için adaletli bir ücret» geçen asrın üçte ikisinde ve devrimizde işçilerin ve

sendikaların değişmez bir sloganı halinde devam edegelmektedir. Filozof, ekonomist ve hukukçuların fikirleri ile beslenen bu mücadele, siyasi iktidarların işveren — işçi münasebetini korumayı kabul etmeleriyle sonuçlanmıştır. Sonuçlanmıştır derken, bu mücadelenin bittiğini ifade etmek istemiyoruz. Biraz sonra da açıklayacağımız üzere, iş hukuku, işçilerin hasıl olan sonuçları kâfi görmeyerek yeni şekiller ve sloganlar altında yürüttükleri mücadelenin hukuki dayanaklarını sağlamaktan dinamik karakterinin icabı olarak, geri kalamamaktadır. İş hukukunun bugün kabul ettiği ücret anlayışı, ücretin ekonomik bakımından geçen asrın ortalarına kadar devam eden anlamının değişmesiyle hasıl olmuş demekte hata yoktur. Gerçekten modern iş hukukunun belli başlı otoritelerinden G. Lyon - Caen'in da açıkladığı gibi, bu günkü hukuki sonuçlar ücretin ekonomik tahlilinde kubulan değişikliklerin sonuçlarıdır. (3). Lyon Caen, bu ekonomik tahlili şu şekilde hülâsa etmektedir. Ücret herşeyden önce ekonomik bir realitedir. İnsan emeği değerın kaynağıdır. Bir malın istihsalı için sosyalman zorunlu emek miktarı onun değerini tayin eder. İşçi, kendi cephesinden, işgücünü bir mal gibi, ücret karşılığında işverene satmaktadır. Bu işgücünün değeri nedir? İşçi kendisinin ve ailesinin ihtiyaçlarını karşılayacak miktarda mal istihsalı için işgücünü harcar ve yarattığı değeri nefsinde muhafaza ederse işgücünün tam karşılığını almış demektir. Fakat daha fazla miktarda işgücü sarfeder ve bu fazla işgücünün karşılığı olan değer, işveren tarafından iktisap edilirse, sarfettiği bu fazla işgücünün karşılığını almamış demektir. Bu görüşün hukuki sonuçları şunlar olmuştur :

1° İşçinin ücreti, işgücünün harcanması için hayati bakımdan zarurî bir alacaktır. Bu sebeple, asgarisini tesbit etmek ve zamanında, diğer alacaklarda farklı olarak örneğin belli bir kısmını kesintiye maruz bırakmadan, ödenmesini sağlamak, hatta ücretin ödenmesini cezai müeyyide ile teminat altına almak zorunludur.

2° İşçilerin, devamlı olarak ücretlerinin yükselmesini talep etmeleri tabiidir. Ücret yükselmesinin, emtea fiyatlarına tesir etmek suretile etkisiz veya zararlı olduğu anlayışı yanlıştır. Zira; işçinin ücretinin yükselmesi, müteşebbisin kârından bir kısmını işçiye vermesi demektir. Zira, işgücünün sınırları belli olduğu takdirde, kârların âzamisi, ücretlerin en aşağı fizyolojik sınırına dayanır. Kârın âzamisi ile fizyolojik sınır dışındaki mesafe, işçilerin ve sendikaların mücadele gücüne göre, azalacak veya çoğalacaktır. Bu sebeple, bilhassa toplu sözleşme tekliflerinde ücret

artışı taleplerini, normal kabul etmek gerekir. İşveren - işçi mücadelesi bu mihver etrafında sürüp gidecektir. Sendikaların iş süresinin azaltılması istekleri de, ücret artışı istekleriyle ilgilidir.

ÜCRET HUKUKUNUN KAYNAKLARI :

İşçilerin çetin mücadelelerinin ve fikir akımlarının sonuçları milletlerarası hukukta, iç hukuklarda ve çok ağır olarak jürispridansta akislerini bulmuş ve hukuk kaideleri şeklinde şekillenmiştir.

1° Ücret ile ilgili milletlerarası iş sözleşmeleri: O.İ.T. nin ücretle ilgili dört sözleşmesi mevcuttur:

- a) Ücretlerin tesbiti hakkında 1928 tarihli ve 26 no.lu sözleşme,
- b) Ücretlerin korunması hakkında 1949 tarihli ve 95 No. lu sözleşme,
- c) Tarımda asgari ücretlerin tesbiti metodları hakkında 1951 tarihli ve 99 no. lu sözleşme,
- d) Ücretlerin eşitliği hakkında 1951 tarihli ve 100 no. lu sözleşme,

Ayrıca, Evrensel İnsan Hakları Beyanname-sinde çalışanların dengeli ve tatminkâr ücret alma hakları yer almıştır.

2° Kanunlar İş kanunlarından ayrı olarak bir çok Anayasalarda âdaletli iş günü ve âdaletli ücret prensibi yer almaktadır. Bu esas, 1946 Fransız Anayasasının dibacesinde yer aldıktan sonra bir çok Anayasalara ve aşağıda açıklayacağımız gibi Türk Anayasasına da geçmiştir.

3° Toplu sözleşmeler: Toplu sözleşmeler ücret hukukunun en önemli kaynağı haline gelmiş bulunmaktadır.

4° Jürisprüdans: Kaza organları, iş hukukunun çok süratli değişme ve gelişmesine aynı derecede uyamamaktadır. Bu bütün dünyada aynı şekilde cereyan etmektedir. Türk Yargıtayı ise dünya tatbikatı içinde zaman zaman çok daha ileri görüşleri getirmektedir. Bilhassa, iş hukuku kaidelerinin işçi yararını tefsiri ve kıdem tazminatına esas olan ücrette, sosyal ücret telâkkisini savunması ve bu suretle Yeni İş Kanunu tasarisına etki yapması Türk Yargıtayı için serdettiğimiz kanaatte haklı olduğumuzu gösterecek nitelikte içtihatlardır.

§ 1 — ÜCRET KAVRAMI

DAR ANLAMDA ÜCRET VE SOSYAL ÜCRET :

Modern iş hukuku doktrininde ücret kavramı, dar anlamda *stricto sensu* ve geniş anlamda *lato sensu* olmak üzere iki şekilde ele alınmakta-

dır. Dar anlamda ücret, işçinin gördüğü iş karşılığı aldığı ücrettir. Geniş anlamda ise, kapital ve emeğin entegrasyonu ile bilfiil çalışma karşılığı olmayan ödemeleri ihtiva eden bir ücret anlayışı ifade edilmektedir. Bu ikinci anlamı ile ücretin sosyalizasyonu veya «sosyal ücret» kavramları ortaya atılmaktadır (4)

KOLLEKTİF İSTİHSALİN SONUÇLARINDAN İŞÇİLERİN YARARLANMALARI (KAPİTAL VE EMEĞİN ENTEGRASYONU) :

Zengin veya fakir, gelişmiş veya kalkınma hareketleri içinde olan ve kapitalist rejimle idare edilen bütün memleketlerde, çalışanların gelirleri, milli gelir artışını takip edememektedir. Sosyal politika tedbirlerinin tatbik edilememesi halinde ise, çalışanların gelir artışı, milli gelir artışının çok gerilerinde kalmakta ve bu durum sosyal ve politik buhranlara sebebiyet vermektedir. Gerçekten, memleketimizde bu durum tetkik edildiği takdirde şayanı dikkat rakkamları elde edilecektir (5). 1950 - 1960 dönemi bakımından. T.B.M.M. nin kabul ettiği birinci beş yıllık kalkınma plânının verdiği rakkamlar şöyledir:

a) Kamu kesiminde çalışan aylıklı ve ücretli memurların durumu: Bu sektörde çalışanların gelirleri 1950 fiyatları ile 1960 yılında, 1950 yılına göre % 9 oranında artmıştır. Yani kamu kesiminde çalışanların ortalama yaşama seviyeleri 1950-1960 arasında % 9 oranında artmıştır. Buna mukabil yurdun ortalama yaşayış seviyesi % 38,6 oranında arttığına göre, bu kesimde çalışanların gelir dağılımından aldıkları payın dönemin sonunda dönemin başına göre % 22 kısıldığı ortaya çıkmaktadır. Bunun mânası, 10 senelik devrede kamu kesiminde çalışanların, hayat seviyesinin artış hızının çok gerilerinde kalmalarıdır.

b) İşçi statüsünde çalışanların gelir kayıpları ise % 10 oranındadır. Bazı sosyal politika tedbirlerinin tatbiki, işçilerin kamu kesiminde çalışanlar kadar gelir kaybına uğramalarını önlemiş, ancak işçilerin ücret artışıları, millî gelir artışının önemli derecede gerisinde kalmıştır.

c) Tarım kesiminde ise elde edilen tarımsal gelirinin % 48'i, çalışanların % 90'ı tarafından paylaşılmış, % 10 nisbetindeki toprak sahipleri ise, % 52 oranda tarımsal gelirden pay almışlardır. Şu halde tarım işçileri de, tarımsal gelir artışının çok gerilerinde kalmışlardır.

Gelişmiş memleketlerde de ortaya çıkan, fakat şüphesiz ki az gelişmiş memleketlerdeki kadar vahim olmayan bu durum, modern iş hukukuna ücretin sosyalizasyonu ve kapital emek entegrasyonu kavramlarını getirmiştir. Birbirinden

farklı anlamları olan bu kavramların, prensip halinde uygulaması şu şekillerde olmaktadır.

1° Kollektif istihsal artışlarından işçilerin yararlanmaları (Kapital - emek entegrasyonu) :

a) Teşebbüs ölçüsünde: Toplu iş sözleşmeleri yolu ile, istihsal artışı sonucu hasıl olan gelir fazlalığına periyodik şekilde büyüyen yüzde oranları ile işçilerin iştirakleri ve bunların ücretlere eklenmesi (kâra iştirak, prim veya ikramiye).

b) Milli plân ölçüsünde : Milli gelirin artışı oranında, meslek derecelerine göre tesbit edilen kat-sayılarla, asgari ücretlerin yükseltilmesi.

Bu iki hal tarzı, aynı zamanda kapital - emek mücadelesini de yumuşatmakta, bu iki zıt unsuru bir bütün haline getirmek istemektedir.

2° Sosyal Ücret :

Dar anlamında ücret, işçinin herhangi bir sebeple iş göremez hale gelmesinde ortadan kalmaktadır. Sosyal hukukun bütün gayreti ise, işçinin gelir kaynağının, eksiltmeden, tatil, hastalık, sakatlık, işsizlik veya emeklilik hallerinde devamını teminat altına almaktır. İş karşılığı olmayan bu ücret, hernekadar ekonomistler tarafından çalışmadan ücret *salair d'inactivité* tabiri ile vasıflandırılmakta ise de, sosyal hukukun ücret anlayışına uygun düşmektedir. Bu görüşün en önemli sonuçlarından biri, sosyal güvenlik yardımlarının, işçinin ücreti seviyesinde tutulmasıdır.

Dar anlamda ücret kavramının dışındaki bu ücret telâkkisi, bir ücret kamesi» *Substitut* kavramını da iş hukukuna getirmektedir. Ücret kamesi şeklinde ifade edilebilecek olan bu ücrete başka bir ücret kamesinin forksiyonunu yüklemek de kabil olamayacaktır. Örneğin hastalık tazminatı ile ücretli izin tazminatının birleştirilmesi mümkün değildir.

TÜRK İŞ HUKUKUNDA ÜCRET KAVRAMI

Yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, Yargıtay özellikle 15.5.1957 tarihli Tevhidi içtihat kararı ile ücret kavramının anlayışında ileri bir görüş savunmuştur (6) Ancak 9. Hukuk Dairesi yeni bir kararında kıdem tazminatını ücret kavramının dışında mütalâa etmektedir (7)

3008 sayılı kanun ile diğer iş kanunlarında ücretin açık bir tarifi mevcut değildir. Yeni İş Kanununun Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen parlamento metninde (m. 26) ise, ücret tarif edilmektedir. Maddenin birinci fıkrası, dar anlamda ücreti şu şekilde tanımlamaktadır. «*ücret, bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve nakden ödenen meblağı kapsar*» ikinci fıkrada ise ihbar ve kıdem tazminatlarının hesabına inhisar etmek üzere ücret kavramına işçiye sağlanmış olan para ve pa-

ret kavramına işçiye sağlanmış olan para ve parayla ölçülmesi mümkün akdi ve kanundan doğan menfaatler dahil edilmektedir.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, sigorta primleri ile ilgili olmak üzere, prim, ikramiye gibi unsurları ücret kavramının içinde kabul etmektedir.

Toplu iş sözleşmeleri ile sağlanan yemek, giyim bedelleri ile çocuk zamları gibi (sosyal haklar) başlığı altında sağlanan ödemeler ise gerçekte ücretlere yapılan ilâvelerdir ve geniş anlamda ücret kavramı içinde mütââa edilmeleri gerekir.

KIDEM TAZMİNATI :

Ücret Kavramını incelerken, kıdem tazminatı müessesesine de temas etmek zorunlu bulunmaktadır. Türk İş hukukunda kıdem tazminatı kanundan doğmaktadır. Bir çok memleketlerde ise, işçinin sadakatinin mükâfatı olarak kıdem primleri *primes d'ancienneté* veya devamlılık primi *prime d'assaduvté* isimleri altında ferdi sözleşmelere konmaktadır. Bizde sendikaların, işverenlerin itirazlarına rağmen, kıdem tazminatı müessesesini savunmalarına karşı, batıda işçi teşekkülleri ferdi sözleşmelerle işçilerle tanınan bu hakların, anti-grevist amaca bağlı olduğu görüşündedirler. Zira grev esnasındaki devamsızlık, işçiyi bu primlerden mahrum edecektir. Türk sendikalarının kıdem tazminatını anlayışları ise *tamamlayıcı* bir ücret olduğu şeklindedir, (8). Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun 6 ncı Genel Kurulu kıdem tazminatının hukuki niteliği hakkında şu enteresan görüşü savunmuştur: «*Kıdem tazminatı işçinin yıllarca birikmiş emeğinin karşılığı ve onun ücreti içinde yer alan ücret mahiyetinde bir gelirdir. Kıdem tazminatının batı disiplini suçları karşısında işçinin elinden alınması, sadece adaletsizliğe yol açar. Örneğin, 15 yıl çalışmış bir işçinin, işyerine iki gün gitmemesi sonucu kıdem tazminatından mahrum edilmesi 15 yıllık emeğinin karşılığı, ücreti kısacası hakkı yok ediliyor demektir.*»

Türkiye'nin yegâne ve en yüksek işçi teşekkülünün serdettiği bu görüşte hukuken önemli ve gerçek olan, kıdem tazminatının ücret kavramı içinde düşünülmesidir.

§ 2 — ÜCRETİN MİKTARI

Yukarıda da açıklandığı gibi, işçinin ücretinin hayatının idamesi için muhafazası gerekli fizyolojik sınırın altına düşmesi halinde işçinin açlık, sefalet ve yoksulluğu başlayacaktır. Gerçekten, geçen asrın serbest rekabet ve irade istiklâline dayanan liberalizmi bu sonucu hasıl etmiş, işsizler arasında hedef bakımından bir fark mevcut de-

duruma düşmüşlerdir. Koalisyon hakkının tanınması ile başlıyan sendikal hareketin ilk hedefi de âdil işgünü ile birlikte âdil ücretin sağlanması olmuş ve bu hedef bugüne kadar muhafaza edilmiştir. 19 uncu asrın kanlı grevleri ile bugünkü grevler arasında hedef bakımından bir fark mevcut değildir. Toplu iş sözleşmeleri mekanizması dünyanın her yerinde bu hedefe bağlı kalmıştır. Hatta iş müddetlerine ilişkin talepler gerçekte, iş sürelerinin indirilmesine rağmen ücret seviyelerinin korunması amacını takip etmekte, fazla mesailer yolu ile vasıtalı olarak ücret artışı sağlamaktadır. İşçiye insanca yaşama imkânını sağlayacak bir ücret sağlanması, çağımızda bütün Devletlerin müdahaleci davranışlarını icap ettirmiştir. Özellikle Devlet asgari ücretleri tesbit yolu ile müdahalesini gerçekleştirmektedir. Özellikle Fransada, 11 Şubat 1950 kanunu asgari ücretler rejiminde (S.M.I.G.) bir reform yapmıştır(9).

Milletlerarası hukuk ise, Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Statüsünün başlangıç kısmı «...uygun yaşama sağlayacak bir ücretin garanti edilmesi»ni amaç olarak kabul ettiği gibi, Filâdelphiya deklarasyonunun III ncü kısmının (d) bendinde aynen şöyle denilmektedir: «*Ücret ve kazanç, çalışma süresi ve diğer çalışma şartları meselelerinde kaydedilen ilerlemelerin neticelerinden herkes için adaletli bir şekilde faydalanmak imkânı ve bir işte çalışıp da böylece korunmaya muhtaç olan herkes için asgari bir maaş ücreti.*»

TÜRK İŞ HUKUKUNDA ÜCRET MİKTARI

3008 sayılı İş Kanunun 32 ncı maddesinde asgari ücretler hakkında bir hüküm konmuş ise de, bununla ilgili Nizamname çıkarılmadığından ancak 5516 ve 6032 sayılı kanunların getirdiği değişiklik ile uygulanmaya başlanmıştır. 1951 tarihli «*Asgari ücretlerin tesbitine müteallik Yönetmelik*» tesbit usullerini tayin etmiştir.

1951 tarihinden bu yana asgari ücretlerin tesbiti yönünden yapılan uygulamalar ise ciddi bir mahiyet kazanamamıştır. Bu konuda iki mîsal fikir edinmek için kafidir (10).

a) Ankara'da kurulu asgari ücret Komisyonlarının kararlarına vâki itirazları tetkikle vazifeli teşekküllerin 2.3.1955 tarihli kararına göre bütün sanayiinde hafif işlerde çalışan onaltı ve daha küçük yaştaki işçiler için asgari saat ücreti 38 kuruş, bütün işleme işçileri için 40 kuruş, bütün ve bakım istif işçileri için 45 kuruş tesbit edilmiştir. Bu saat ücretleri gün itibariyle hesaplanırsa 304, 320 ve 360 kuruş etmektedir. Bunlar brüt ücretlerdir.

b) Ankara'da «İş Uyuşmazlıkları Yüksek Ha-

kem Kurulu» na intikal eden bir kollektif ihtilâf münasebetiyle bu kurul tarafından verilen ve Resmî Gazetenin 15 Ekim 1965 tarihli nüshasında yayınlanan bir kararda Arslan Çimento Fabrikasında 25, 30 ve 45 kuruş saat ücretiyle çalışan işçilerin mevcut olduğu tesbit edilmiş bulunmaktadır.

İşçinin ücret hakkı bakımından inkılâp sayılacak hukuk kaynağı 1961 Anayasasıdır.

ÇALIŞANLARIN ÜCRETE ADALET SAĞLANMASINI İSTEME HAKLARI :

Anayasamızın 45 inci maddesi aynen şöyledir: «Devlet, çalışanların, yaptıkları işe uygun ve insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlamalarına elverişli âdaletli bir ücret elde etmeleri için gerekli tedbirleri alır.»

Anayasanın bu emredici nitelikteki hükmü Devlete bir görev yüklediği gibi çalışanlara da, Devletten insanlık haysiyetine yaraşır âdaletli bir ücret elde etmelerini sağlamasını istemek hakkını tanımıştır. Bu, sosyal haklardan biridir.

Siyasi iktidarların asgari ücretleri tesbit edici teşriî veya idarî faaliyetlerinde Anayasanın koyduğu ölçüleri nazarı itibara almaları bu sebeple zorunlu bulunmaktadır. Fakat önemle işaret etmek âzımdır ki, bu Anayasa hükmü, yalnız asgari ücretlerin tesbitine taallük etmemektedir. Devlet, Kalkınma plânından aldığımız rakkamlarla da açıkladığımız gibi, sosyal ve ekonomik reformlar yolu ile gelir dağılımındaki eşitsizliği gidermek ve millî gelirin artışı hızı ile ücret artışlarını paralel hale getirmekle ödevli bulunmaktadır. Bunda başarı plânlama çalışmalarına işçilerin iştirakine bağlıdır.

YENİ İŞ KANUNU TASARISI

Yeni İş Kanunu tasarısının parlamento tarafından kabul edilen metninin 33 nci maddesi, Asgari ücret konusunu yeni bir şekilde düzenlemiştir. Gerekçede yenilikler şu şekilde açıklanmaktadır: «Asgari ücretler hakkındaki diğer memleketlerdeki tatbikat ve memleketimizdeki son on senelik tecrübeler gözönünde tutularak, asgari ücretin tesbiti, yürürlükteki kanundaki ana fikirler muhafaza edilmekle beraber, merkezî ve her bakımdan yetkili bir heyete verilmiştir.

Görüldüğü gibi, Yeni İş Kanunu tasarısı As-

gari ücret konusunda önemli bir değişiklik getirmemektedir.

TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ DÜZENİ

Asgari ücretler konusunda gelişme, Toplu sözleşme rejiminin uygulanmaya başlamasından sonra vukubulmuştur. Sendikalar diğer bütün dünya sendikaları gibi, asgari ücretler konusunda ısrarlı taleplerde bulunmuşlar ve şimdiye kadar uygulanan grevlerin hemen hemen tek sebebini asgari ücretlerin yükseltilmesi teşkil etmiştir. Türkiye'de işçi ücretlerinin âdil esaslara ve asgari ücretlerin gerçeğe uygun bir seviyeye göre tesbiti ancak Toplu sözleşmelerle mümkün olabilecektir.

(1) Modern iş hukukunun yaratıcısı Fransız hukukçuları, Fransız Yargıtayının hâlâ «louage de service» telâkkisinin tesiri altında bulunduğundan şikâyet etmektedirler. Gerçekten Fransız Yargıtayı, işçinin ifa ettiği bir işin karşılığı olmadıkça, ödenen paraya ücret denemeyeceği, hattâ ücret unsuru tesbit edilmediği takdirde hizmet akdinin teşekkül edemeyeceği görüşünü savunmaktadır. Bk: G. Lyon-Caen, Répertoire de Droit Social et du Travail c. II, s. 524 Dalloz, 1961; G. H. Camerlynck - G. Lyon-Caen, Précis de Droit du travail 1965, s. 177, Dipnotu 1.

(2) Saymen, Türk İş Hukuku, 1954, s. 43

(3) G. Lyon-Caen, Droit du Travail et de la Sécurité Social, 1955, s. 280 ve müt.

(4) P. Durand et A. Vitu, Traité de Droit du travail, c. II, n. 371; G. H. Camerlynck et G. Lyon-Caen, yukarıda adı geçen eser, s. 26, 180 - 181 ve 200

(5) Birinci Beş Yıllık (1963 - 1967) Kalkınma Plânı, 3 Aralık 1962 tarihli Resmî Gazete, s. 13 - 14

(6) Yargıtay, Tevhidi İçtihat Kararı, Esas 13, Karar 10, 15.9.1957

(7) Yargıtay 9. H. D, 625/5809, 17.9.1964

(8) Türk - İş, 6 ncı Genel Kurul Çalışmaları, Türk - İş Yayınları, No. 50, s. 70, Mevzuat Komisyonu Raporu.

(9) Fransada asgari ücretlerin tesbiti konusunda bk: Camerlynck ve Lyon-Caen, a.g.e. s. 195 ve sonrası.

(10) O. Tuna - M. Kutal, Grev Hakkı, İktisat Fakültesi Yayını, İstanbul, 1962

Türkiye'de Cari Asgari Ücretler

(1965 Yılı Sonu İtibarile)

TABLO — 1

İşkolları Yönetmeliğine uygun olarak işkollarında «Asgari Ücret Tesbit Komisyonları»na tesbit edilen

İŞKOLU	ASGARİ ÜCRETLER	Gündelik
1 — Tarım	9,70 (TL.)	

2 — Avcılık, Balıkçılık	
3 — Kömür Madenciliği	10,50 »
4 — Akaryakıtların tasfiyesi v.s.	11,56 »
5 — Gıda	
6 — Şeker	
7 — Dokuma, İplik	
8 — Deri	9,60 »
9 — Ağaç	11,25 »

TÜRK - İŞ AĞUSTOS 1966

10 — Kâğıt	10,66 »	26 — Deniz taşımacılığı	—
11 — Matbaacılık	10,75 »	27 — Hava taşımacılığı	—
12 — Lâstik	14,91 »	28 — Ardiye, antrepoculuk	13,— »
13 — Kimya	11,70 »	29 — Haberleşme	—
14 — Toprak, Seramik v.s.	12,— »	30 — Genel Hizmetler	—
15 — Cam	11,45 »	31 — Sağlık	10,— »
16 — Çimento	11,60 »	32 — Otel, lokanta v.s.	9,85 »
17 — Metal	11,16 »	33 — Büro	—
18 — Gemi yapım, onarım	11,35 »	34 — Ütü, Kola v.s.	9,75 »
19 — Yapıcılık	—	35 — Gazetecilik	—
20 — Karayolları (19 ile bağlantılı)	11,— »	36 — Milli Savunma	—
21 — Enerji	11,87 »		
22 — Ticaret	11,50 »		
23 — Banka ve diğer mali müesseseler	—		
24 — Kara taşımacılığı	13,65 »		
25 — Demiryolu taşımacılığı	—		

Toplam Ortalama : 11,23 TL.

(Kaynak : Çalışma Bakanlığı)

(Daha fazla bilgi için bak : «TÜRKİYEDE ASGARİ ÜCRETLER» Milli Prodüktivite Merkezi)

TABLO II
TOPLU İŞ SÖZLEŞMELERİ DÜZENİNDE ASGARİ ÜCRETLER
(Kamu ve Özel Sektör Ayırımına Göre) (Gündelik TL. olarak)

İ Ş K O L U	T o p l u Sözleşmeden Önce		T o p l u Sözleşmeden sonra		% ARTIŞ	
	(1) Özel S.	(2) Kamu S.	(3) Özel S.	(4) Kamu S.	(5) Özel S.	(6) Kamu S.
1 - Tarım	—	7,60	—	10,02	—	31,8
3 - Kömür	9,27	9,—	11,04	12,10	19	34,4
4 - Akaryakıt izalesi	20,20	?	13,90	12,35	36,2	—
5 - G ı d a	8,29	9,30	11,67	12,70	40,7	36,5
6 - Ş e k e r	—	10,—	—	16,—	—	60
7 - Dokuma	11,14	—	12,63	—	13,3	—
8 - D e r i	12,29	—	14,28	—	16,1	—
9 - A ğ a ç	8,96	10,—	11,41	11,—	27,3	10
10 - K â ğ ı t	—	8,80	—	12,—	—	36,3
11 - Matbaacılık	?	?	12	12,—	—	—
12 - L â s t i k	12,—	—	15,—	—	25	—
13 - K i m y a	10,03	15,—	12,07	17,—	20,3	13,3
16 - Çimento	9,72	10,30	10,80	12,—	11,1	16,5
17 - Metal	10,87	11,28	12,81	12,99	17,8	15,1
18 - Gemi yapım, onarım	—	10,88	—	12,16	—	11,7
19 - 20 - Yapıcılık, Yol	—	10,—	—	12,—	—	20
21 - E n e r j i	—	10,—	—	12,36	—	23,6
23 - 30 - Büro, Banka	9,75	7,87	12,06	10,33	23,6	31,2
24 - Kara taşımacılığı	7,—	11,44	9,—	14,04	28,5	22,7
25 - Demiryolu »	—	8,80	—	11,20	—	27,2
26 - Deniz »	—	12,40	—	15,—	—	20,9
28 - Antrepoculuk	12,—	12,—	16,—	14,70	33,3	22,5
30 - Genel Hizmetler	—	9,31	—	11,37	—	22,1

35 - Gazetecilik	17,93	—	25,—	—	39,4	—
36 - Harb Sanayii	11,52	9,60	12,72	12,—	10,4	25
GENEL ORTALAMA	10,68	10,02	13,20	12,63	% 23,5	% 21,3

**İŞKOLLARI YÖNETMELİĞİNE UYGUN OLARAK İŞKOLLARINDA
ASGARİ ÜCRETLER**

	(5+6)	(3+4)	(1+2)
1 - Tarım	7,60	10,02	31,8
2 - Avcılık, Balıkçılık	—	—	—
3 - Kömür	9,13	11,57	26,7
4 - Akaryakıtların tasfi.	10,20	13,12	28,6
5 - G ı d a	8,79	12,18	38,6
6 - Ş e k e r	10,—	16,—	60
7 - Dokuma	11,14	12,63	13,3
8 - D e r i	12,29	14,28	16,1
9 - A ğ a ç	9,48	11,20	18,1
10 - K â ğ ı t	8,80	12,—	36,3
11 - Matbaacılık	?	12,—	—
12 - L ä s t i k	12,—	15,—	25
13 - K i m y a	11,68	13,71	17,3
14 - T o p r a k	—	—	—
15 - C a m	—	—	—
16 - Çimento	10,01	11,40	13,8
17 - Metal	11,07	12,90	16,5
18 - Gemi yapım, onarım	10,88	12,16	11,7
19 - Yapıcılık	10,—	12,—	20
20 - Karayolları	10,—	12,—	20
21 - E n e r j i	10,—	12,36	23,6
22 - Ticaret	—	—	—
23 - Bankacılık	8,81	11,18	26,9
24 - Kara taşımacılığı	9,22	11,52	24,9
25 - D. D. Y.	8,80	11,20	27,2
26 - Deniz taşımacılığı	12,40	15,—	20,9
27 - Hava »	—	—	—
28 - Ardiye, Antrepoculuk	12,—	16,—	33,3
29 - Haberleşme	—	—	—
30 - Genel Hizmetler	9,31	11,37	22,1
31 - S a ğ l ı k	—	—	—
32 - Otel, Lokanta	—	—	—
33 - B ü r o	8,81	11,18	26,9
34 - Ütü, kola	—	—	—
35 - Gazetecilik	17,93	25,—	39,4
36 - Harb Sanayii	9,04	12,36	17,7
GENEL ORTALAMA	10,36	13,01	25,2

(Kaynak : Türk-İş Araştırma Merkezi)

Ücret kavram ile ilgili kazaî içtihatlar

ÜCRET KAVRAMINA GİREN UNSURLAR

YARGITAY İÇTİHADİ BİRLEŞTİRME KARARI

«İş karşılığında para veya ayın olarak yapılan ve arızî olmayan her türlü ödemeler ile prim veya yıllık ikramiyeler ücret kavramına giren unsurlardır

Esas 13, Karar 10, 15.5.1957»

G E R E K Ç E

Temyiz Mahkemesi Ticaret Dairesinin 6.4.1952 tarih, 2055 esas 1083 karar sayılı ve 28.5.1954 tarih 54 2997-4369 sayılı kararları arasındaki mübâyenetin halli gerekli görülmekle toplanan Tevhidi İctihat Hukuk Kısmı Umumi Heyetinde keyfiyet müzakere olundu.

Ticaret Dairesinin ilk kararı İş Kanunun 13 maddesine müsteniden işçiye ödenmesi gereken kıdem tazminatının hesap ve tediyesinde primlerin ve yemek gibi aynı ödemelerin nazara alınmayacağı yolundaki İstanbul 14. Asliye Hukuk Mahkemesinin 5.3.1953 tarih ve 59/3006 sayılı kararının tasdikini mütedairdir. İkinci karar ise, kıdem tazminatının hesabında ücretin bir parçasını teşkil eden prim, aile zammı ve yemek bedeli gibi ödemeler nazara alınması icabettiği yolunda İstanbul II. Asli Hukuk Mahkemesince verilmiş olan 23.9.1953 tarih 691/320 sayılı kararın tasdikine taallük eden bir karardır.

Yapılan müzakerelerde yekdiğerine mübayeneti açık bulunan bu iki karardan sonuncunun kanun hükümlerine daha uygun bulunduğu neticesine varılmıştır. Şöyleki; İş Kanunun 32 maddesine müsteniden tanzim olunan asgari ücretlerin tesbitine ait yönetmeliğin 1. maddesinde İşçi ücreti : (...Aynı mahiyetteki işlerle işçilerenormal bir çalışma günü karşılığı olarak ödenen ve işçinin normal gıda, mesken, giyim, sağlık, yakacak ve aydınlatma gibi zarurî ihtiyaçlarını karşılayabilecek kifayette olan bir ücret) olarak tarif edilmiştir. Binaenaleyh bu tarfin şumultüne giren hususlara taallük eden tediye, gerek nakden, gerekse aynen yapılmış olsun ücret

meffumuna dahil bulunmaktadır. Zira aynı ödemelerde, işçinin hizmetine mukabil verilen bir ivazdan başka bir şey değildir. İşçiye verilen prim ise vasıf veya miktar bakımından sureti mahsusada iyi olan bir hizmeti karşılığı olarak verilen munzarı bir ivaz (ARTHUR NİKİSCH, ARBEİTRECHT 1951 Tübingen S. 134) olması itibarile ücretin bir nevidir.

Ücret meffumuna giren bu unsurların, her bir tam iş yılı için onbeş günlük ücret tutarında olmak üzere ödenmesi gereken kıdem tazminatının hesabında nazara alınmamasını icabettiren bir kanun hükmü veya muhik bir sebep de mevcut değildir.

Her nekad İş Kanununun 19. maddesinde ücretin tedavülü mecburi para ile ödeneceği bildirilmekte ise de: bu hüküm, kıdem tazminatına esas olacak ücretin ancak para ile yapılan ödeme olacağını kabul etmek için sebep teşkil etmez. Zira bu hükmün kanuna konuluş sebebi, ücretin en mühim kısmının para olarak ödetilmesini temin suretile işverenin paradan, başka ödemelerle işçinin menfaatını halele uğratmasını önleme düstüncesidir. Kıdem tazminatı, muavven müddetli olmayan iş akitlerinde isinde sebat göstermiş olan ve akte avkırı hareketinden başka bir sebeple işinden ayrılan işçiye mali menfaat sağlıyarak işçilerin işlerinde sebat etmelerini teşvik maksadıyla kabul edilmiştir ki, ücret meffumu dar bir şekilde tefsir edildiği takdirde hesaba esas tutulacak miktar ve binnetice kıdem tazminatı azalacağından, bu halde kıdem tazminatı müessesesi kanuna konuluş gayesine gereği gibi ulaştırılmış olmaz. Bu sebeplerle kıdem tazminatına esas tutulacak ücret meffumunun geniş bir tefsire tabi tutulması icabettiği ve İş Kanununun 19. maddesinde geçen ücretin sadece ücretin esas kısmı olduğu neticesine varılmaktadır.

N E T İ C E : İşçinin gıda, mesken sağlık, yakacak ve aydınlatma gibi zarurî ihtiyaçlarını karşılayacak kıyafette olmak üzere; iş karşılığında para veya ayın olarak yapılan ve arızî olmayan hertürlü ödemelerin ve bu arada hususi surette iyi olan hizmetin karşılığı olarak ödenen primlerin veya bu mahiyetteki yıllık ikramiyelerin İş Kanununun 13. maddesine göre hükmedilecek kıdem tazminatının hesabına esas olan ücret meffumuna dahil bulunduğuna ve Ticaret Dairesinin bu yoldaki son içtihadının kanuna uygun bulunduğuna ittifakla karar verildi.»

si ile çalışma hayatının yeni bir devreye girdiğine işaret etmekte ve değişen şartlara çalışma hayatını düzenlemekle sorumlu Bakanlık, Sosyal Sigortalar, İş ve İşçi Bulma Kurumları ve buna benzer kamu müesseselerinin uymasını, geliştirilmesini öngörmektedir.

Karar tasarısı bilhassa Çalışma Bakanlığılarının yeniden düzenlenmesine işaret etmekte ve bu konuda ILO nun işe gerek araştırmalar ve gerekse uzmanlar vasıtasıyla üye devletlere yardımcı olabileceğini belirterek sona ermektedir.

6 — GENÇLİK EĞİTİMİ VE İSTİHDAM

Karar tasarısı gençliğin yeni istih-

dam şartlarına uymasında en önemli faktör olarak eğitimi ele almakta ve yeni yetişen nesillerin cemiyetlerine ve rimli birer eleman olarak yetiştirilmesi ve iyi istihdam şartlarına sahip olabilmesi için mesleki - akademik - ve sendikal eğitimin bir arada yürütülmesini öngörmektedir.

6 — İŞÇİNİN, İŞYERİ İDARESİNE KATILMASI

Bu karar tasarısı, gelişen dünya şartları karşısında artık değişik bir görüşe uyması gereken sevk ve idarenin, işyerinde tam randımanı elde edebilmek ve bilhassa süratle değişen iktisadi eğilim-

lere göre uzun vadeli programlar hazırlayabilmek için işyerinde çalışanların da fikirlerinden istifade etmek zorunluğu ile karşı karşıya kaldığını belirtmekte ve çalışanları temsilen sendikaların işyerlerinin her kademesinde fiilen idareye iştiraklerinin gerek işyeri gerekse uzun vadede memleket ekonomisi bakımından olumlu neticeler vereceğini belirterek sonuçlanmaktadır.

ILO' çeşitli ülkelerdeki «işçinin idareye katılımı» metod ve tekniklerini önümüzdeki iki yıl içinde etüd edecek ve iki yıl sonra hazırlayacağı bir raporu Genel Kurulda müzakereye arz edecektir.

Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın 50 nci Genel Kuruluna Türk işçilerini temsilen katılan Türk - İş Genel Sekreterinin, Cenevre'de bulunduğu sırada çeşitli işçi liderleri ile temasları olmuştur. Genel Sekreter Tunç yaptığı temaslara ilgili olarak Dergimize şunları söylemiştir :

«... Konferansın devamı süresince çeşitli milletlere mensup işçi kuruluşlarının temsilcileri Türk Sendikacılık Hareketi ile işbirliği yapmak, ilişkilerini geliştirmek istediklerini belirtmişlerdir. Kendileriyle uzun uzun görüştük. Son yıllar zarfında yurdumuzda Türk İşçi Hareketinin oynadığı rolü, uluslararası hür sendikacılık alemindeki durumumuzu etraflıca anlattık; işçi kuruluşları arasında kurulacak iyi ilişkilerin «barış, ekmek, hürriyet» mücadelesinde çok önemli olduğunu inandığımızı bir kere daha teyid ettik. Temaslarımızı şöylece özetlemek isterim :

ICFTU GENÇLİK SEMİNERİ TÜRKİYE'DE

— Birleşik Arap Cumhuriyeti İşçi Federasyonu Başkanı ve Genel Sekreteri, iki ülkenin işçi kuruluşları arasında başlayan iyi ilişkilerin devamı ve kuvvetlendirilmesi arzusunu belirtmişlerdir. Kendilerini temsil edecek bir heyetin Türk - İş'in davetlisi olarak yurdumuza gelmesinin, bizleri memnun edeceğini ifade ettik.

— İsrail İşçi Sendikaları Federasyonu (Histadrut) Avrupa Temsilcisi, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 1968 yılındaki gençlik seminerinin Türkiye'de yapılabilip, yapılamayacağını sordu. Uluslararası sendikacılık hareketinin en önemli faaliyetlerinden biri olan gençlik seminerinin yurdumuzda yapılmasından sevinç duyacağımızı açıkladık.

TARIM İŞÇİLERİNE DAYANIŞMA FONUNDAN YARDIM

— Uluslararası Plantasyon ve Tarım İşçileri Federasyonu Genel Sekreteri ile Tarım - İş'in bu kuruluşa üyeliği konusu görüşüldü. Kendilerine tarım işkolumuzun ve işçilerimizin durumu hakkında bilgi verdik. Genel Sekreter, Uluslararası Dayanışma Fonundan tarım işçilerimizin teşkilâtlandırılması ve eğitilmesi için yardım talebinde bulunacaklarını, Tarım - İş'i bünyelerinde görmekten büyük sevinç duyacaklarını belirttiler.

SENDİKALARARASI İLİŞKİLERİN GELİŞTİRİLMESİ

— Uluslararası Çalışma Teşkilatı İşçi Müna-sebetleri Bürosu mensuplarından A. Ghatak ile yapılan görüşmede, Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın sendikalararası ilişkileri geliştirecek bir çalışma içine girmesini temenni ettik. Bu amaçla Türkiye'yi ziyaret edeceklerini belirttiler.

— Bunların dışında Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Ömer Becu, Uluslararası Petrol Kimya İşçileri Federasyonu yetkilileri, Kanada, Almanya ve diğer bazı ülkelere işçi temsilcileri ile görüşülmüş, teşkilâtlarımız arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi üzerinde durulmuştur.»

insanlığı parçalayan

UTANÇ DUVARI

1962

ICFTU

«... bu şehirde; babayı oğlundan, anayı kızından, kardeşi kardeşinden, işçiyi işyerinden zorla ayıran ve bütün iğrençliğiyle dünya sulhünü tehdit eden bir duvar yükselmektedir. Bu duvar insan hak ve hürriyetleriyle nasıl alay edilmekte olduğunun bir delilidir. Burada yaşayanların seyahat etme hürriyeti, çalışma ve işini serbestçe seçme hakkı yok edilmiştir.»

Bu sözler, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 7 - 15 Temmuz 1962 tarihinde Batı Berlin'de yapılan Yedinci Kongresinde söyleniyordu. Kongrenin son günü hür sendikacılık alemi, komünistlerin insanlığı parçalama arzularını, dünya kamuoyu önünde bir kere daha takbih ediyor, Birleşmiş Milletler Teşkilâtı'na müracaat ederek, bu vahşi davranışa son verilmesini istiyordu... Duvara lâayık olduğu isim bulunmuştu :~

UTANÇ DUVARI...

1953

BERLİN

Yıl 1953... 17 Haziran günü. Berlin'in batı kesimi ile doğusunu birbirinden ayıran Brandenburg Kapısı'nın üzerindeki orak - çekiçli bayrak indiriliyor... Onbinlerce işçinin «yaşasın hürriyet» avazeleriyle Federal Almanya bayrağı, bayrak direğine çekiliyor. Şehirde büyük bir kaynaşma var. Sovyet işgal bölgesindeki işçiler şahlanmış durumda, hürriyet mücadelesi yapıyorlar. Almanya'nın birleşmesi bir kaç saat meselesi. Komünist Partisinin genel merkezi yakılıyor, genel grev Sovyet işgal bölgesini tamamen sarmış, Fakat ne çare!. Hürriyeti, demokrasiyi temsil eden büyük devletler seyirci! Sovyet tanklarına karşı, sopa ve taşlarla hücum eden Doğu Berlin'li Alman işçilerin öldürülmelerine bakıyorlar. Ölü sayısı bilinmiyor. Tevkif edilen 5000...

1944

HİTLER

«... bu durum böyle devam edemez. Erkeklerimizin, kadınlarımızın, çocuklarımızın hayatı böylesine bir mukadderata sürüklenemez. Bu tehlikeyi önlemesek, kendi kendimize saygı duyabileceğimiz bir ortamı yaratamazsak, atalarımıza lâayık insanlar olmaktan çıkarız, çocuklarımız bizlerden nefretle bahse-

derler. Alman milletinin cesur ve kudretli silahlı kuvvetleri, işte bu sebeplerle devlet idaresini eline almış bulunuyor. Tanrı önünde vicdanen müsterihiz. Ordu, güvenliğin ve nizamın garantisi olacak, polis kuvvetleri görevlerini yapacaklardır. Alman Milleti, Hitler diktatoryası son bulmuştur.. Bütün Almanları göreve çağırıyorum. Erkekler, kadınlar.. Alman gençliği cesur olunuz ve inanınız!.. Vazife son derece ağırdır. Yeni hükümetin hedef ve gayeleri sizlere duyurulacaktır. Sosyal adaleti, saygıyı temel ittihaz eden, birbirine yardıma hazır insanlardan meydana gelen yepyeni bir nizam, yepyeni bir anlayış hedefimizdir. Putlaştırılan insanlar yerine Tanrı saygısını, cebir ve terör yerine adalet ve hürriyeti, egoizm ve yalanlar yerine gerçekleri ve ruh temizliğini ikame etmek başta gelen görevimizdir..»

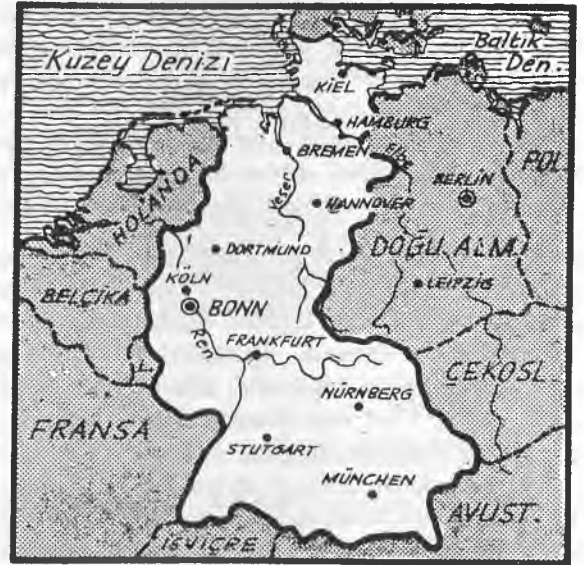
Bu sözler, 20 Temmuz 1944 te Hitler'in karargâhındaki brifing salonunda toplantı masasının hemen ayağının dibine bir çanta içinde bırakılan saatli bomba, Hitler haritaya eğilmeden bir kaç saniye önce patlasaydı, Alman radyolarından, Alman milletine söylenecekti. Ama olmadı. Albay Graf Stauffenberg'in suikast teşebbüsü akim kaldı. Stauffenberg'in kurşuna dizilmesi ve

Albay Graf Stauffenberg)
(Alman tarihini değiştirebilirdi...)

... bu şehirde,
babayı oğlundan,
anayı kızından,
kardeşi kardeşinden,
işçiyi işyerinden
zorla ayıran ve
bütün iğrençliği ile
dünya sulhunü
tehdit eden bir
duvar yükseliyor...

diğer Mukavemet Cephesi mensuplarının yakalanmaları ile, Almanya'daki sendikacılar, cumhuriyetçiler, monarşistler, sanatkarlar, öğrenciler, işçiler son ümitlerinin de yitiriyorlardı. Alman Mukavemet Teşkilâtı'ndan pek az kişi kurtulabildi. Çoğu asıldı. 20 Temmuz 1944 hareketi başarıya ulaşsaydı, belki de Almanya, bugün böyle olmayacaktı. Alman milleti, terör değil hürriyet vaadeden, savaşı değil sulhü arayan bu insanların başarı haberleri yerine sabaha karşı saat 1 sıralarında radyolarından şu sözleri işittiler :

«... Yoldaşlarım, Alman Halkının Erkek ve Kadınları, Şu ana kadar, beni katletmek için yapılan plân ve teşebbüslerin, bu kaçınıcıs-

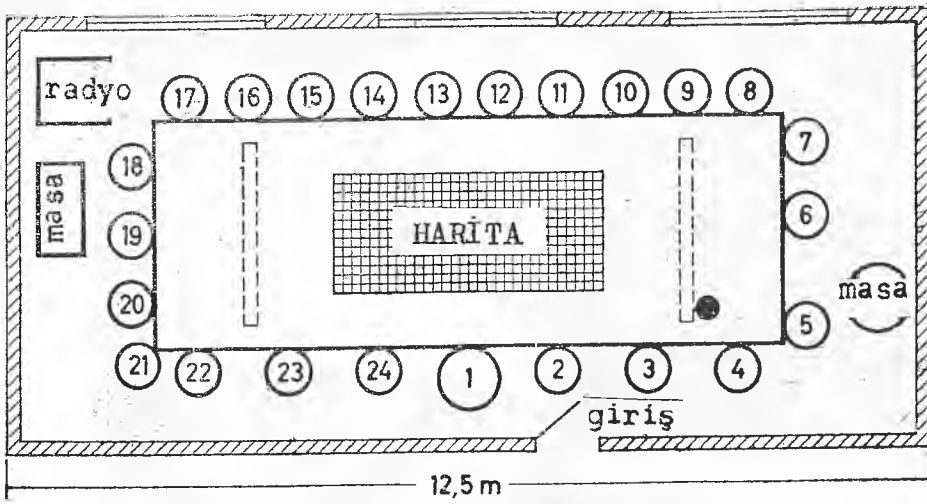

dır bilmiyorum. Ve fakat bugün, sizlere, 2 sebepten ötürü hitabediyorum:

1. Sesimi duyabilmeniz ve yaralanmadığımı, iyi olduğumu bilmeniz, ve

2. Alman tarihinde eşi bulunmayan bir cinayete ait teferruatları öğrenebilmeniz için konuşuyorum.

Küçük bir klik'e mensup haris,

● Çanta içinde BOMBA

HİTLERE SUİKAST YAPILAN BRİFİNG SALONU — Alman Mukavemet Cephesi mensupları Hitler'i ortadan kaldırmak için çeşitli yollar düşündüler. Hitler'in Brifing sırasında, salona konulacak bir bombayla öldürülmesi kararlaştırıldı. Görevi, Albay Graf Stauffenberg kabul etti. Brifing başlarken, bir çanta içinde bombayı masanın altına bıraktı ve müsaade isteyerek dışarı çıktı. Kroki'de (1) numaralı yerde oturan Hitler, masa üzerindeki haritaya eğilirken bomba patladı. Masanın sağ tarafında oturanların ikisi derhal öldü, (23) numaralı yerde oturan ağır yaralandıysa da Hitler'e ufak tefek bazı sıyrık ve yanıklardan öteye bir şey olmadı. Albay Graf Stauffenberg'i Berlin'de kurşuna dizdiler. Aynı yıl 7000 kişi tevkif edildi. Adalet Bakanlığı kayıtları 1944 temmuzundan sonra 6000 kişinin idam edildiğini belirtmektedir.

şerefsiz ve aynı zamanda canı ruhlu bazı subaylar beni suikast yoluyla tasfiye etmeğe ve Alman Silahlı Kuvvetlerinin komuta mevkilerini ellerine geçirmeğe teşebbüs etmişlerdir. Albay Graf von Stauffenberg tarafından konulan bomba, sağ tarafıma doğru, benden iki metre ötede patlamıştır. Sadık mesai arkadaşlarımdan bazıları ağır bir şekilde yaralanmışlardır. Bunlardan biri hayatını kaybetmiştir. Bende, bazı çizik, şiş ve yanıklardan başka hiç bir şey yoktur; yaralanmadım!..»

Her yılın Haziran, Temmuz ve Ağustos ayları Alman milleti için acı hatıraların canlandığı, tekrar yaşandığı bir devredir.

Bundan 13 yıl önce Sovyet işgal Bölgesindeki Alman işçileri baskı ve terör rejimine, komünizme karşı ayaklanmışlar, inançlarıyla birlikte ölmüşler, fakat netice değişmemiştir.

Bundan 5 yıl önce, Berlin'de taşla, harçla bir duvar inşa edilmiş, 60 bin işçi bir anda Batı Berlin'deki işyerlerine gidemeyeceklerini

öğrenmişler, analar, babalar, kardeşler zorla birbirlerini göremez, birbirleriyle konuşamaz, dertleşemez hale sokulmuşlardı. Taş duvara demokrasi ve hürriyet aşığı devletler derhal bir isim buldu : Utanç Duvarı.. Oysa Alman milleti;

Kaldırım taşları ile Sovyet tanklarına hücum — 17 Haziran 1953'de halk ellerinde yegâne silâh, taşlarla Sovyet tank ve makinalı tüfeklerinin muazzam kuvvetine karşı kendini müdafaa etti.

haktan, demokrasiden, hürriyetten yana olup da, bünyesinde manevi duvarlar örenlerin, bu duvarlarına ne ad takacağını düşünüyordu.. Halâ da düşünmektedir!.

Bundan 22 yıl önce Albay Graf von Stauffenberg muvaffak olabilsydi, belki de bugün Almanya böyle olmayacaktı. Almanya'da ne taş duvar, ne de manevi duvarlar örülebilecekti. Ama olmadı.

İşte her yıl Haziran, Temmuz ve Ağustos aylarında Almanlar acı acı dünü ve bugünü düşünürler..

BARIŞ ANDLAŞMASINDAN MAHRUM BİR DEVLET

Almanya'nın 8.5.1945 tarihinde kayıtsız ve şartsız teslim olmasından sonra Alman toprağının dörtte biri Sovyetler Birliği ve Polonya tarafından, bir barış andlaşması olmaksızın, kendi ülkelerinin bir parçası olduğu iddia edilerek ilhak edildi. Geri kalan topraklar, Amerikan, İngiliz, Fransız ve Rus mntakaları olmak üzere dört işgal bölgesine taksim edildi. Berlin şehri ise bu mntakalardan hariç olmak üzere ayrı bir statüye tâbi kılındı. Her işgal mntakasında, «Askerî Hükümet» denilen bir organ, en yüksek yetkileri haizdi. Hatta, dört bölgeye ayrılmış olan Berlin'de bile, her garnizon komutanı, bölge-

sinde müstakilen kendi yetkilerini kullanıyordu. Bu dörtlü idarenin temelini, 2.8.1945 tarihinde Amerika, İngiltere ve Sovyetler Birliği arasında yapılmış olan «Potsdam Andlaşması» teşkil ediyordu. Almanya'nın geleceği hakkında galip devletlerin imzaladıkları yegâne andlaşma olan Potsdam Andlaşması, yabancı idarenin ancak bir barış andlaşması imzalanıncaya kadar devam edeceğini belirtiyordu. Bu andlaşmada söz konusu edilen «Barış Andlaşması»nın ne zaman imzalanacağı ve bunun ne gibi şartları kapsayacağı, bugün İkinci Dünya Harbi'nin üzerinden 20 yıl geçmiş olmasına rağmen, halâ bilinmemektedir.

Almanya'ya karşı savaşta bir birlik teşkil eden Müttefikler arasında, savaş bittikten sonra, çok geçmeden, büyük anlaşmazlıklar baş göstermiş, bu ihtilaflar sadece Almanya'ya bir barış andlaşmasından mahrum bırakmak ve doğu bölgelerinden ayırmakla kalmamış, çok daha ağır sonuçlara yol açmıştır. Bilindiği gibi, Doğu ile Batıyı birbirinden ayıran sınıra «Demir Perde» adı verilmektedir. 1945 yılından beri Almanya'nın ortasından geçen bu sınır hattı, 1945 yılında ortaya çıkan üç batılı işgal bölgesini (yani Amerikan, İngiliz ve Fransız bölgelerini), Sovyet Bölgesinden ayıran hattır.

Almanya'nın işgali ve işgal bölgelerine taksimi, geçici bir tedbir olarak düşünülmüştü. Üç Batılı devlet, kendi işgal bölgelerini çok geçmeden birleştirmiş ve savaştan dört yıl sonra, egemenliği, halk tarafından seçilen organlara devretmişti. İşte harita üzerinde Federal Almanya adını taşıyan bölge, böylece meydana gelmiştir. Buna karşılık Sovyetler Birliği, kendi işgal bölgesinin diğer üç bölgeyle birleşmesine izin vermemiştir. Sovyetler, bu bölgedeki halkın kendi mukadderatını bizzat tayin etmesine de razı olmamış, halkın başına komünist idareciler getirerek, bu bölgeyi yeni bir «Alman Devleti» olarak ilân etmişlerdir.

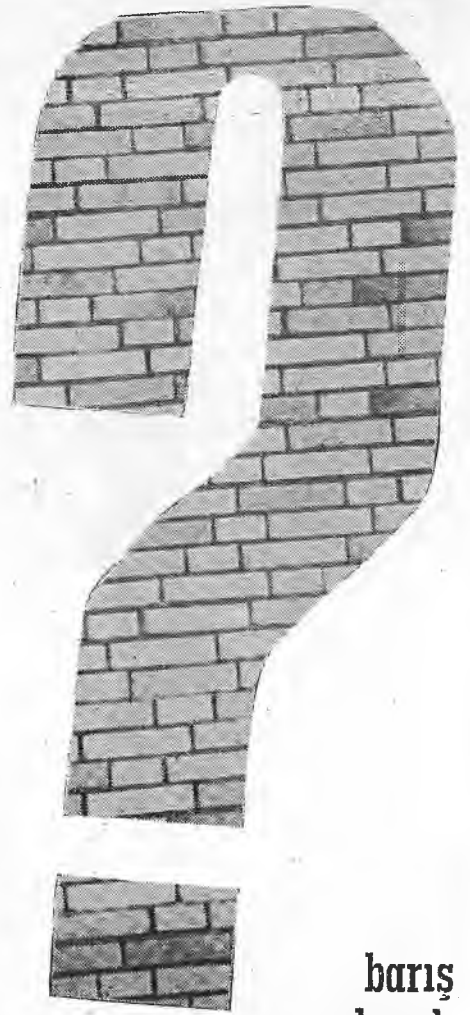
DİKENLİ TELLER VE DUVARLAR DİYARI

Komünistlerin, «Doğu Almanya»daki rejimin halk tarafından benim-

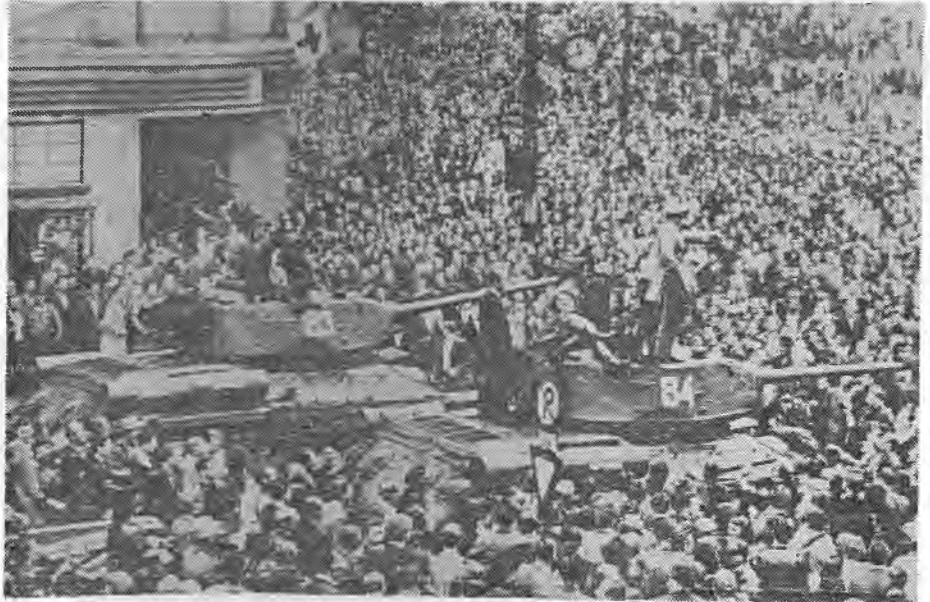
sendiği yolundaki iddialarının doğru olup olmadığını tesbit etmeğe imkân yoktur. Çünkü, Sovyet işgal bölgesinde serbest seçimlere müsaade edilmemektedir. Fakat, bu referandum çoktan beri başka bir şekilde yapılmaktadır; 1945 yılından beri bölge halkından 3.5 milyon kişi, diğer bir deyişle, her beş kişiden biri, bu bölgeden kaçmış, Federal Almanya'ya sığınmışlardır.

Komünist bölgeden kaçan insanların sayısı azalmayıp, aksine günden güne çoğalınca, «işgal bölgesi hükümeti», Batı ile olan sınırını dikenli teller ve mayın tarlaları ile kuşatmak zorunluğunu hissetmiş, yüzlerce kilometre uzunluğunda bir «ölüm hattı» meydana getirmiştir. Bu sınırı aşmak isteyen kimseler ya mayınlar tarafından parçalanmakta, ya da sınır nöbetçilerinin kurşunlarıyla öldürülmektedir. Ve bütün bu cinayetler, 20 ncı yüzyılda, dünya milletlerinin gözleri önünde cereyan etmektedir.

Demir Perde, 1961 yılından beri Berlin Şehri'nin ortasından da geçmektedir. İkinci Dünya Savaşı'nın galip devletleri arasındaki ilişkiler 1945 yılından sonra bozulunca, bu durum ortak bir idareye tâbi Alman başkentine de tesir etmişti. Serbest seçimlerle iş başına gelen Alman idaresi, 1948 yılından itibaren şehrin batı kesimine münhasır kalmıştı. Şehrin doğusunda Sovyet işgalî altında bulunan kesim ise gün

barış
ekmek
özgürlük
taş duvarlarla
engellenebilir mi?

İşçi ayaklanması sonunda 5000 işçi tevkif edildi, 92 işçi derhal kurşuna dizildi, yüzlerce işçi öldü. Resimde Sovyet subayları, ayaklanmanın bastırılmasından sonra halkı tehdit ederlerken.

17 Haziran 1953 günü Brandenburg Kapı'sına gelen işçiler, ilk iş olarak orak - çekiçli bayrağı indirdiler. Ellerinde Alman bayrakları olduğu halde «hürriyet», «komünistlere ölüm» avazeleriyle Batı'yı yardıma çağırdılar...

geçtikçe Sovyet Bölgesinin bir parçası haline geliyordu. Bununla beraber, halk şehrin bir bölgesinden ötekine serbestçe geçmek imkânına sahip bulunuyordu. Bu hattan günde 500 bin defa gelip, geçiliyordu; çünkü şehrin batısında oturan insanların birçoğu Doğu'da çalışıyor, batıda çalışan bir çok kimselerin de evi Doğu Berlin'de bulunuyordu. Bu insanların akrabaları şehrin her iki bölgesinde yaşıyorlardı.

İşte bu hareket sergestidi, 13 Ağustos 1961 tarihinde, şehrin ortasında geçilmesi imkânsız, sıkı kontrole tâbi bir duvarın örülmesiyle tamamen ortadan kaldırıldı. O zamandan beri Sovyet işgal bölgesi ve Doğu Berlin halkı âdeta muazam bir ceza evinde gibi yaşamaktadırlar. Şimdiye kadar duvarı aşmak isteyen yüzlerce kişi, Alman komünist polislerinin kurşunlarına hedef olmuş, öldürülmüştür.

17 HAZİRAN İŞÇİ AYAKLANMASI

Sovyet işgal bölgesindeki komünist baskısına karşı ilk tepki, bundan 13 yıl önce, 17 Haziran 1953 tarihinde Berlin'de meydana geldi. İşçiler ayaklandılar. 24 saat zarfında bu ayaklanma tüm Sovyet işgal bölgesine sirayet etti. 16 Haziran 1953'te 80 işçi, Leipziger Caddesindeki Sovyet Bölgesi Hükümet binasına doğru yürüyüşe geçtiler. İşçilerin

ellerindeki dövizlerde şu sözler okunuyordu: «İş Normlarının Yüzde 10 Arttırılması İstismardır», «Serbest Seçim İstiyoruz», «SED Hükümeti Çekilmelidir» vs. Üç kilometrelik yol boyunca binlerce Doğu Berlin'li yürüyüşe katıldılar. İşçiler duvarlara asılı bulunan komünist propaganda pankartlarını koparıyor, yerlere atarak, çığnıyorlardı. Birazdan komünist parti ve prapaganda merkezinin bulunduğu Potsdamer Meydanı'na geldiler. Onbinlerce işçi bir ağızdan bağırıyorlardı:

— İstifa.. istifa

— Serbest seçim istiyoruz!

17 Haziran günü parola «Genel Grev» olmuştu.

İşçilerle, Sovyet tankları arasındaki ilk çatışma Leipziger Caddesinde ve Potsdamer meydanında patlak verdi. İşçiler kaldırım taşlarıyla Sovyet tanklarına hücum ediyorlar, buna karşılık kendilerine makineli tüfeklerle ateş ediliyordu. Yüzlerce işçi, hürriyet uğruna öldü. Binlercesi tevkif edildi. Aynı olay, üç yıl sonra Macaristan'da cereyan edecekti. Bütün Batı aleminin gözleri önünde, bir millet daha kaderine terk edilyordu.

HÜR SENDİKACILIK ALEMİNİN ÇALIŞMALARI

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) ve temsil ettiği hür sendikacılık alemi,

Berlin sorununu ve Alman milletinin mukadderatını, 1953'den bu yana büyük bir titizlikle izlemektedir. ICFTU kongreleri, her seferinde Birleşmiş Milletlere çağrıda bulunmuş ve Berlin sorununun barışçıl yollarla çözümlenmesine çalışılmasını istemiştir. Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu, self-determinasyon yolu ile «Alman Birliği» ni savunmaktadır ICFTU Doğu Almanya'da ve Berlin'in doğu kısmında yaşayanlara Sovyetler tarafından uygulanan rejimi dünya kamuoyu önünde defaatle takbih etmiştir. Hür sendikacılık aleminin bu çalışmalarının, bugüne kadar olumlu sonuçlar verdiğini iddia etmek kolay değildir. Berlin'de her gün yeni bir cinayet işlenmekte, baskı rejimi bütün iğrençliğiyle uygulanmaktadır. «Utanc Duvarı» hâlâ ayakta. Ne var ki, Almanya meşalesinin çözümlenmesinde, taştan yapılan duvarların yıkılması kadar, manevi duvarların da ortadan kaldırılması gereklidir.

İkinci Dünya Savaşının üzerinden 20 yıl geçmiş olmasına rağmen Almanya hâlâ tamamen parçalanmış bir ülke durumundadır. Bütün Alman halkı hürriyet içinde kendi mukadderatını bizzat tayin edemediği gün, dünya, barış ve huzura doğru büyük bir adım atması caktır.

Doğu Berlin'de 1 Mayıs «İşçi Bayramı» kutlanıyor. Batı ülkelerinde 1 Mayıs günü şenlikler, eğlenceler, komünist ve faşist ülkelerde ise askeri resmi geçit yapılır.

İşçi sağlığında düşüm noktası

Yazan : Doç. Dr.
Osman N.
KOÇTÜRK

Sosyal Sigortalar Kurumunun XX nci ve XXI nci genel kurullarında ortaya konan gerçeklerle, elimizdeki istatistikler işçi sağlığını düzenlemek ve bu suretle üretimi en üst seviyede tutarken, çalışanların sağlığını Anayasa hükümlerine uygun bir şekilde teminat altına almak için sarfedilen gayretlerin ve harcanan paraların istenilen hedefe ulaşmamızı sağlayamadığını göstermektedir.

Kurulan hastahane ve istihdam edilen hekimle, ithal edilen ilaç miktarı son yıllarda devamlı bir şekilde artarken, hekime baş vuran hasta işçi sayısı ile kaybedilen çalışma saati da artmış, böyle olmasına rağmen bu sonucu hazırlayan gerçek yapıcı sebeplerin ilgililer tarafından teşhis ve tarifi de mümkün olamamıştır. Hükümetler, işçi ve işveren kuruluşlarının ayrı ayrı açılardan ilgilenmesi gereken bu önemli gelişme, millî üretkenliği (produktivite) ters yönde etkileyen bir faktör olarak sinsi sinsi çalışmaktadır. Belirli bir hızla kalkınabilmek için plânlar hazırlanmış ve yabancıya borçlanmayı bile göze alarak önemli yatırımlara girişmiş olan Türkiye'de, insan gücünün üretime yapacağı tesirleri küçümsemek veya inkâr etmek mümkün değildir. Kaybedilen iş saati içindeki payı çok küçük olmakla beraber, kalkınmayı yavaşlattığı gerekçesi ile grevleri önleyici tedbirler almayı bile düşünmeye başlayanlar, insan gücünü ters yönde etkileyen önemli bir faktörü tanımak ve işçilerle işverenleri, daha genelleşmiş bir deyimle millî ekonomiyi bunun tesirinden kurtarmak durumunda dırlar. 1961 yılında Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı olarak çalışan hastahane sayısı 26 iken bunun 1965 yılında 33'e çıkarıldığını, ve aynı süre içinde yatak sayısının 2605 den 4682 ye yükseltildiğini memnuniyetle görüyoruz. Aynı gelişme sanatoryum, yataklı dispanser ve sağlık istasyonlarında da vaki olmuş bu suretle işçiye tahsis edilen yatak sayısı toplamı dört yıllık bir devrede 3157 den 5492 ye yükselmiştir. Yataklar çoğalınca bu yataklarda yatan hasta işçilerin ve ayakta tedavi olanların da arttığına şahit oluyoruz. Ele alınan sürede sağlık tesislerinde ve yataklı tedavide işçi sayısı 65.482 den 124.372 ye; ayakta tedavi edilenler ise 2.650.210 dan 4.021.552 ye kadar yükselmiştir. Anlaşmalı müesseselerde yataklı tedavi edilen hasta işçi sayısında 15.097 den 11.480'e bir düşüş; buna karşılık ayakta tedavi olanlarda 617.395 den 1.163.598'e kadar bir yükselme görüyoruz. (1)

Bu oluşum ana hatları ile ve kabaca ifade edilmek istenirse Sosyal Sigortalar Kurumu son dört yıl içinde iki misli fazla sayıda işçiyi yataklı veya ayakta tedavi etmiştir demek kabildir. Sosyal Sigortalar Kurumunun tedavi servislerini yönetenler için bir başarı olarak kabulü mümkün olan bu acı sonuç, başka bir açı-

dan ele alınıncaya insanı korkutacak kadar kötü bir gelişmenin çalışma hayatımızı etkilediğini gösterdiği için önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Şüphesiz insanlar belirli bir hastalığı olmadan hekime baş vurmamak veya hastahaneye gidip yatmak istemezler. Parasız olsa da ilaç yutmak veya ameliyat masasına yatıp bıçak yemek hiç kimsenin arzulamayacağı bir iştir. Yatakta veya ayakta muayene ve tedavi edilen işçi sayısı arttıkça, kaybedilen iş saati ile birlikte sarfedilen ilaç parası ve istihdam edilen hekim sayısı da arttığı için bu hizmetlerin yürütülmesi ekonomimize çeşitli yönleri ile zararlı olmuş ve bu zarar küçümsemeyecek rakamlara ulaşmıştır. Böyle olmasına rağmen XXI nci genel kurulda işçi temsilcilerinin bütün şikâyetlerinin bu konu etrafında toplanmış bulunması kifayetsizliğin devam ettiğini ve henüz herkesi memnun edecek bir düzeye ulaşamadığımızı gösteriyor. Milyonlarca liralık ilacın ithali ve bu ithalat etrafında eskiden beri ceryan eden bazı dedikodulara, bu genel kurulda yenileri eklenmiş ve işçilere verilen ilaçların kalitesizliğinden de bahsedilmiştir. Bütün bunlar ve eskiden beri bilinip söylenenler hastalanan işçiyi tedavi etmenin, o işçiyi hastalıktan koruyup işinin başında tutmaya nazaran çok daha pahalı ve çok daha verimsiz bir çalışma tarzı olduğunu göstermektedir. Böyle olmasına rağmen işçilerimiz hasta, işçilerimiz güçsüz ve işçilerimiz çaresizdir.

Başta Çalışma Bakanlığı olmak üzere, işçi ve işveren kuruluşları meseleyi kökünden çözümlenecek temel konular üzerinde birleşip, müşterek çalışmalarla girişemedikleri için ters gelişmelerin daha bir süre durdurulamayacağını biliyoruz. Böyle olmasına rağmen gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutma bakımından bazı yurt gerçeklerinin cesaretle açıklanmasında sayısız faydalar vardır. İşçiler arasında tedavi edilen veya edilemeyen hastalıkların bu kadar çok ve işçi sigortaları kurumunun önemli miktarlara ulaşan harcamalara rağmen baş edemediği bir seviyeye ulaşmış olmasında yurdumuzda yaygın olan gizli ve tek taraflı beslenmeye ilişkin açlığın büyük bir payı olduğu inkâr edilemez. Çağımızın güvenilir ilim adamları tarafından yapılan tetkik ve araştırmalar ile klâsik kitaplarda bu konuya ayrılan yer, iyi beslenmeyenlerin ve kötü beslenme şartları altında çalışmaya mecbur bırakılanların normal kalıplara göre beslenen insanlara nazaran hastalıklara daha çok tutulacaklarını hiç bir şüpheye mahal bırakmayacak şekilde göstermekte ve ispatlamaktadır. (2,3)

Aç karnına çalışmanın hastalanmaya sebep olacağı halk ve işçiler tarafından da bilinmekle beraber, bu insanların kendi güçleri veya bir araya gelerek kurdukları sendika ve federasyonlar eliyle de mevcut şartları deği-

tiemediklerini üzümlere görüyoruz. Yiyecek fiyatları ile işçi ücretleri arasındaki dengesizlik ve bu olaya karşı hükümetler ve işveren gruplarının alınması iktiza eden tedbirlerin yetersizliği çalışanların büyük bir kısmını mevcut şartları kabul ederek mukadderata boyun eğmeye ve hasta olunca hekime baş vurmaya mecbur bırakmış bulunuyor. Hastalanan işçinin sağladığı gelirin hasta iken de devam etmekte oluşu ile, bundan işçiye nazaran daha çok zarar gören hükümetler ve işveren kuruluşlarının umursamazlığı kötü koşulların devamında etkili olmaktadır. Kötü beslenmenin hazırladığı zemin üzerinde gelişen her çeşit hastalığı, ekserisi ithal malı ve süslü kutularda paketlenmiş ilaçlarla tedaviye yeltenmek, dış ülkelere akan döviz miktarını ve sağlık davamızın çözülmesi bakımından sosyalizasyon bölgelerinde çalıştırma durumunda olduğumuz pahalı hekimlere ödenen ücreti hızla artırırken, işveren ve hükümetler hem millî prodüktivite ve hem de maddelerin maliyeti bakımından onarılması mümkün olan zararlar görmektedirler. Böyle olmasına rağmen bazı çevreler işin bu tarafı ile ilgilenmekten çok, gerçekleri görerek tedbirler alacak yerde, bunları dile getirme eğilimi gösterenleri karşılığın almak ve onları susturmaya çalışmaktan hoşlanmaktadır. Bu çevreler işçinin, halkımızın büyük bir çoğunluğu gibi aç olduğunu ve aç karnına çalıştığını kabul etmemektedirler.

İngiltere, Kanada, Birleşik Amerika ve Batı Almanya gibi ileri toplumlarla bir çok geri kalmış toplumun İkinci Dünya Savaşını takip eden süre içinde çözümledikleri «İşçinin Beslenmesi» konusu henüz Türkiye'de işçi, işveren kuruluşları ve hükümetler tarafından ele alınamamış ve hatta önemli olduğu hakkında bir fikir birliğine varılamamış askıda bir konudur. (4)

Türkiye'den Almanya'ya giden işçilerin rutin muayenelere tabi tutan Alman makamları ve Türk hekimleri, hiç bir intan ve hastalığa bağlı olmadığı halde kan protein seviyeleri düşük ve sedimantasyonları yüksek çıkan vatandaşlarımızı, yaşadıkları çetin şartlara terk edip köylerine geri göndermektedirler. (5) Yalnız ekmek ve tahılla beslenen bu insanların kendilerini hastalıklara karşı koruyacak direnci yok olmuş, uzviyetin bütün koruyucu kaynakları kötü beslenmenin yıllarca devam eden etkileri ile harab hale gelmiştir.

Benzer muayeneler yurt içindeki işyerlerinde tekrarlanacak olursa aldıkları ücretle kendilerini ve çocuklarını beslemeyeceği aşikâr olan işçilerin ve işçi ailesi bireylerinin aynı şartlar altında oldukları görülecektir. Hal böyle iken bizim ayakta ve yatakta tedavi edilenlere ait istatistikler neşretmek, bunların sayısı kabardıkça başarı evhamı içinde öğünmekle, zaman kaybettiğimizi artık anlamamız lâzım. Bir süre önce basında yanlış yansıtılan bir olay yapıcı sebepleri ile anlaşıldıktan sonra işçilerin ve işçi ailelerinin ne suretle beslendiklerini daha iyi anlamış bulunuyoruz. (6)

Bir üvey evlat muamelesi gördüğ için iskemleye bağlanıp ekmek kemirmeye terkedildiği zannedilen küçük Kemalettin, fakir işçi evinin şartlarından kurtulup Darülaceze'nin yemeklerine kavuştuktan sonra benzine kan gelmiş ve yıllardır yürüyemeyen çocuk ayağa kalkıp yürümeye başlamıştır. Karı koca çalışma zorunluğu içinde bulundukları için yavrularını iskemleye bağlayıp işe giden tek aile küçük Kemalettin'in has annesi ile

üvey babasından ibaret değildir. İşçi ücreti seviyesinde kaldığı sürece iki kişi çalışsa da beş nüfuslu bir aile çocuklarına yalnız ekmek verebiliyor. Has olsun, üvey olsun işçilerin çoğunun çocukları ekmekle beslenmekte, işçiler ekmekle çalışmaktadır. Kemalettin'in dişleri bundan dökmüş babasının yüz hatları bundan çökmüştür.

Bunları inkâr etmekten vazgeçelim artık. Çünkü bu inkâr yalnız işçi için değil işverenler ve hükümetler için, kısacası toplum için zararlı oluyor. Yüz milyon insanı rahatça doyuracak ve hastalanmadan çalışması için lüzumlu bütün besin maddelerini bol bol üretmemize elverişli topraklar üzerinde yaşıyoruz.

Yiyecek fiyatları ile işçi ücretleri arasındaki uçurumu işçi ücretlerini artırarak kapatamıyorsa, prodüktiviteyi yükselterek yiyecek fiyatlarını düşürmeye çalışalım. Üreticiyi geriye itip, tüketici grupların ensesinde boza pişiren aracıyı, işverenler aradan çıkarabilirler. İşçilerin daha iyi ve daha ucuz beslenmeleri için şirketler, kooperatifler ve hatta döner sermayeli çiftlikler kurabiliriz. İşyerlerindeki beslenme şartlarını düzenleyecek kadar sezi sahibi işverenler yiyecek için sarfettiklerinin on mislinin kazanç olarak kasalarına girdiğini hayretle görecektir. Polis tedbirleri ve pahalı araçlar ile önleyemediğimiz grev ve lokavtları işçinin beslenme şartlarını kolaylaştırmak ve düzene sokmakla en yeterli şekilde önleyebiliriz. Genel kurullardaki tartışmalar, ilaç dedikoduları, ardı arkası alınmayan hastahane yatırımları, hekim aylıkları bu yoldan tsarruf edilebilir.

Türk işçisi kanaatkâr ve yurtsever bir insan olduğu için karnı doyduktan sonra gerisini aramayacak kadar kadirşinastır. Fakat hastalanmak ya da hastalanmamak elinde olmadığı için yatağa düşüyor.

Çalışma Bakanlığı İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulacak bir ünite konuyu bilimsel açıdan ve hükümet adına, İşverenler Konfederasyonunda bir grup işveren ve Türk - İş bünyesinde bir araştırma ekibi işçiler hesabına ele alıp incelemeye başlarsa en kısa zamanda aynı noktada birleşecek ve işçinin beslenmesi konusunu hemen ele alacaklardır.

Bu konu ele alınıp uygulamaya intikal edince o tarihte yayınlanacak Sosyal Sigortalar Kurumu istatistiklerinde, yatakta ve ayakta tedavi olan işçi sayısının hızla düştüğünü, hastahanelerin başka hizmetlere tahsis edildiğini ve hekimle yatak sayısının azaldığını göreceğiz.

Yabana ödediğimiz milyonlarca liralık ilaç dövizini bu sayede yurdumuzda kalacak ve işçiler hasta yatağında veya hekim kapısında kaybettikleri zamanı iş başında geçirecekleri için Türkiye kalkınacaktır.

Gerçekleri görelim ve söyleyenlere kızmayalım.

- (1) — Sosyal Sigortalar Kurumu 1965 Yıllığı, S. S. K. Genel Müdürlüğü, 1965
- (2) — Brock, J. F., Recent Advances in Human Nutrition, Londra, 1961
- (3) — Davidson, Sir Stanley, Human Nutrition and Dietetics, Londra, 1961
- (4) — Koçtürk, Osman N., İşçinin Beslenmesi ve Millî Prodüktivite, Ankara, 1966
- (5) — Öger, Orhan, (Doç. Dr.) Şahsi Konuşmalar, Ankara 1966
- (6) — Akşam Gazetesi; 3 Temmuz 1966

Uluslararası Ulaştırma Federasyonu demiryolu konferansı yapıldı

Uluslararası Ulaştırma Federasyonu (ITF) Demiryolu İşçileri Konferansı 22 ayrı ülkenin demiryolu işçilerini temsilen 108 delegenin iştirakiyle Roma'da yapılmıştır.

Ülkemizi temsilen, DYF - İş Federasyonundan Ahmet Çatakçın, Adnan Başaran ve Ömer Sönmez ile Türk - İş'ten Kutay Aksel'in iştirak ettiği bu konferansta hür ülkelerdeki demiryolu işçilerinin sendikal hakları, teşkilatlanma problemleri ve ücret durumları görüşülmüş, Uluslararası Çalışma Teşkilatına sunulmak üzere bir rapor hazırlanmıştır.

Konferans, ITF Genel Sekreteri H. Imhof'un açılış konuşması ile çalışmalarına başlamıştır. Imhof konuşmasında, demiryolu sektörünün, başta karayolları olmak üzere diğer ulaşım sektörlerinin ağır rekabeti karşısında, son beş yıl içinde her ülkede gerilemiş olduğunu ileri sürmüş, bu rekabetin karşılanabilmesi için demiryollarında teknolojik gelişmelere yer verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Bu konuşmadan sonra, ITF tarafından konferansa sunulan raporların görüşülmesine geçilmiş. Üye ülkelerdeki demiryolu işçilerinin sendikal hakları konusuna son iki yıl içinde meydana ge-

len gelişmeleri kapsayan birinci raporda, Türk demiryolları işçilerine yer verilmemiş olması üzerine DYF - İş delegasyonu söz almıştır. Konuşmasına «... raporu tetkikten sonra dünyadaki hür ülkeler arasında en iyi sendikal haklara sahip olan Türkiye'deki gelişmelerden bahsedilmeyişini üzüntü ile karşıladık...» diyerek başlayan delegasyon sözcüsü, «sendikacılık bakımından ileri sayılan İsveç'te demiryolu işçilerinin grev hakkına ancak 1966 yılı Ocak ayında sahip olduklarını oysa Türk Demiryolu işçilerinin 1963 yılı Temmuz ayından itibaren grev hürriyetini elde ettiklerini» belirtmiştir.

DYF - İş sözcüsü ayrıca Türkiye'de diğer kamu sektörleri ile birlikte demiryolu işçilerinin de idareye iştirak ettiklerini her türlü müdahaleden uzak olarak, teşkilatlanma, toplu pazarlık ve grev haklarına sahip olduklarını etraflıca açıklamıştır.

Delegasyon sözcüsünün sözlerini, «... ancak bizler Türk Demiryolu işçilerinin bu haklara sahip olmasını yeterli görmemekteyiz. Amacımız, hür dünyadaki bütün demiryolu işçilerinin de aynı haklara, en kısa zamanda sahip olmasıdır. Bu amacımıza ulaşmak için ITF çerçevesinde Türkiye Demiryolu İşçi

Sendikaları Federasyonuna düşen her görevi yerine getirmeye hazırız...» diyerek bitirmesi büyük bir tezahürata sebep olmuştur.

Konferans bundan sonra Demiryolu işçilerinin ücret durumlarını çeşitli ülkelerdeki uygulamayı dikkate alarak görüşmüş, Kasım ayı içinde Cenevre'de toplanacak olan ILO Ulaştırma Komitesi toplantısına götürülecek konular hakkında delegelerden teklifte bulunmaları istenilmiştir. Türk delegasyonu yaptığı bir teklif ile, Demiryolu işçilerinin asgari ücretlerinin, insanca yaşamağa ve aileleri için temel hayati ihtiyaçları karşılamaya yeterli olmasını; ücret kademe-leri arasındaki farkların adil ve mantıklı ölçülere göre ayarlanması; kıdem müessesesinin, bilhassa demiryolu işkolunda, ücret tesbitinde önemli bir faktör olarak gözönüne alınmasını istemiştir. İki gün süren müzakereler sırasında delegasyon sözcüsü, görüşleri açıklamış ve teklifi savunmuştur.

Konferans Türk delegasyonunun verdiği teklifi aynen kabul ederek, bu üç konunun ILO'ya bir raporla iletilmesini kararlaştırmıştır.

Memleketimizin de üyesi bulunduğu ILO Ulaştırma Komitesi, bu üç konu üzerindeki görüşmelerini Kasım ayında yapacaktır.

YOL - İŞ ANLAŞTI — 35 bin karayolu işçisinin hak ve menfaatlerini teminat altına alan toplu sözleşme geçen ay içinde imzalandı. Yeni sözleşme ile karayolu işçilerinin ücretleri, yemek paraları arttırılıyor. İşçilere ayrıca çocuk zammı da ödenecek. Sözleşmenin en önemli özelliklerinden biri de, işçilerin yolluk ve seyyar görev tazminatlarını sağlam esaslara bağlaması. Resimde Yol - İş Federasyonu Başkanı Mısırhoğlu Karayolları Genel Müdürüne «grev gömleği» giydirirken.

Haberler

Karayolları işçileri son dakikada anlaştılar

Türkiye Bayındırlık ve Karayolları İşçi Sendikaları Federasyonu (YOL - İŞ) ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında yapılmakta olan toplu sözleşme görüşmelerinde patlak veren uyuşmazlık son dakikada halledilmiş, grev kararı kaldırılmıştır. Yol - İş Federasyonu 11 Temmuz pazartesi günü saat 13.00 ten itibaren yurdumuzun her yerinde greve gidecekken, taraflar, üzerinde ihtilafı oldukları konularda anlaşmışlar ve iki yıl süreli bir toplu sözleşme yapmışlardır. Yeni toplu

sözleşme 35 bin karayolu işçisinin hak ve menfaatlerini teminat altına almaktadır.

İŞÇİ ÜCRETLERİ ARTTIRILDI

Yol - İş Federasyonu ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında imzalanan 2 yıl süreli yeni toplu sözleşmeye göre karayolu işçilerinin ücretleri arttırılmıştır. Buna göre karayolu işçilerinin ücretlerine 1.3.1966 tarihinden 1.3.1967 ye kadar seyyanen iki lira; 1.3.1967 den 1.3.1968 tarihine kadar ayrıca

seyyanen iki lira zam yapılmıştır. Yeni sözleşme «... pozisyonu takdirine bağlı olan işlerde çalışanlarla, gündelikleri dondurulmuş olan işçilere de aynı oranda zam yapılmasını» öngörmektedir.

ÇOCUK ZAMMI AYDA ON LİRA

Yeni sözleşme «karayolu işçilerine 4598 sayılı Kanunda belirtilen esaslara kıyasen, her çocuk için ayda 10 lira çocuk zammının gündeliğinden ayrı olarak ödenmesini» öngörmektedir. Devlet memurlarına ödenen çocuk zammı miktarında kanunlarda herhangi bir değişiklik yapıldığı takdirde, işçilere ödenen çocuk zammı da bu değişikliğe paralel olarak arttırılacaktır.

İKİNCİ YILDA DÖRT LİRA YEMEK PARASI

Yeni sözleşmeye göre karayolu işçilerine, bilfiil çalışılan günlere münhasır olmak kaydıyla, 1.3.1966 dan 1.3.1967'ye kadar gündeliklerinden aynı olarak günde 3 lira; 1.3.1967 tarihinden 1.3.1968 tarihine kadar, aynı esaslar dairesinde günde 4 lira yemek bedeli ödenecektir.

AĞIR KAMYON ZAMMI DA ÖDENİYOR

Karayolu işçileri yeni sözleşmeyle ağır kamyon zammı alacaklardır. Tam yüklü ağırlığı 13 ton ve daha fazla olan kamyonları kullanan şoförlere, vasıta şoförün idaresine verildiği günden itibaren, vasıta yedinde bulunduğu sürece, gündeliklerine ilâveten günde 4 lira zam verilecektir.

Büyük traktör, turnapul, turna traktör, ekskavatör, treyler, konkasör, distribütör, roley tank, grayder ve yükleyici operatörlerine yevmiyelerine ilâveten günde 1 lira ayrıca zam verilecektir.

YOLLUK VE SEYYAR GÖREV TAZMİNATI

Yol - İş'in Karayolları Genel Müdürlüğü ile yaptığı toplu sözleşmede «yolluklar ve seyyar görev tazminatları» da düzenlenmiştir. Anlaşmada, karayolu işçilerine ödenecek harcırahlarla ilgili hükümler şu şekilde düzenlenmiştir :

«... Harcırah, 6245 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde de tarifini bulduğu veçhile; yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafını ihtiva eder. İlgili, (işçi) bu kanun hükümlerine göre bunlardan birine, bir kaçına veya tamamına hak kazanabilir.»

«Görev sınırı dışında başka bir yere nakledilenlerin o mahaldeki görevleri 30 günden (30 gün dahil) az olduğu takdirde, bunların transferleri yapılmaz ve geçici görevli olarak vazifelendirilirler ve kendilerine, sözü edilen kanun hükümleri uyarınca geçici görev harcırahı verilir.»

«Başka bir mahalle daimi olarak nakledilen ve mahallen temini mümkün olmayan işçilere ve ailesi efradına 6245 sayılı Kanun hükümlerine göre daimi görev harcırahı ve yol masrafı ödenir. Mahallen temini mümkün olan işçilere memuriyet harcırahı ödenmez. Belediye sınırı dışında,

belli bir görev sınırı içinde seyyar olarak hizmet gören işçilere yürürlükteki Harcırah Kanununun 49 uncu maddesi esasları uyarınca tazminat ödenir.»

Sözleşme «mevsimlik veya muayyen ve muvakkat müddetli işçiler» in durumunu da düzenlemekte, bu işçilerin çalışma şartlarını, hak ve menfaatlerini sağlamak esaslarına bağlamaktadır.

TARIM-İŞ DİYARBAKIR'DA SÖZLEŞME YAPTI

Türkiye Tarım ve Tarım Sanayii İşçileri Sendikası (Tarım - İş) Diyarbakır Bölge Ziraî Mücadele Reisliği ve Bölge Ziraî Mücadele Enstitüsü ile, işyeri seviyesinde, bir toplu sözleşme yapmıştır. 1 Temmuz 1966 günü yürürlüğe giren sözleşmeyle, tarım işçilerinin ücretlerine 2'ser lira seyyanen zam sağlanmıştır. İşçiler ayrıca bir çok yeni sosyal haklar da elde etmişlerdir.

LASTİK-İŞ'İN TOPLU SÖZLEŞMESİ

Türkiye Lastik - Kauçuk ve Plâstik Sanayii İşçileri Sendikası, bünyesinde 26 işvereni toplayan Türkiye Kauçuk Mamulleri Lâstik ve Plâstik Sanayii İşverenleri Sendikası ile 2 yıl süreli bir toplu sözleşme yapmıştır. Sözleşmenin 1 Şubat 1966 tarihinden itibaren yürürlüğe girmesi kabul edilmiştir. İmzalanen yeni toplu sözleşmeyle 26 işyerinde çalışan Lâstik - İş üyesi 1500 işçiye sağlanan hak ve menfaatler şunlardır :

— İşçilerin 1 Şubat 1966 tarihinde almakta oldukları günlük yevmiyelerine seyyanen 350 kuruş zam yapılmıştır.

— Her yıl işçilere 10 yevmiye-leri tutarı ikramiye verilecektir.

— Her işgünü için 275 kuruş yemek parası sağlanmıştır.

— Ölüm, doğum ve evlenmelerde ücretli izinler 2 günden 3 güne çıkarılmış, nakdi yardımlar 150 liradan 400 liraya çıkarılmıştır.

— İşyerlerinde çalışan Lâstik - İş üyelerinin yüzde 15'inin her yıl 7 gün müddetle tertip edilecek seminerlere katılmaları için ücretli izin temin edilmiştir.

— Gece vardiyalarında çalışan işçilere saat başına munzam olarak 25 kuruş ilâve zam sağlanmıştır.

— Toplu iş sözleşmesinin imzası tarihinden geriye doğru (birinci dönem toplu iş sözleşmesinin sona eriş) tarihine kadar 5 aylık ücret artışı farkları ile nakdi ödenecek sosyal yardım farklarının tutarlarının defaten ödenmesi temin edilmiştir.

— İşçilere her iş günü için 250 gram süt veya yoğurt verilecektir.

— İş Kanunu'nun 13 üncü maddesindeki ihbar önelleri yüzde 100 arttırılmış, kıdem tazminatı 3 yıldan 1 yıla indirilerek, 1 yıl müddetle çalışan işçilerin de kıdem tazminatı alabilmeleri sağlanmıştır.

TEKSİFİN TOPLU SÖZLEŞME ÇALIŞMALARI

Türkiye Tekstil, Örme ve Giyim Sanayii İşçileri Sendikası (TEKSİF) ile Sümerbank Genel Müdürlüğü arasında 6 Haziran 1966 tarihinde başlayan ve kapsamına 28 bin 95 teksif üyesini alan toplu sözleşme görüşmeleri, geçer ay içinde, tarafların bazı maddeler üzerinde anlaşamamaları sebebiyle kesilmiş, uyuşmazlıkla sonuçlanmıştır.

Bir aydır yapılmakta olan görüşmelerde, taraflar 100 den fazla maddeyi karara bağlamışlarsa da, özellikle ücretlerle ilgili maddeler uyuşmazlığın temel sebebini teşkil

TEKSİF SÖZLEŞMESİ — Türkiye Tekstil, Örmeye ve Giyim Sanayii İşçileri Sendikası (TEKSİF) ile Sümerbank Genel Müdürlüğü arasındaki toplu sözleşme görüşmelerine devam olunmaktadır. Sendika birinci yıl için saat ücretlerine seyyanen 40. ikinci yıl için 30 kuruş istemektedir. Resimde TEKSİF Toplu Sözleşme ekibi bir çalışma sırasında.

etmiştir. İşçiye verilen ilâve makina üretiminin ne kadarının işçi ücretlerine ekleneceği, prim esasları, zammın akort tarifelerine intikal şekli, üzerinde anlaşmaya varılamayan konular arasındadır. Teksif 2 yıl süreli sözleşmede saat ücretlerine seyyanen 70 kuruş zam yapılmasını istemektedir. Birinci yıl saat ücretlerine seyyanen 40 kuruş, ikinci yıl için ise 30 kuruş istenmekte, buna karşılık Sümerbank Genel Müdürlüğü seyyanen 10 kuruş zam yapabileceğini belirtmektedir. Tarafların teklifleri arasındaki önemli fark uyumsuzluğa sebebiyet vermiştir.

Öte yandan, TEKSİF ile Güney Sanayii ve Ticaret İşletmeleri Anonim Şirketi, Özbucak Ticaret ve Sanayi İşletmeleri Anonim Şirketi, Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri Türk Anonim Şirketi, Paktaş Pamuk Ticaret ve Sanayii Anonim Şirketi adına Türkiye Tekstil Sanayii İşverenleri Sendikası arasındaki toplu sözleşme görüşmelerine TEKSİF Genel Merkezinde devam olunmaktadır.

Yapılacak sözleşmeyle Adana'daki bu dört şirkette çalışan 7000 işçinin hak ve menfaatlerinin teminat altına alınacağı bildirilmiştir.

TEKSİF, geçen ay içinde Gaziantep'te 7 işyerinde toplu sözleşme imzalamıştır.

YAPI-İŞ KEBAN'DA SÖZLEŞMEYE OTURDU

Türkiye Yapımcılık Genel Hizmetleri Sanayii İşçileri Sendikası (YAPI - İŞ) Keban Baraj inşaatında çalışan işçiler adına «Keban Project Contractors Şirketi» ile toplu sözleşme görüşmelerine 5 Ağustos günü başlayacaktır. Toplu sözleşme görüşmeleri Ankara'da yapılacaktır.

MADEN FEDERASYONU'NUN TOPLU SÖZLEŞME ÇALIŞMALARI

Türkiye Maden İşçileri Sendikaları Federasyonu ile Özel Sektör Linyit İşverenleri Sendikası arasında Bolu, Gediz, Balıkesir, Çan, Çorum, Erzurum mevkiilerindeki 31 işyerinde çalışan 8 bin işçiyi kapsamına alan toplu sözleşme görüşmeleri, ücretlerle sosyal haklar konularında anlaşmaya varılamadığından Uzlaştırma Kuruluna intikal etmiştir. Uyuşmaz-

lık toplantısına Federasyon adına Mustafa Orho katılacaktır.

Öte yandan, Doğu Anadolu Bölgesi Maden İşçileri Sendikası ile Van Maden İşletmeleri Anonim Şirketi arasında işyeri esasına göre yapılmakta olan toplu pazarlık görüşmeleri, işverenin haksız davranışlarıyla bu bölgede çalışma barışını tehdit eder bir şekle girmiştir. Bu durum karşısında sermayesinin yüzde 20 sine Eti. bank'ın ortak olduğu bu işyerinde 15 Ağustos 1966 pazartesi günü greve gidilmesi kararlaştırılmıştır.

Maden Federasyonu'nun, Kayseri Pınarbaşı krom işletmeleri ile Yahvalı'da iki işyeri için yapmakta olduğu toplu sözleşme görüşmelerine devam olunmaktadır.

DYF-İŞ İLE D.D.Y. SÖZLEŞMESİ

Türkiye Demiryolları İşçi Sendikaları Federasyonu ile Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü arasında ikinci dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerine 1 Ağustos günü başlanacaktır.

DYF - İş Federasyonu İcra Kurulu ile Ankara, İstanbul, Eskişehir, Adana sendikaları başkanlarından kurulu toplu sözleşme komitesi, çalışmalarını tamamlamak üzeredir. Birinci dönem toplu iş sözleşmesinin uygulamada aksayan hükümleri gözden geçirilmiş, yeni istekler belirlenmiştir.

Öte yandan 5434 sayılı kanuna tabi ateşçi, makinist ve diğer işçilerin en tabii hakları olan sendika üyeliğine karşı çıkan ve bu suretle 18 bin işçinin toplu sözleşme imkânlarından yararlanmasına mani olmağa çalışan Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü ile DYF - İş Federasyonu arasındaki uyuşmazlık da Federasyon lehine sonuçlanmıştır. Bu suretle DYF - İş'in Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü ile yapacağı yeni sözleşme 48 - 50 bin işçiyi kapsamına alacaktır.

Yeni toplu sözleşme hakkında, Demiryolları İşçi Sendikaları Fe-

derasyonu Başkanı Şerafettin Akova şunları söylemiştir :

«... Federasyonumuz ikinci dönem toplu sözleşme çalışmalarını tamamlamış bulunmaktadır. Görüşme günleri D.D.Y. Genel Müdürlüğü ile 1 Ağustos tarihinde yapılacak toplantıda tesbit edilecektir. Federasyonun parolası şudur : Adil iş şartları ve iyi niyet...»

HARB-İŞ FEDERASYONU M. S. B. İLE SÖZLEŞME İMZALADI

Harb - İş Federasyonu'na bağlı sendikalarla Milli Savunma Bakanlığı arasındaki toplu sözleşme görüşmeleri sonuçlanmış ve taraflar arasında toplu iş sözleşmesi imzalanmıştır. İki yıl süreli sözleşme 17 bin işçiyi kapsamına almaktadır. Yeni sözleşmeyle işçilere sağlanan hak ve menfaatler şunlardır:

— Saat ücretleri 1 Mayıs 1966 tarihinden itibaren geçerli olarak 30 kuruş arttırılmıştır.

— Yemek primine 5 kuruş. 1 Mart 1967'den itibaren uygulanmak üzere de 25 kuruş zam elde edilmiştir.

— Parçabaşı çalışan işçilerin ücretleri de iki yıl için 55 kuruş arttırılmıştır.

— Çırak Okulu ve Sanat Enstitüsü'nü bitiren işçilere yeni haklar sağlanmıştır.

Öte yandan, Harb - İş Federasyonu, 36 No. lu işkolunda bulunan tüm işverenlerle bir süre önce başladığı işkolu sözleşmesini sonuçlandırmak üzere hazırlıklarını tamamlamıştır.

TEZ-BÜRO-İŞ SÜMERBANK İLE SÖZLEŞME İMZALADI

Türkiye Tezgâhtarlar ve Büro İşçileri Sendikası ile Sümerbank Alım ve Satım Müessesesi arasında devam eden toplu sözleşme görüşmeleri tamamlanmış ve 24 Temmuz günü imzalanmıştır. Yeni sözleşme çalışma saatleri konusunu kesinlikle halletmektedir. 1 Ağustos 1966 gününden itibaren günde 8 saat çalışacak olan Sümerbank Alım ve Satım Müessesesi işçileri, işyerinin açılış saatinden 15 dakika evvel işbaşı yapacaklar, kapanışta da 15 dakika sonra işi terkedeceklerdir.

Yeni sözleşmeyle Tez - Büro - İş üyelerine şu hak ve menfaatleri sağlamıştır :

— Tezgâhtarlara yüzde 7, reyon amirlerine yüzde 9 mal sorumluluğu tazminatı

— Tezgâhtarlara, reyon amir

lerine, paketçilere ve hesap tutucularına iki yılda iki adet yün kumaştan ceket, iki gömlek, iki kravat verilecektir.

— Müstahdemlere, hamallara, paket taşıyıcılara her sene 1046 kalite kumaştan, iki yılda bir de 1145 kalite kumaştan elbise, üç senede bir paltoluk kumaş, iki gömlek, iki kravat, iki çift ayakkabı, iki çift çorap verilecektir.

— Yıllık izinlerde ; hizmeti 1 yıldan 5 yıla kadar olanlar için 3; beş yıldan 15 yıla kadar olanlar için 4; 15 yıldan daha uzun hizmeti olanlar için 5 gün artış sağlanmıştır.

— Ortalama yemek ücreti 350 kuruş olarak tesbit edilmiştir.

— Fazla mesailer yüzde 50 zamlı ödenecektir.

— Sosyal izinlerde artış sağlanmış, bir ilden diğer bir il'e muvakkat görevle giden işçilere almış olduğu ücretin yüzde 50 fazlası ile ödeneceği, ayrıca yevmiyesinin de tahakkuk ettirileceği kararlaştırılmıştır.

— Ücretlerde birinci yıl için 2 lira, ikinci yıl için 1 lira, ayrıca her çalışma yılı için 20 kuruş zam sağlanmıştır.

HARB - İŞ Federasyonu'na bağlı sendikalarla Millî Savunma Bakanlığı arasındaki toplu sözleşme görüşmeleri sonuçlanmıştır. İki yıl süreli sözleşme 17 bin işçinin hak ve menfaatlerini teminat altına almaktadır. Resimde Harb - İş yöneticileri ile Millî Savunma Bakanlığı yetkilileri imza töreninde bir arada.

BASIN-İŞ'İN TOPLU SÖZLEŞMELERİ

Türkiye Gazeteciler ve Basın Sanayii İşçileri Sendikası (BASIN - İŞ) ikinci dönem toplu iş sözleşmesi çalışmalarının sonuna yaklaşmış bulunmaktadır. Haziran ayı içinde başta İşverenler Sendikası olmak üzere, çeşitli işyerleri ile 1055 işçiyi kapsayan toplu iş sözleşmeleri imzalayan BASIN İŞ, şimdi Ankara, Adana ve Kastamonu'da son görüşmeleri yapmaktadır.

Ankara'da Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Karayolları Genel Müdürlüğü basımevleri ile toplu iş sözleşmelerine başlanmıştır. Ankara ve İstanbul basımevlerinde 203 basın işçisini ilgilendiren ve Güneş Matbaacılık T.A.Ş. ile sürdürülen görüşme, halâ bir sonuca bağlanamamıştır. Sendika, geçen yıl 694 bin lira zarar ettiğini ileri süren Şirket'ten doyurucu bir ücret artışı sağlamak için çaba göstermektedir.

Maden Tetkik Arama Enstitüsü Direktörlüğü ile ücret artışı konusu tartışılmaya başlanılmıştır. Bu işyeri ile yapılan görüşmelerde karara bağlanan maddeler arasında, yıllık ücretli izinlerin 28 işgününe yükseltilmesi, işçi eş ve çocuklarına Sigorta'nın vermediği yüzde 20 ilâç parasının İşveren ta-

rafından ödenmesi, kıdem tazminatının en az 21 güne yükseltilmesi gibi hususlar yer almaktadır.

TÜRKİYE Gazeteciler ve Basın Sanayii İşçileri Sendikası (BASIN İŞ) ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasındaki toplu iş sözleşmesi görüşmeleri, sona ermiş, taraflar anlaşamadıkları için uyuşmazlık tutanağı tutulmuştur.

BASIN İŞ'in, Ankara'da sürdürmekte olduğu toplu iş sözleşmesi görüşmeleri 402 basın işçisini ilgilendirmektedir.

Adana'da ise, Birlik Gazete ve Basımevi, Yeni Adana Gazetesi ile toplu iş sözleşmesi görüşmeleri sürdürülmekte, Kemal Basımevi ve Yeni Adana Basımevi ile ikinci dönem sözleşmelere hazırlanılmaktadır.

Kastamonu'da, Doğrusöz Gazetesi ile başhyan ve Basın - İş Bölge Temsilcisi Siyami Önel'in başka bir ile atanması ile yarıda

Ghatak yurdumuza geldi

Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) İşçi İlişkileri Bürosu yetkililerinden A. C. Ghatak geçen ay içinde yurdumuza gelerek, Türk - İş İcra Kurulu ve diğer bazı işçi liderleri ile görüşmelerde bulunmuştur.

Türk Sendikacılık Hareketi ile Uluslararası Çalışma Teşkilatı arasındaki ilişkileri geliştirmek ve kuvvetlendirmek amacıyla temaslarda bulunmak üzere 3 Temmuz günü yurdumuza gelen Mr. Ghatak, İstanbul'da Harb - İş Sendikası Genel Sekreteri Hüseyin Kurma, Deri - İş Sendikası Başkanı Mustafa Şahin, Tümtis Sendikası Başkanı Mehmet İnhanlı ve Su - İş Başkanı Nihat Kaya ile görüşmüş, Beykoz Kundura Sanayii İşçileri Sendikası'nın düzenlediği mahalli seminerde «ILO, Hedefleri, Prensipleri ve Çalışmaları» hakkında bir ders vermiştir.

İstanbul'dan 7 Temmuz günü ayrılarak Ankara'ya gelen Mr. Ghatak, şehrimizde Türk - İş İcra Kurulu üyeleri ile görüşmüştür. 8 Temmuz günü Türk - İş Sendikacılık Kolejini ziyaret eden misafir, burada «Uluslararası Çalışma Teşkilatı» konusunda bir konferans vermiş, aynı gün Maden Federasyonu Başkanı Kemal Özer ile görüşmüştür.

Mr. A. C. Ghatak 9 Temmuz günü Tel Aviv'e müteveccihen yurdumuzdan ayrılmadan önce İstanbul ve Ankara'daki temalarını ile ilgili olarak şöyle demiştir :

«... Türk işçi liderleri ile karşılıklı olarak konuşabilme imkânını bulduğum için son derece memnunum. Konuşmalarımız daha ziyade Uluslararası Çalışma Teşkilatı, bu teşkilâtın prensipleri, hedefleri ve çalışmalarıyla ilgiliydi. Özellikle Uluslararası Çalışma Teşkilatının işçi eğitimi konusundaki faaliyetleri üzerinde durduk. Türkiye'de işçi - işveren ilişkileri ve taraflar arasında iyi münasebetler kurabilme konusunu da görüştük. Türk işçi liderlerine, Uluslararası Çalışma Teşkilatı İstanbul Bürosunun ve Genel Merkezinin emirlerine âmade olduğunu söyledim.»

kalın görüşmeler, Atıf Bayburt'un BASIN İŞ Kastamonu Temsilciliği'ne atanması ile yeniden başlamıştır.

Öte yandan BASIN İŞ, Türkiye'de basın işkolunda ilk olarak bir ilçede toplu iş sözleşmesi imzalamıştır. 10 Temmuz Pazar günü Karadeniz Ereğli'sinde imzalanan toplu iş sözleşmesi ile Şirin Ereğli Gazete ve Basımevinde çalışan 33 işçi çeşitli sosyal haklar yanında, net yüzde 20 ücret artışı almışlardır. Bu sözleşme bir yıl sürelidir.

ANKARA OLEYİS SENDİKASININ TOPLU SÖZLEŞME ÇALIŞMALARI

Ankara Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikası'nın toplu sözleşme çalışmaları aralıksız devam etmektedir. Oleyis Sendikası, bu işkolunun dağılık ve küçük üniteler halinde olmasına rağmen, son 8 aylık süreçte 26 işyerini kapsayan 17 toplu iş sözleşmesi yapmıştır. Şu ana kadar Oleyis'in sözleşme yaptığı işyerleri şunlardır :

Park Sineması, Ankara Sineması, Sus Sineması, Hacı Bey Kebap Salonu, Yumak Lokantası, Piknik Lokantası, Kitkat Bar, Atatürk Orman Çiftliği Hayvanat Bahçesi, Orman Parkları ve Mutfak Kısmı, Yüksek Öğrenim Yurtları, Türkiye Jokey Kulübü Ankara Hipodromu, Ziraat Bankası Lokantaları, Kıyım İşkembecisi, 19 Mayıs Stadyumu, Kız Öğrenim Yurdu, Elbistan Restoran, Deniz Palas, Zümürüt Palas.

Oleyis yaptığı sözleşmelerle işçi ücretlerine ayda 50 - 250 lira arasında zam, ihbar sürelerinde 4 haftalık artış, kıdem tazminatında 15 günlük artış sağlamış, ayrıca sosyal yardımlar elde etmiştir. Oleyis sözleşmelerinde ölüm yardımı 500 lira, doğum yardımı 100 lira evlenme yardımı 300 lira olarak tesbit edilmiştir. İşçilere sel ve diğer tabii afetlerden zarar görmeleri halinde 400 lira ödenecektir.

Belçika ile Sosyal Güvenlik Anlaşması imzalandı

Belçika'da bulunan Türk işçilerine yeni sosyal haklar kazandıracak olan «Sosyal Güvenlik» anlaşması Temmuz ayı başında Belçika'da imzalanmıştır.

Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Dairesinin bildirdiğine göre, geçen Eylül ayında Brüksel'de, Mart ayında da Ankara'da yapılan müzakereler olumlu bir şekilde sonuçlanmıştır. Sözleşmeyi Belçika adına Sosyal Güvenlik İşleri Bakanı M.P. de Paepe, Türkiye adına da Brüksel Büyükelçimiz Fuat Bayramoğlu imzalamıştır.

Sözleşme, tasdik belgelerinin teati edilmesinden sonra yürürlüğe girecektir. Böylece, her iki ülkede bulunan sosyal güvenlik ile ilgili

li mevzuattan, iki ülke işçileri de yararlanacaktır.

Belçika'da halen, 8 bin aşkın Türk işçisi çalışmaktadır. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle işçilerimizin ve ailelerinin sosyal hakları güvenlik altına girecektir.

Anlaşma, işçilerin ve ailelerinin «hastalık, ihtiyarlık, analık, ölüm, meslek kazası ve hastalığı» gibi bütün sigorta dallarını kapsamaktadır.

Bu arada, çocuk zamları da anlaşma ile genişletilmiştir. Şimdiye kadar, yalnız 14 yaşına kadar olan çocuklara tanınan çocuk zamları, anlaşma ile, Öğrenime devam eden 25 yaşına kadar çocuklara da uygulanacaktır.

Oleyis'in 2. dönem toplu sözleşmelerinde iş emniyeti de şu şekilde hükme bağlanmıştır: İş kazalarının önlenmesi için sendika işyerlerini kontrol edebilecektir. İş güvenliği konusunda da bu işkolunda ileri bir adım atılmış, disiplin kurulları kurulmuştur.

Oleyis Sendikası'nın halen devam etmekte olan toplu sözleşmeleri şunlardır :

Havuzlu Çiçek Lokantası, Cumhuriyet Yıldız Lokantası, Merkez Saray Lokantası, Rüyam Lokantası, Küçük Su Lokantası, Küçük Çiftlik Lokantası, Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Yurdu, Restoran Bekir, Amerikan Subay Kulübü, Sporting Tenis Kulübü, Devlet Hava Meydanları Lokantası, Uzun Otel ve Sihhi Banyo işyerleri.

T. G. S. TOPLU SÖZLEŞMELERE DEVAM EDİYOR

Türkiye Gazeteciler Sendikası toplu sözleşme çalışmalarına devam etmektedir. Bursa'da Millet, Hakimiyet ve Haber Gazetelerinde, T.G.S. tarafından yapılan toplu sözleşme görüşmeleri olumlu bir şekilde gelişmektedir. Sendika tekliflerinden büyük bir kısmı işverenler tarafından kabul edilmiştir. Görüşmelere T.G.S. Genel Sekreteri Sedat Ağralı da katılmıştır. Öte yandan Türkiye Gazeteciler Sendikası ile Hayat Mecmuası arasındaki toplu sözleşme görüşmeleri de olumlu bir şekilde sonuçlanmış. Ekonomi ve İstanbul Gazetesi ile toplu sözleşme görüşmelerine 13 Temmuz günü başlanılmıştır.

SAĞLIK-İŞ'İN TOPLU SÖZLEŞME ÇALIŞMALARI

Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası, toplu iş sözleşmesi çalışmalarına devam etmektedir. Bu işkolunda grev hakkı olmadığından, işverenler sendikaya çeşitli zorluklar çıkarmakta, örneğin, bazıları toplu sözleşme çağrısına uymamakta, bazıları da uzlaştırma ve ilhakem kurullarına katılmamak suretiyle, toplu pazarlık çalışmalarını akamete uğratmağa çalışmaktadırlar. Kızılay Genel Başkanlığı, Balıklı Rum Hastahanesi, Esnaf Hastahanesi, Dr. İhsan Önel Hastahanesi ve diğer bazı işyerleri İl Hakem Kurulu'nun çağrılarına uymayan işverenler arasındadır.

Sağlık - İş bu yıl, Ankara Sağlık Yurdu, Dr. İhsan Önal Hastahanesi, Atatürk Çocuk Yuvası, Ankara Çocuk Kres'i, Makina Kimya Kurumu Etimesgut Hastahanesi, Ömür Kliniği, Rahmi Duman Akıl - Sinir Kliniği, Ortaköy Şifa Yurdu, Güzelbahçe Hastahanesi, Park Hastahanesi, Teşvikiye Sağlık Evi, Jeremiye Fransız Hastahanesi, Surp Agop Ermeni Hastahanesi, Erez Doğumevi ve İstanbul Doğum Evi ile toplu iş sözleşmesi yapacaktır.

Bu işyerlerinden bazıları ile yapılan görüşmelerde anlaşmak mümkün olmadığından, sendika isteklerinin bir kısmı Uzlaştırma, diğer bir kısmı da İl Hakem Kurullarında görüşülmektedir.

METAL-İŞ FEDERASYONU'NUN TOPLU SÖZLEŞMELERİ

Makina Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğü ile Eylül ayında görüşülmesine başlanacak olan toplu iş sözleşmesinin ön hazırlıklarını yapmak üzere Kırıkla ile Metal - İş Sendikası Yönetim Kurulunun kurmuş olduğu komisyon çalışmalarını bitirmiş, tesbit ettiği yeni teklifleri bir rapor halinde Yönetim Kuruluna sunmuştur. Yönetim Kurulu da konuyu

Metal - İş Federasyonu'na intikal ettirmiştir. Toplu sözleşme ile ilgili nihai çalışmalar önümüzdeki günlerde sona erecektir.

Öte yandan Ege Bölgesi Metal - İş Sendikası ile B.M.C. işyeri ve Çirçir Role Fabrikası arasında bir süredir devam eden toplu sözleşme görüşmeleri sonuçlanmıştır. Yeni sözleşmeyle B.M.C. işyerinde

çalışan Metal - İş üyelerine şu hak ve menfaatler sağlanmıştır.

- İki lira yemek parası,
 - Doğum, ölüm, evlenme yardımları,
 - Ücretli izinler arttırılmıştır,
 - İşçi ücretlerine zam yapılmıştır.
- İstanbul Metal - İş Sendika-

İşçi saati devam ediyor

Türkiye Radyolarında «İş Dönüşü» adı altında ihdas edilen işçi saati programlarına geçen ay içinde devam edilmiştir. Genel olarak aktüalite ile paralel yürüten programların ikincisi 30 Haziran Perşembe günü yayımlanmış ve Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Kurulu münasebetiyle sosyal güvenlik konusu işlenmiştir. Temmuz ayı içinde yayımlanan programlar şunlardır :

- 1966 Milli Prodüktivite Genel Kurulu münasebetiyle «prodüktivite ve toplu pazarlık»
- Sosyal Siyaset ve Yasama Çalışmaları
- Sosyal Siyaset ve Sosyal Güvenlik
- Sosyal Siyaset ve Vergileme
- Az Gelişmiş Ülkeler
- Kalkınma
- İşçi Bayramı
- İşçi Eğitim Çalışmaları ve Türk-İş Sendikacılık Koleji

«İş Dönüşü» her hafta PAZARTESİ ve PERŞEMBE günleri Ankara, İstanbul ve İzmir Radyolarında saat 17.30 - 17.50 arasında yayımlanmaktadır.

şının toplu sözleşme çalışmalarını da devam ettirmektedir. İstanbul Metal - İş Sendikası, geçen ay içinde ERMAK işyeri işvereni ile toplu sözleşme yapmış ve üyelerine, «birinci yıl için 100 - 110, ikinci yıl için de 40 lira ücret zammı ve diğer bazı sosyal haklar» sağlamıştır.

AĞAÇ-İŞ 6 SÖZLEŞMEYİ BİTİRDİ, 17 SÖZLEŞME VE BİR GREV DEVAM EDİYOR

Türkiye Ağaç Sanayii İşçileri Sendikası'nın toplu sözleşme çalışmalarına devam olunmaktadır. Mayıs ayından bu yana altı sözleşme yapan Ağaç - İş Sendikası, üyelerine bir çok yeni hak ve menfaat sağlamıştır. Ağaç - İş'in yaptığı sözleşmeler şunlardır :

— Sak Kontraplâk Fabrikası ile yapılan sözleşme uyarınca işçi ücretlerine 4 lira seyyanen zam yapılmıştır.

— Bolu Sun'i Tahta Fabrikasında çalışanlara birinci yıl için seyyanen 250 kuruş, ikinci yıl için 400 kuruş ücret zammı elde edilmiştir.

— Düzce Orman İşletmesi ve Kereste Fabrikası ile Eğridir Pazarköy Kereste Fabrikasında çalışanların asgari ücretleri 12 liraya çıkarılmış, ücretlere seyyanen 3 lira zam yapılmış, ayrıca yemek ücretleri 75 kuruş arttırılmıştır.

— İstanbul Mantar Sanayii İşyerinde çalışan işçilere, yeni sözleşmeyle, çocuk parası, doğum, ölüm yardımı sağlanmış, işçi ücretlerine seyyanen 2 lira zam yapılmıştır.

Susurlukta kurulu üç işyeri ile, Orman Genel Müdürlüğüne bağlı 14 işyerinde, toplu sözleşme görüşmeleri ve Budaklardaki grev devam etmektedir.

ÇİMSE-İŞ'İN TOPLU SÖZLEŞME ÇALIŞMALARI

Türkiye Çimento, Seramik ve Toprak Sanayii İşçileri Sendikası ile Yunus Çimento Fabrikası, Yıldız Porselen, Oralet İnşaat Malzemesi, Zeytinburnu Çimento, Sivas Çimento, Ankara Çimento, fabrikaları işverenleri arasındaki toplu sözleşme görüşmelerine devam olunmaktadır. Bu arada Türk Ytong Anonim Şirketi ve Eskişehir'de kurulu 6 kiremit ve tuğla fabrikası adına, Toprak Sanayii İşverenleri Sendikası ile yapılan görüşmelerde bazı maddeler üzerinde anlaşmaya varılamadığından, uyuşmazlık çıkmış, durum Uzlaştırma Kuruluna intikal ettirilmiştir.

Öte yandan Çimse - İş, Ferit Eczabaşı'ya ait Kartal Seramik Fabrikasında çalışan 500 işçi adına toplu sözleşme yapmıştır.

Genel Kurullar

ZONGULDAK MADEN İŞÇİLERİNİN KONGRESİ YAPILDI

Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nın Kongresi geçen ay içinde Zonguldak'ta yapılmıştır. Son derece olgun bir hava içinde cereyan eden kongreye, Türk - İş Başkanı Seyfi Demirsoy, Türk - İş Başkan Vekili ve Teksif Başkanı Şeyket Yılmaz, Türk - İş Genel Sekreter Yardımcısı Ethem Ezgü, Türkiye Maden İşçileri Federasyonu Başkanı Kemal Özer, Federasyon Başkan Vekili Mehmet Şahin ve Mali Sekreteri Hamdi Nuhoglu Ege Bölgesi Maden İşçileri Sendikası Başkanı Abdullah Çakırefe, Çalışma Bakanı Bülent Ecevit, Zonguldak Milletvekili ve eski Ça-

lışma Bakanı Bülent Ecevit, senatör ve milletvekilleri katılmışlardır. Kongrenin ilk günü misafirler konuşmuşlar, daha sonra tenkitlere geçilmiştir. Tenkitleri, Zonguldak Maden İşçileri Sendikası Genel Sekreteri Ahmet Baş ve Başkan Osman İpekçi cevaplandırmıştır.

DEMİRSOY KONUŞUYOR

Türk - İş Başkanı Seyfi Demirsoy konuşmasında genel işçi sorunlarına değışmiş, Türk - İş'in mevzuat çalışmalarını anlatmıştır. Konfederasyonun «işçilerin teşkilatlandırılması» gayesiyle yapılacak «işçi liderleri yurt gezisini» de anlatan, Türk - İş Başkanı Maden işçilerinin problemlerinin halli için düşünülenleri şöyle belirtmiştir :

«... Maden işçilerinin ne kadar ağır şartlar altında çalıştıklarını ülkemizde bilmeyen yoktur. Ölüm tehlikesiyle her an burun buruna çalışan kardeşlerimizin problemlerini halletmeğe çalışmak hepimizin görevidir. Türk - İş maden işçilerinin sorunlarının halli için bütün gücüyle çalışmaktadır, çalışmaya devam edecektir.»

Demirsoy'dan sonra kürsüye gelen Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, maden işçilerinin hayatı konularında yapılan çalışmalar hakkında bilgi vermiş, iş kazaları, iş güvenlik müfettişleri, maden işçilerinin yaş haddi, işsizlik sigortası ve sosyal sigorta faaliyetlerine değinmiştir.

Zonguldak Milletvekili ve Eski Çalışma Bakanı Bülent Ecevit, hür sendikacılık alanında yurdu-muzda son üç yıllık gelişmeyi görenlerin, Türk işçilerinin, 274 ve 275 sayılı kanunlarla tanınan haklara ne kadar layık olduklarını anladıklarını, bu hakların Türk çalışma hayatı için tehlikeli olduğunu iddia edenlerin yanıldığını söylemiş, maden işçilerinin problemlerine değinerek, bunların çözümlenmesi için her alanda büyük çaba sarfedileceğini belirtmiştir.

KEMAL ÖZER KÜRSÜDE

Genel işçi sorunlarına değinen Türk - İş Başkan Vekili ve Teksif

Başkanı Şevket Yılmaz ile Türk İş Genel Sekreter Yardımcısı Et-hem Ezgüden sonra kürsüye gelen Türkiye Maden İşçileri Federas-yonu Başkanı Kemal Özer maden iş-çilerinin problemlerini anlatmış, ocak işçileri konusunda şunları söylemiştir.

«... Ocak işçilerinin ne kadar ağır şartlar altında çalıştıkları malûmunuzdur. Bu şartlar altında ocak işçilerine tanınan imkânların tatminkâr olduğunu kim iddia ede-bilir? Sağlanan imkânlar işçiyi memnun etmekten uzaktır. Sosyal Sigortalar Kanununda yapılan de-ğişikliklerin genel olarak memnu-niyet verici olduğu ileri sürülebi-lir.»

Kemal Özer daha sonra Türki-ye Maden İşçileri Federasyonu'nun çalışmaları hakkında bilgi ve

rerek, Maden Kanunu hakkındaki Federasyon görüşünü açıklamış, münavebeli işçilerin hafta tatili konusunda şunları söylemiştir :

«... Münavebeli işçilere eski-den kalma bir koordinasyon kara-rı uyarınca tanınmayan hafta tatili hakkı, Sendikamızın ve Fe-derasyonumuzun çalışmaları ile elde edilmiştir.»

MEHMET ŞAHİN KONUŞUYOR

Kemal Özer'den sonra kürsü-ye Maden Federasyonu Başkan Vekili Mehmet Şahin gelmiştir. Mehmet Şahin konuşmasında işsiz-lik sigortasına değinerek, bunun aksaklıklarını ve noksanlarını a-çıklamış, kıdem tazminatı mües-sesinin kaldırılmasını öngören tasarıyı yermiştir. Şahin konuşma-sına şöyle devam etmiştir :

«... İş Kanunu çıktı, çıkıyor derken Sayın Cumhurbaşkanının vetosuyla, Türk işçileri gene za-manın ihtiyaçlarını uymayan, ih-tiyar İş Kanunu'nun elinde kal-mışlardır. Kanun, ihtiyaçlarımızı karşılamaktan tamamen uzaktır.»

Maden Federasyonu Başkan Vekili daha sonra, «Sosyal Sigorta-lar Kurumu'na en çok aidat öde-yenlerin Zonguldak işçileri ve sen-dikası olmasına rağmen mesken kredisinden gerektiği gibi yarar-lanamadıklarını» ileri sürmüş, ma-den işçilerinin emekliliği konusun-da şunları söylemiştir :

«... Maden işçileri de, memur-larda olduğu gibi, 25 hizmet yılını doldurduklarında arzularıyla emek-liye ayrılabilmelidirler.»

Mehmet Şahin bugün yürür-lükte bulunan Maden Kanunu da yermiş, yeraltı servetlerimizin da-ha elverişli bir şekilde işletilbil-mesi için, bir an evvel, yeni bir Maden Kanunu çıkarılması gerek-tigini belirtmiştir.

OSMAN İPEKÇİ KÜRSÜDE

Misafirlerin konuşmasından sonra tenkitlere geçilmiş, Çalışma Raporu hakkında 16 delege söz ala-rak şu konulara değinmişlerdir :

«Prim sistemi, çalışma saatle-ri, Sosyal Sigortalar Kanunu ve Sigorta yardımları, Zonguldak Ma-den İşçileri Sendikası'nın eğitim ve yayın çalışmaları, yeni matbaa» Delegeler tarafından yapılan tenkit-leri İcra Kurulu adına Zonguldak Maden İşçileri Sendikası Başkanı Osman İpekçi ve Genel Sekreter Ahmet Baş cevaplandırmıştır. Ah-met Baş'ın yaptığı kısa konuşma-dan sonra, kürsüye gelen Zongul-dak Maden İşçileri Sendikası Ba-şkanı Osman İpekçi, «delegelerin tenkitlerinin bazılarının hakkı, an-cak tenkitlerin yüzde 80'inin Sendi-ka tarafından halledilmiş konular olduğunu» ileri sürmüş, yaş haddi meselesini anlatmış, sendika ile hü-kümet arasındaki ilişkilerin olumlu yönde geliştiğine işaret etmiştir. Ten-kitleri cevaplandırarak uzun bir ko-nuşma yapan Osman İpekçi'den sonra seçimlere geçilmiştir. Yapı-

Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nın kongresi büyük bir olgunluk içinde cereyan etti. Dünyanın en büyük mahalli sendikalarından biri olan Zongul-dak Sendikası'nın Başkanlığına yeniden Osman İpekçi seçildi. Resimde (üst-te) Başkan Osman İpekçi, tenkitleri cevaplandırırken, (altta) delegeler ve konuklar konuşmaları dinliyorlar.

an seçimler sonunda Zonguldak Maden İşçileri Sendikası'nın yeni Yürütme Kurulu şu şekilde kurulmuştur.

Başkan : Osman İpekçi
Başkan vekili : Mehmet Tezer
Genel Sekreter : Nazif Küçük-
aya
Mali Sekreter : Mithat Eren
Teşkilatlanma Sekreteri : Ali
hsan Çoban

Avrupa Konseyi Sağlık Komisyonu Toplandı

**Bu işçileri
kaderleri
ile
başbaşa
bırakamayız**

PETROL-İŞ'İN KONGRESİ YAPILDI

Türkiye Petrol, Kimya ve Atom İşçileri Sendikası (PETROL - İŞ) 'nin kongresi geçen ay içinde İstanbul'da, 58 delegenin katılmasıyla yapılmıştır. Son derece olgun bir hava içinde cereyan eden kongre, Petrol - İş Başkanı Ziya Hepbir'in konuşmasıyla açılmıştır. Türk - İş Başkanı Seyfi Demirsoy'un da konuşma yaptığı kongre kalabalık bir sendikacı, konuk ve gazeteciler grubu tarafından izlenilmiştir.

HEPBİR'İN KONUŞMASI

Kongre çalışmalarını yaptığı konuşma ile açan Ziya Hepbir, 274 ve 275 sayılı kanunlar yürürlüğe girdikten sonra, Türkiye'de, demokrasi tescil edilmiştir. Bize bu düzeni getiren 27 Mayıs Anayasası'na çok şeyler borçluyuz» demiştir.

Petrol - İş Başkanı daha sonra Petrol - İş Sendikası'nın toplu sözleşme çalışmaları hakkında bilgilendirmiş, sarı sendikalar konusuna şunları söylemiştir :

«... sarı sendikalar işçilere ve işçilerin haklarını kotarmağa çalışan sendikalara büyük zararlar vermektedir. Sarı sendikalar - işçiye şirin görünmek için - ölçüsüz vaatlerde bulunmakta, sorumsuz grevlerin tahrikçisi olmaktadır.»

Sözlerine, «Türkiye Petrol - İş Sendikası hiç bir siyasi partinin birine girmemiş, doktrin münaşaralarına katılmamıştır.» diyerek devam eden Hepbir, yabancı sermaye konusunda da özetle şunları söylemiştir :

Avrupa Konseyi Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu, Avrupa ülkelerine çalışmağa gelen işçilerin sağlık mes'eleleri üzerinde Mayıs ayı içinde Berlin'de bir oturum düzenlemiş ve bu ilmi ve mesleki toplantıya konseye üye devletlerin parlâmentolarındaki uzman doktorlar çağrılmıştır.

Avrupa Konseyi Türk Parlâmento Hey'eti başkanı Elazığ Sanatörü Prof. Dr. Celâl Ertuğ toplantıya katılmış ve yurd dışında çalışan işçilerimizin sağlık durumları hakkında bir konuşma yapmıştır.

Prof. Ertuğ konuşmasında özellikle işçilerimizin sağlıklarını bozan sebebler üzerinde durmuş, ve özetle şunları söylemiştir :

«Avrupa ülkelerinde çeşitli iş sahalarında çalışan üç milyondan fazla işçi arasında üçyüz binin üstünde Türk işçisi vardır. Bu işçilerin büyük çoğunluğu tarım alanından birinden birine gürültülü çok hareketli bir sanayi ortamına geçmektedir. Sakin bir hayattan sonra monoton makina gürültüsü içine veya yer altı madenle-

rinde çalışmaya başlayan işçilerde ruh ve beden sağlığında derin sarsıntılar meydana gelmektedir.»

Prof. Dr. Ertuğ, daha sonra; «Bu işçileri kaderleriyle ile baş - başa bırakamayız. Avrupa Konseyi çerçevesi içinde bir sağlık kontrol organı kurulmalı, her ilgili devlet işçilerinin sağlık durumlarını titizlikle takip imkânı bulmalıdır.» demiştir.

Ertuğ, yabancı işçilerin Avrupa'ya gitmeden önce kendi ülkelerinde çalışacakları iş bölümlerine alıştırılmaları gerektiğine işaret etmiş ve ayrıca özel eğitime tabi tutularak derinlerini anlatacak nisbette lisan öğrenmeleri lâzım geldiğini de işaret etmiştir.

Türkiye'de Alman irtibat bürosu sağlık muayeneleri hususuna da değinen Prof. Ertuğ, Türk işçilerine muayeneleri sırasında Alman ölçülerinin uygulanmasını tenkid etmiş, Türk köylüsünün vitamin, protein, demir bakımından fakir olduğunu, besi şartlarının dikkate alınarak sağlık durumlarının tesbit edilmesinin uygun olacağını söylemiştir.

«... Yabancı sermayenin değil, kapkaççı zihniyetle hareket eden sermayenin karşısındayız. Yurdumuzda, bir tesise 50 milyon dolar yatırıp, bu parayı üç yılda transfer eden, vatandaşın kanım, ilğini emen yabancı sermayenin karşısındayız. Bununla mücadele edeceğimiz tabiidir. Yabancı sermaye gelmesin denmiyor, gelsin ama, Vit

yağı, koka - kola tesisi kurmasın. Doğu'da fabrikalar kursun; köyden şehire akını önleyecek tesislere kavuşalım.»

Petrol - İş Başkanı Hepbir'in konuşmasından sonra kongre divan başkanlığına Ges - İş Sendikası başkanı Osman Soğukpınar getirilmiş, kongre çalışmalarına devam olunmuştur.

TENKİTLER VE TEMENNİLER

Petrol - İş İcra Kurulu Çalışma Raporu hakkında söz alan delegeler görüşlerini belirtmişler ve özelikle **Sendika Temsilciliği** müessesesi üzerinde durmuşlardır. Delegeler petrol işkolunda karşılaşılan en önemli problemlerde birinin «**Sendika Temsilcilerinin Temin**» olduğunu ileri sürmüşler, sendikanın bu konuda tedbir alması gerektiğine dikkati çekmişlerdir. Diğer sorunlara da değinen delegelerin tenkitlerinde sendika çalışmalarını tasvip ve takdirle karşıladığı görülmüştür.

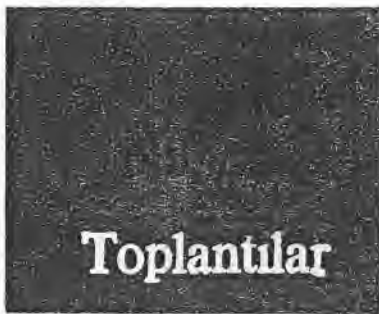
Tenkitler İcra Kurulu üyeleri tarafından cevaplandırılmış ve Kongrenin son günü seçimlere geçilmiştir.

SEÇİMLER

Petrol - İş Kongresinin son günü yapılan seçimlerde başkanlığa yeniden **Ziya Hepbir** seçilmiştir. İcra Kurulunun diğer üyeleri şunlardır :

Genel Sekreter : **İsmail Topkar**

Mali Sekreter : **Mehmet Sarıahmetoğlu**

GENEL-İŞ TEMSİLCİLER MECLİSİ TOPLANDI

Türkiye Genel Hizmetler İşçileri Sendikası (Genel - İş) nin ikinci Dönem ilk Temsilciler Meclisi toplantısı geçen ay içinde Ankara'da yapılmıştır. Geçen yılın kasım ayında yapılan Genel - İş Genel Kurulu'nda kabul edilen yeni tüzük maddelerinden bazılarının değiştirilmesi gerektiğinden Temsil-

GENEL - İŞ Sendikası'nın «Temsilciler Meclisi» olağanüstü genel kurul sıfatıyla toplanarak, tüzükte gerekli değişiklikleri yaptı. En önemli değişikliklerden biri, «Yönetim Kurulu»nun organ olarak ihdası Resimde Genel - İş liderleri, Temsilciler Meclisi toplantısında.

ciler Meclisi «Olağanüstü Genel Kurul» olarak çalışmıştır. Genel Kurul Divan Başkanlığına **Osman Dalkoparan**, Başkan Yardımcılığına **İbrahim Parlak**, divan katipliklerine de **Belgüzar Can** ve **Bekir Can** seçilmişler, daha sonra ana tüzüğün değiştirilmesiyle ilgili çalışmalara başlanmıştır.

YÖNETİM KURULU SEÇİLDİ

Genel Kurul olarak çalışan Genel - İş Temsilciler Meclisi'nde, önceki tüzükte yer alan «Temsilciler Meclisi» organı aynen bırakılmış, Çalışma Bakanlığı'nın görüşü dikkate alınarak, **YÖNETİM KURULU** tüzüğe dercedilmiştir. Yeni tüzüğe göre Temsilciler Meclisi yılda bir kez toplanacaktır. Tüzük tadilinden sonra yapılan seçimlerle Genel - İş'in yeni Yönetim Kurulu üyeleri belli olmuştur. Yeni Yönetim Kurulu üyeleri şunlardır :

Selahattin Dal, Hüseyin Özdemir, Cemil Altan, Niyazi Yücesu, Fethi Gerçek, Mehmet Artar, Osman Dalkoparan, İsmail Özbiçer, Mustafa Dünver, Alaaddin Elek
Yönetim Kurulu seçimlerin-

den sonra tenkitlere başlanmış tenkitleri Genel Sekreter **Hasan Okyar** cevaplandırmıştır. Ayrıca eğitim çalışmalarıyla ilgili konularda Genel Başkan Vekili **Ertan Andaç**, Çorum grevi hakkında da **Mustafa Sığan** konuşmuşlardır.

BAŞTÜRK, «KADIRCAN KAFLI DAN BAHSETTİ

Genel - İş Genel Başkanı **Abdullah Baştürk**, Temsilciler Meclisi'nin son günü yaptığı konuşmada işkolları yönetmeliğinin değiştirilmesiyle ilgili çalışmaları anlatmış, tenkitleri cevaplandırarak Türk Sendikacılarını «komünistlikle» itham eden **Tercüman Gazetesi** yazarı **Kadircan KAFLI** hakkında şunları söylemiştir :

«... Kadircan Kaflı ve onun gibi düşünenler şunu bilmelidirler ki, sendikaların olmadığı ülkelerde sermaye tehlike altındadır. Komünizm, hükümetlerin olmadığı, işçi hakları ve menfaatlerinin korunmadığı ülkelerde yerleşme ve çalışma imkânı bulabilir. Bu zavallılar bunu bilmezler mi? Bilirler, bilirler ama, aslında

komünizme hizmet etmek için sendikalara hücum eden, yöneticilerini itham eden menfur zihniyetle de işbirliği yapmaktan çekinmezler..»

toplularlık, iş mevzuatı, sendika temsilciliği müessesesi ele alınmıştır.

Öte yandan İstanbul Birinci Bölge Eğitim Müdürlüğü T.C.D. Demiryolları 7 nci İşletmesi'nde çalışan işçiler için bir seminer düzenlemiştir. Seminerde mahalli seminer konuları işlenmiştir.

lu kararına Sağlık - İş Sendikası - kararda bazı maddelerin muğlak bırakıldığı görüşüyle - itiraz etmiştir. Halen uyuşmazlık İl Hakem Kurulundadır.

MADEN-İŞ YÖNETİCİLERİ BEREAT ETTİ

Türkiye Maden, Madeni Eşya ve Makina Sanayii İşçileri Sendikası (MADEN - İŞ) nin, Arçelik Fabrikasında uyguladığı grevin kanunsuz olduğu iddiasıyla açılan dava Maden - İş Yöneticilerinin bereatıyla sonuçlanmıştır. 10 Kasım 1964 tarihinde alınan grev kararını 6 gün içinde bildirmek gerektiği halde, grev kararının 8 gün farkla işyerinde ilân edildiği, Sıkı Yönetim Komutanlığının izin vermediği greve sıkı yönetim kaldırıldıktan sonra yeni bir tebligat yapılmadan devam olunduğu, bu kararın da 275 sayılı kanunu ihlâl ettiği iddiası mahkemece varit görülmüştür.

GÖRÜLTÜLENME

Türkiye Gazeteciler ve Basın Sanayii İşçileri Sendikası'nın örgütlenme çalışmaları devam etmektedir. Temmuz ayı içinde Zonguldak Şubesi'ni kuran Basın - İş, Çanakkale Temsilciliği'ni de harekete geçirmiştir.

TÜMTİS ULUSLARARASI ULAŞTIRMA FEDERASYONU'NA ÜYE OLDU

Türkiye Motorlu Taşıt İşçileri Sendikası (TÜMTİS) 1 Temmuz 1966 tarihinden itibaren merkez Londra'da bulunan Uluslararası Ulaştırma İşçileri Federasyonu'na üye olmuştur. Sendika Ulaştırma Federasyonu'na katılma kararını bu yılın Şubat ayında yapılan 12 nci Genel Kurulunda kararlaştırmıştı. TÜMTİS'in katılmasıyla Hür dünya ülkelerindeki ulaştırma işçilerinden 6.5 milyonunu bünyesinde toplayan Uluslararası Ulaştırma Federasyonuna bağlı teşkilatların sayısı 331'e yükselmiştir.

Eğitim Çalışmaları

MADEN FEDERASYONU'NUN SEMİNER ÇALIŞMALARI

Türkiye Maden İşçileri Sendikaları Federasyonu eğitim çalışmalarına devam etmektedir. Federasyon, 18 - 22 Temmuz tarihleri arasında İstanbul'da yaptığı seminerden başka Ağustos ayı içinde Ankara'da ve Eylül ayının ilk haftasında İzmir'de iki seminer düzenlemiştir. Seminerlere 180 kişi katılacaktır. Seminerde işlenen konular arasında şunlar yer almaktadır :

— Türk - İş Nedir, Ne Yapar, Nasıl Çalışır?

— İş uyuşmazlıkları ve sendika temsilciliği müessesesi.

— Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu

— Etkili bir toplu sözleşme yapabilmenin şartları.

— İş ahlâkı.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU TOPLU

SÖZLEŞMEYİ İHLAL EDİYOR

Geçen yıl Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü ile Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası (SAĞLIK - İŞ) arasında yapılan toplu iş sözleşmesinin bazı maddelerinin, işveren Kurum tarafından ihlâl edildiği, bu konuda toplanan Uzlaştırma Kurulunca oybirliği ile tesbit edilmiştir.

Uyuşmazlık işveren Kurumun; hemşire, ebe, yardımcı hemşire, sağlık memuru ve büro memurlarının sendikaya üye olsalar da sözleşmeden yararlanamayacaklarını iddia etmesinden doğmuştur. Kurum ayrıca, toplu iş sözleşmesiyle Sağlık - İş üyelerine sağlanan haklardan, sendika üyesi olmayan işçileri de istifade ettirme gayreti için dedir.

Kurumun bu tutumunun «274 ve 275 sayılı kanunlarla toplu iş sözleşmesine aykırı olduğunu» ileri süren Sağlık - İş Sendikası, «hak uyuşmazlığı» çıkararak, durumu Çalışma Bakanlığına bildirmiştir. Çalışma Bakanlığı kanalıyla Uzlaştırma Kuruluna intikal eden uyuşmazlık, Sağlık - İş'in lehine sonuçlanmıştır. Uzlaştırma Kuru-

Çeşitli Haberler

İVAS'TA DEMİRYOLU İŞÇİLERİNİN SEMİNERİ

Sivas Demiryolu İşçileri Sendikası'nın Türk - İş 6 ncı Bölge Temsilciliği ile müştereken düzenlenen seminerler geçen ay içinde tamamlanmıştır. 35'er kişilik 6 grup halinde yapılan seminerler 3 gün sürmüştür. Seminerlerde

İngiliz gemi adamlarının grevi sona erdi

İngiltere Gemi Adamları Sendikasının 15 Mayıs günü başlattığı grev, 45 gün sonra, 1 Temmuzda sona ermiştir. Sendika İcra Kurulu 28 Haziran tarihinde yaptığı toplantıda grevin kaldırılmasını 29'a karşı 16 oyla kararlaştırmıştır. Grev sonunda, gemi adamlarının haftalık çalışma saatleri 56'dan 48'e indirilmiş, yıllık ücretli izinler 9 gün arttırılmıştır.

Başbakan Harold Wilson'un «grevin uzamasında komünistler et-

kili olmaktadır.» sözü Avam Kamarasında gürültü koparmış, Muhafazakârlar «derhal tahkikat yapılmasını» istemişlerdir. Başbakan'ın Gemi Adamları Sendikası İcra Kurulu üyelerinden ikisinin ismini vererek, komünist olarak tanınan bu şahısların geriye kalan İcra Kurulu üyelerini ikna ettiğini ve grevi komünistlerin, «hükümetin fiat ve gelir politikası» nı tahrip etmek için uzattıklarını iddia etmesi hoş karşılanmamış, milletvekillerinden çoğu «böyle bir iddia ispat edilmek gere-

kir» demişlerdir. Muhafazakârların tahkikat talebini «grevin uygulanmakta olduğu sırada böyle bir tahkikat yapılamayacağı» gerekçesiyle reddeden Wilson hükümeti ağır tenkitlere hedef olmuştur.

Uluslararası İşçi Sendikaları Federasyonu adı ile bilinen, eski uluslararası teşkilâtın ve İngiltere İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun uzun yıllar başkanlığını yapan Lord Citrene, Başbakan Wilson'u ağır bir dille tenkit ederek, «derhal tahkikat hususunda Muhafazakârlarla aynı görüşü paylaştığını» bildirmiştir. Lord Citrene bu konuda şöyle demiştir :

«... Başbakan Wilson'un iddiasının varit olup olmadığı derhal anlaşılmak gereken bir husustur. Aksi takdirde uzun süreli her grev için bu mealdaki iddialar ortaya atılabilir. İddianın ispat edilmesi veya hiç olmazsa bu konuda bir tahkikat komisyonu kurulması elzemdir.»

İNGİLİZ SENDİKALARININ BAZILARI «FIAT VE GELİR KANUNU» NA KARŞI

Geçen ay içinde Wilson Hükümetindeki Teknoloji Bakanlığı görevinden istifa eden İngiliz Ulaştırma ve Genel İşçiler Sendikası Genel Sekreteri Mr. Frank Cousins 1 milyon 300 bin üyeli sendikasının hükümetin «Fiat ve Gelir Kanunu» na karşı olduğunu açıklamıştır. Sendika İcra Kurulu, Cousins'ın milletvekilliğinden de «mümkün olan en kısa zaman içinde» istifa etmesini kararlaştırmıştır.

Öte yandan İngiliz Maden İşçileri Sendikası da Fiat ve Gelir Kanunu'nu tasvip etmediğini bildirmiştir. Sendika bu kararı yıllık genel kurulunda 243'e karşı 241 oyla almıştır.

Bazı büyük sendikaların hükümetin fiat ve gelir politikasını tasvip etmediklerini bildirmeleri karşısında Wilson Hükümeti'nin durumu nasıl çözümleneceği merakla beklenilmektedir.

GREV BİTTİ — İngiltere Gemi Adamlarının 45 gün süren grevi 1 Temmuz günü sona ermiştir. Grev sonunda işçilerin haftalık çalışma saatleri 48 saate indirilmiş, yıllık ücretli izinleri 9 gün arttırılmıştır. Resimde grevciler Gemi Sahipleri Federasyonu'nun kapısında, içeride toplu sözleşme görüşmeleri yapan Pazarlık Komitesini beklerlerken görülmektedir. Grev sırasında Başbakan Wilson da ağır hücumlara maruz kalmıştır. İşçilerin tuttuğu pankartların birindeki şu ibare, Wilson hükümetinin durumunu bütün açıklığıyla ortaya koymaktadır. Pankartta şu yazılıdır: «Bay Wilson gemi sahiplerinin oylarıyla seçilmişti...»

BEYRUT'TA GREVLER

Beyrut tren, otobüs ve su işçilerinin geçen ay içinde başlayan bir hafta süren grevi Başbakan Abdullah El Yafi'nin, işçi ücretlerinin artırılacağı ve daha iyi çalışmaya imkânlarının sağlanacağı yolda sözü üzerine 15 Temmuz günü sona ermiş, 3100 işçi işbaşı yapmıştır. Öte yandan Beyrut temizlik işçilerinin grevi de, işverenlerin haklı işçi taleplerini kabule yarasması üzerine son bulmuştur.

NEWYORK'TA GAZETECİLER UZLAŞTI

New York Gazete İşçileri Sendikası ile «The World Journal Tribune» gazetesi arasında varılan anlaşma ile 64 gündüberi devam eden New York Gazeteciler grevi sona ermesi kesinleşmiştir. Üç gazete sahibinin birleşerek «The World Journal Tribune» gazeteyi kurduktan sonra, çok sayıda basın teknisyenini ve gazetecileri işten çıkarmak istemeleri üzerine patlak vermişti.

AMERİKA'DA APOLLO PROJESİ İŞÇİLERİ GREV YAPTILAR

Federal uzay ajansının Merritt'teki «Apollo» projesi merkezinde çalışan işçiler, sendika üyesi olmayan işçilerin işe alınmasını protesto gayesiyle 15 Temmuz günü greve başlamışlardır. Kennedy Uzay Merkezi'nin bütün giriş noktalarına grev gözcülerini yerleştiren işçiler, sayısı 600'ü bulan inşaat işçilerini Merkeze sokmamışlardır.

AMSTERDAM'DA KİŞİLER

Amsterdam polisi Vite şehri sınırlarından 7 kişiyi tutuklamış. Altısı inşaat işçisi olan bu yedi kişi 13 - 14 Haziran tarihlerinde karışıklıklar sırasında şiddet ve tahrik hareketlerinin elebaşısı olarak suçlanmaktadır.

RUHR HAVZASINDA SÜKUN — Federal Almanya'nın sanayi merkezi olan Ruhr bölgesinde çalışan 290 bin maden işçisinin grev yapmayı kararlaştırdıkları tarihten tam 12 saat önce, Maden İşçileri Sendikası ile resmî makamlar, ücret ve aylıkların yüzde dört oranında artırılması üzerinde anlaşmaya vardılar. Böylece grev yapmaya da lüzum kalmadı. Resimde, yeni sözleşmeyle hakları teminat altına alınan maden işçileri görülüyor.

Polis, bunlardan dördünün 13 ihtiyat sağladıkları öğrenilmiştir. Haziran Pazartesi günü cereyan eden olayların başlıca faileri oldukları kanısındadır. Bilindiği gibi, bu karışıklıklar sırasında bir işçi, polis inddiasına göre kalb krizi geçirerek ölmüştür. Tutuklanan diğer kim seler de 14 Haziran olaylarından sorumlu tutulmaktadırlar.

HİNDİSTAN'DA SUSUZLUK 1 MİLYON KİŞİYİ İŞSİZ BIRAKTI

Bombay'da hüküm süren kuraklık ve susuzluk bütün endüstri faaliyetini durdurmuştur. Bombayda 1 milyon civarında işçinin endüstri faaliyetinin durması sebebiyle işsiz kaldığı öğrenilmiştir. Yetkililerin suyun kullanılmasını kısıntıya bağlayarak 200 milyon litrelik bir

ICFTU JAPON PTT İŞÇİLERİNE MESAJ GÖNDERDİ

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) Genel Sekreteri Ömer Bocu Japonya PTT İşçileri Sendikası'nın 18 inci kongresine bir başarı mesajı göndermiştir. Becu, mesajında, Japon Parlamentosunun Uluslararası Çalışma Teşkilatının sendika özgürlüğü ile ilgili 87 No. lu sözleşmesini onamasından bahsetmekte, bunun hür işçi alanında yarattığı sevinci anlatarak, şöyle demektedir :

«... ILO'nun 87 No. lu sözleşmesinin Japon Parlamentosu-

ICFTU İcra Kurulu Toplandı

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) sonra bu ülkede hür ve demokra. ve manevi yardımda bulunmayı İcra Kurulu 40 ıncı dönem toplantısını geçen ay içinde Brüksel'de yapmıştır. Toplantının başlangıç günü olarak 28 Haziran 1966 tarihi seçilmiş ve 1956 yılının aynı gününde Polonya'nın Poznan mevkiinde, komünist idarenin baskısına karşı ayaklanan Poznanlı işçiler anılmıştır. İşçi liderleri; Gana, Endonezya, Arjantin ve İspanya'daki son gelişmeleri gözden geçirmişler, uluslararası para politikası ve mesken sorunu ile gıda problemi hakkındaki görüşlerin açıklanmışlardır. Temmuzun ilk haftasında sona eren İcra Kurulu toplantısında nükleer denemeler, Asya - Afrika Konferansı ve ICFTU'ya üyelik için müracaat eden teşekküllerin durumu konuları da görüşülmüştür.

GANADA DEMOKRATİK SENDİKACILIK KURULDU

ICFTU Genel Sekreterliği, İcra Kuruluna Gana'daki son gelişmelerle ilgili bir rapor vermiştir. Raporda Gana Cumhurbaşkanı Kwame Nkrumah'ın bir hü-

kümet darbesiyle devrilmesinden sonra bu ülkede hür ve demokra. ve manevi yardımda bulunmayı kararlaştırmıştır. Endonezya'da 30 Eylül 1965 tarihinde yapılan hükümet darbesinden sonra meydana gelen değişiklikleri ve gelişmeleri dikkatle gözden geçiren ICFTU İcra Kurulu, görüşlerini şöyle açıklamıştır.

«... Endonezya sendikaları 30 Eylül hükümet darbesinden sonra bu ülkedeki komünistlerin baskı ve hücumlarından korunabilecek bir kudrete kavuşmuştur; ancak Endonezya'da demokratik ve hür sendikacılığın yerleşmesi için, sendikalara maddi ve manevi yardımda bulunulması elzemdir. Endonezya sendikalarının asıl görevi şimdi başlamaktadır. Bu görev şöyle özetlenebilir : Memleket ekonomisinin istikrara kavuşması için ü. zerlerine düşeni yapmak. Enflasyonu durdurmak için çaba sarfetmek.»

ICFTU ENDONEZYA SENDİKALARINA YARDIM EDECEK

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu İcra Kurulu

Endonezya sendikalarına maddi ve manevi yardımda bulunmayı kararlaştırmıştır. Endonezya'da 30 Eylül 1965 tarihinde yapılan hükümet darbesinden sonra meydana gelen değişiklikleri ve gelişmeleri dikkatle gözden geçiren ICFTU İcra Kurulu, görüşlerini şöyle açıklamıştır.

«... Endonezya sendikaları 30 Eylül hükümet darbesinden sonra bu ülkedeki komünistlerin baskı ve hücumlarından korunabilecek bir kudrete kavuşmuştur; ancak Endonezya'da demokratik ve hür sendikacılığın yerleşmesi için, sendikalara maddi ve manevi yardımda bulunulması elzemdir. Endonezya sendikalarının asıl görevi şimdi başlamaktadır. Bu görev şöyle özetlenebilir : Memleket ekonomisinin istikrara kavuşması için ü. zerlerine düşeni yapmak. Enflasyonu durdurmak için çaba sarfetmek.»

ICFTU ayrıca, ICFTU Başkanı ve Genel Sekreteri ile Asya Bölgesel Teşkilatı İcra Kurulu üyelerinden meydana gelecek bir heyetin Endonezya'yı ziyaret etmesini de kararlaştırmıştır.

sunca onanması, Japonya Sendikacılık Hareketi ve hür dünyaya sendikacılık alemi bakımından son derece önemlidir. Hür işçi alemi kamu hizmetlilerinin hak ve menfaatlerinin korunması çabasında başarılı bir adım daha atmış bulunmaktadır. Kongrenizin başarılı olması en samimi temennimizdir.»

LİZBON'LU İŞÇİLER KANUNSUZ GREV YAPMAYA MECBUR KALDILAR

Lizbon dok işçileri kanunların grev yapmalarına müsait olmamasına rağmen, işverenin haklı işçi isteklerini kabule yanaşmaması üzerine greve başvurmaya mecbur kalmışlardır. Polisin müdahalesine rağmen grevi başarı ve azimle yürüten işçiler ücretlerinde 25 - 30 lira artış sağlamağa muvaffak ol-

muşlardır. Ücret artışı 1 Temmuz 1966 tarihinden itibaren uygulamaya başlanmıştır.

ICFTU BİRLEŞMİŞ MİLLETLER KONFERANSI'NA KATILDI

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu geçen ay içinde Cenevre'de Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nin toplantısına 5 kişilik bir delegas-

28 Haziran 1956 POLONYA : Poznan İşçi Ayaklanması

28 Haziran 1966 BRUKSEL : Barış Ekmek ve Özgürlük

ARJANTİN'DE SENDİKAL HAK VE HÜRRİYETLERİN KORUNMASI İSTENDİ

ICFTU İcra Kurulu, Arjantin'de demokratik idarenin bir askeri hükümet darbesiyle sona ermesi sırasında Arjantin idarecilerinden sendikal hak ve hürriyetleri korumalarının istenmesini» kararlaştırmıştır. İcra Kurulu ayrıca Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Arjantin'de kendisine bağlı teşkilatları maddi, manevi bütün kuvvetiyle desteklemekte olduğunu da bildirmiştir.

İspanya'daki durumu da göz önüne geçiren ICFTU İcra Kurulu sendikal hak ve hürriyetleri tanıyan Franko idaresini, dünya kamuoyu önünde, bir kere daha kınamıştır.

Bu arada ICFTU'nun bir Asya-Afrika Konferansı yapması yönündeki teklif de ileride dikkate alınmak üzere Genel Sekreterliğe havale edilmiş, Fransa'nın Güney Afrika'da yapmayı kararlaştırdığı

nükleer denemelere engel olunması için Birleşmiş Milletler Teşkilatı'ndan «silahsızlanma» çalışmalarını hızlandırması istenmiştir.

HÜR SENDİKALAR EKONOMİ KONFERANSI YAPILACAK

Uluslararası para reformu konusunda daha önce kabul edilen kararları teyid eden ICFTU İcra Kurulu, hür dünya milletlerinin ekonomik birliğini sağlayabilmek için gelişmiş ülkelerle geri kalmış ülkeler arasındaki uçurumun kapatılması gerektiğine işaret etmiş, dünyanın ekonomik sorunlarının karşılıklı olarak görüşülebilmesi için 1967 yılında bir «Hür Sendikalar Ekonomi Konferansı» yapılmasını kararlaştırmıştır. Bu konferansda 1959 yılında Cenevre'de yapılan birinci konferansda ele alınan konuların görüşüleceği ve özelikle ticaret ve kalkınma sorunları üzerinde durulacağı açıklanmıştır.

Öte yandan dünyanın pek yakın bir gelecekte «açlık tehlikesinin

feci sonuçları ile karşı karşıya kalacağına» bir kere daha dikkati çeken Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu İcra Kurulu, kendisine bağlı kuruluşlardan, hükümetleri nezdinde teşebbüse geçerek «açlıktan kurtulma kampanyasını» desteklemelerini istemiştir.

Mesken sorununu da ele alan İcra Kurulu, ICFTU Mesken Komitesi ile Uluslararası Yapı ve Ağaç İşleri Federasyonu tarafından kabul edilen karar tasarısını onaylamıştır.

ICFTU'YA BAĞLI KURULUŞLARIN SAYISI 121'E ÇIKTI

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu Pakistan İşçi Sendikaları Konfederasyonu ile Şili Şeker İşçileri Konfederasyonu ve Surinam İşçi Sendikaları Federasyonu'nu üyeliğe kabul etmiştir. Buna göre ICFTU'ya bağlı işçi kuruluşlarının sayısı 121'e çıkmıştır.

Polonya katılmıştır. Delegasyon şu sendikacılarından kuruludur:

— Mr. Pau Burton, ICFTU Birleşmiş Milletler Bürosu Ekonomik İşler Bölümü Başkanı

— Heribert Maier, ICFTU Cenevre Bürosu

— Kwaku Baah, Micel Gollinet ve Lawrence White.

Konsey toplantısı 5 Ağustos'ta sona erecektir.

AÇLIKTAN KURTULMA YARIŞINDA BAŞARILI BİR DENEME

Süratle artan dünya nüfusu karşısında gıda üretimini artırıcı çalışmalara devam edilmektedir. İsrail'de Negev çölünde 2 yıldan beri denenen yeni bir sulama usulü, kurak bölgelerde yaşayanlar için yeni bir ümit kaynağı olmağa namzettir. Yeni usulde toprağın altına yerleştirilen çok ince plastik

borular vasıtasıyla su, bitkilerin doğrudan doğruya köklerine sevk edilmektedir. Ayrıca suya eritilmiş kimyevi gübre katılmakta ve bu suretle tarla da gübrelenmiş olmaktadır. Bu yeni usul sayesinde suyun sıcak iklim şartları yüzünden buharlaşarak israf olması önlenmektedir. Ancak tecrübelerin son iki yıldır yapılmakta olması, mütehassısları bu usul hakkında kesin bir fikir belirtmekten alıko-

BELÇİKA'LI PILOTLARIN GREVİ SONA ERDİ

Belçika Sabena Havayolları Şirketinde çalışan pilotlar, işveren haklı isteklerini kabule yanaşmaması üzerine greve gitmişlerdir. 28 gün süren grev geçen ay içinde işverenin toplu sözleşme yapmaya yanaşması üzerine sona ermiştir.

KOMÜNİST VE FAŞİST ÜLKELERDE TEVKİFLER

1 Mayıs İşçi Bayramı sırasında anti - komünist gösterilerde bulundukları iddiası ile Macaristan ve Çekoslovakya'da yüzlerce işçi ve talebe tutuklanmıştır. Tutuklananlara Çekoslovak adli makamları 8 - 13 ay, Macaristan mahkemeleri ise 18 aydan 5 yıla kadar ağır hapis cezası vermiştir.

İspanya'da Mieres mevkiindeki kömür ocaklarında çalışan işçiler sendika hürriyeti ve grev hakkı için gösteri yapmışlardır. Maden işçilerinden 3'ü tevkif edilmiştir. Öte yandan Madrid'de 2000 kadar inşaat işçisi yüksek ücret verilmesi, sendika hak ve hürriyetlerinin tanınması için bir yürüyüş yapırlarken polis cop kullanarak işçileri dağıtmağa çalışmış, 180'ini tevkif etmiştir.

GÜNEY VIET-NAM'DA YAPI İŞÇİLERİ GREV YAPTI

Saygon'un çeşitli mahallerindeki inşaatlarda çalışan 12 bin yapı işçisi kendilerini istihdam eden Amerikan firmasının haklı işçi taleplerini kabule yanaşmaması üzerine greve başlamışlardır. Uluslararası Yapı ve Ağaç Sanayii İşçi Sendikaları Federasyonu, Saygon lu yapı işçilerinin grevini sonuna kadar destekleyeceğini belirtmiştir.

İSVEÇ İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU'NUN KONGRESİ

Hür sendikacılık aleminin en kudretli üyelerinden biri olan İsveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu (LO) nun 17 nci kongresi eylül ayı içinde Stokholm'de yapılacaktır. Kongreye LO'ya bağlı 38 sendikadan 300 delege katılacaktır.

"ILO" dan

Kısa Haberler

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU) işçi hak ve hürriyetlerini çiğneyen çeşitli ülkeleri Uluslararası Çalışma Teşkilatı'na bu yıl da şikâyet ederek, Çalışma Teşkilatının bu ülkeler nezdinde teşebbüse geçmesini istemiştir. Bu yıl şikâyet edilen ülkeler arasında şunlar yer almaktadır :

Kameron, Rodezya, İspanya, İngiltere,

KAMERON'DA DURUM

Kameron'da, Kameron İşçi Sendikaları Federasyonu Genel Sekreteri ve Uluslararası Çalışma Teşkilatı İdare Heyeti Üyesi Raphael Ngamby 13 Ekim 1964 tarihinde tevkif edilmiş ve o günden bu yana mahkeme önüne çıkarılmaksızın mevkuf tutulmuştur. ICFTU'nun şikâyeti üzerine bilgi isteyen Uluslararası Çalışma Teşkilatı'na, Kameron hükümeti, «Ngamby'nin sendikal faaliyetlerinden ötürü tevkif edilmediğini, ancak faaliyetleriyle memleketin âli menfaatlerini tehlikeye düşürdüğünü» bildirmiştir. Uluslararası Çalışma Teşkilatı cevabı yazısında, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin, herkesin, «haklarının, vecibelerinin veya kendisine karşı cezai mahiyette herhangi bir isnadın tesbitinde, tam bir eşitlikle, dâvasının bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından nasafetle ve aleni olarak görülmesi hakkına» dair maddesini hatırlatarak gereğince hareket edilmesini istemiştir.

İSPANYA «GREV KANUNU DEMOKRATİKTİR» DEDİ

İspanya'da, ceza kanunundaki son değişikliğin hükümete istediği an grevleri kanunsuz sayma imkânı

verecek nitelikte olduğunu belirten ILO'ya karşı İspanya Hükümeti bu iddiayı reddetmiş, kanuni ve kanunsuz grevlerin ceza kanunundaki son değişiklikle kesin olarak birbirinden ayrıldığını, kanunun anti - demokratik olmadığını iddia etmiştir. Bunun üzerine ILO, grevler hakkında hüküm verecek merciin İspanya mahkemeleri olduğunu, kanunun bunlarca istenilen şekilde tefsire müsait bulunduğunu ileri sürerek, kanunsuz sayılan her grev hakkında ILO'ya bilgi vermesini istemiştir.

Aden konusunda İngiliz makamlarının «Al Ommal» isimli bir sendika gazetesini kapatmaları şikâyet konusu olmuş, ILO İngiliz Hükümetinden bilgi istemiştir.

RODEZYA'DA «88 SENDİKACI TUTUKLU»

Uluslararası Çalışma Teşkilatının 50 nci Genel Kuruluna ICFTU Genel Sekreteri tarafından sunulan muhtıradan, IAN SMITH rejiminin 88 sendikacıyı tutukladığı ve sürgüne yolladığı açıklanmıştır. Ömer Becu bu konuda şunları söylemiştir:

«... Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu 2 Aralık 1965 ve 14 Nisan 1966 tarihlerinde Rodezya hakkında sunduğu muhtıralara, bu sefer bir yenisini eklemektedir. Daha önce ILO İdare Heyetine arzettiğimiz gibi, insan hak ve hürriyetlerini, Devletler Hukukunu hiçe sayan Ian Smith rejimi şimdiye kadar 88 sendikacıyı sorgusuz sualsiz tutuklamıştır. Bu arkadaşlarımızın akibeti ciddi bir endişe konusudur. Konuyu «olağanüstü durum» kaydıyla ILO'ya aksettirdik, derhal tedbir alınmasını istiyoruz.»

ÇALIŞMA HAYATI İLE İLGİLİ HERKESİN KİTABI

SENDİKALAR

VE
GREV, LOKAVT HAKLARI

TÜRK-İŞ YAYINLARI NO. 35

274 Sayılı Sendikalar Kanunu ve 275 Sayılı Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu ile ilgili Türk-İş görüşleri, tasarıların tenkidi, basının görüşü, komisyon raporları, kanunlarla ilgili hakların Dünya ve Türk Anayasa'larındaki yerleri, Danıştay, Yargıtay, diğer mahkemeler ve Yüksek Hakem Kurulu kararlarını kapsıyan bu kitap, Türk sendikacılığının ansiklopedisidir.

1200 sayfa, fiatı 50 T.L.

ÖDEMELİ OLARAK GÖNDERİLİR.

İsteme Adresi : Atatürk Bulvarı İşçi Sigortaları Han Kat 3, Kızılay, Ankara

TÜRK-İŞ 25

A
Y
L
I
K

D
E
R
G
İ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

OKUYUNUZ

A B O N E O L U N U Z

Atatürk Bulvarı, İşçi Sigortaları Han Kat 1 No. 2, Tel : 17 16 02, Kızılay, Ankara

TÜRK-İŞ 26

amacımız

BARIŞ—EKMEK—ÖZGÜRLÜK

İŞÇİ ANDI

"TARİH BOYUNCA HÜR VE BAĞIMSIZ YASAMIŞ BİR MİLLETİN İNSAN HAKLARINA, DEMOKRASİ VE SOSYAL ADALET İLKELERİNE ATATÜRK İDEALLERİNE, FAKIRLIK VE SEFALETİN BARIŞ VE İLERLEMENİN BAŞLICA ENGELİ OLDUĞUNA İNANAN EVLÂTLARI, BİZ TÜRK İŞÇİLERİ, ANAYASA REJİMİMİZİ, NEREDEN GELİRSE GELSİN, HER TÜRLÜ YIKICI HAREKETLERE KARŞI KORUMAK ÜÇRUNA HİÇ BİR FEDAKÂRLIKTAN ÇEKİNMEYECEĞİMİZE AND İÇERİZ."